

Kadernota 2018

inclusief Eerste Tijdvakrapportage 2017

Amstelveen, 20 juni 2017

Kadernota 2018**Inhoudsopgave**

0. Inleiding	Blz.	3
1. Financiële beschouwing		5
2. Structurele begrotingspositie		6
2.1. Totaaloverzicht		6
2.2. Sociaal domein		8
2.2.0. Algemeen		
2.2.1. Begrotingskader 2017 sociaal domein: uitgaven & dekking		
2.2.2. Financieel resultaat: rekening '15/'16 → prognose '17 → eindbeeld '18ev		
2.2.3. Nieuwe voorstellen m.b.t. financieel kader sociaal domein 2017 en verder		
2.3. Bestedingsvoorstel structureel nieuw beleid		17
2.3.1. Totaalbeeld en voorstel		
2.3.2. t/m 2.3.9 Postgewijze toelichting		
2.4. Risico's en autonome ontwikkelingen (inclusief begrotingsrechtmatigheid)		25
2.4.1. budgettaire autonome ontwikkelingen		
2.4.2. t/m 2.4.5 Postgewijze toelichtingen		
2.5. Technische actualisering (grondslagen areaal en nominaal)		26
3. Projecten en vermogenspositie		30
3.1. "Sparen vooraf"		30
3.2. Grote projecten		32
3.2.0. Algemeen		
3.2.1. Projectorganisatie		
3.2.2. Communicatie		
3.2.3. Stand van zaken planvorming en uitvoering		
3.2.4. Financiële recapitulatie		
3.3. Uitvoeringsprogramma Infra-Werken 2017-2020 (openbare ruimte)		36
3.4. Bestedingsvoorstel eenmalige middelen		37
3.4.1. Totaalbeeld en voorstel		
3.4.2. t/m 3.4.14 Postgewijze toelichting		
3.5. Algemene reserve		44
3.5.1. Cijfermatige actualisering Kadernota		
3.5.2. P.M.-posten		
3.5.3. Beleidsuitgangspunten		
3.5.4. Totaaloverzicht algemene reserve & reserve sparen vooraf		
4. Tarievenbeleid		47
5. Eerste Tijdvakrapportage 2017		48
6. Gevraagde besluiten		51
BIJLAGEN		53
Bijlage 1A t/m 1C: Nieuw beleid en ombuigingen eerdere jaren van deze collegeperiode		53
Bijlage 2: Uitvoeringsprogramma Infra-Werken (openbare ruimte)		55
Bijlage 3: Eerste Tijdvakrapportage 2017		59
Bijlage 4: Verslag uitwerking begroting 2017 in afdelingsplannen 2017		70
Bijlage 5: Nadere uitwerking werkzaamheden Omgevingswet 2017 en 2018		75

0. Inleiding Investeren voor de toekomst

Voor u ligt de Kadernota 2018. Uiteraard met een vooruitblik op de komende jaren. En ook een terugblik op de afgelopen collegeperiode.

Het was een spannende periode. We zaten middenin een economische crisis die het land en de wereld op zijn grondvesten deed schudden. Ook de gemeente Amstelveen moest kritisch kijken naar haar uitgaven. In een tijd waarin gemeenten een groot aantal taken op de gebieden van zorg en werk erbij kregen met minder budget. Inkomsten werden onzeker, mede doordat er niet veel mogelijkheden over waren om inkomsten te genereren uit grondexploitaties.

Tegelijkertijd wilden we het hoge voorzieningenniveau in Amstelveen op peil houden, zoals de hoogwaardige onderwijshuisvesting en goede buurtcentra, waar we ook deze periode weer in geïnvesteerd hebben. Of het ruime aanbod sport en cultuur, waar iedereen in Amstelveen aan mee moet kunnen doen.

En nu staan we aan de vooravond van een aantal grote en ingrijpende projecten (A9, Stadshart, Amstelveenlijn) die belangrijk zijn om Amstelveen ook in de toekomst bereikbaar en concurrerend te houden. Gedurende de werkzaamheden zorgen we dat de overlast die deze noodzakelijke ingrepen voor inwoners en ondernemers met zich meebrengen zo veel mogelijk wordt beperkt. De maatregelen zijn nodig, zodat onze kinderen en kleinkinderen in de toekomst net zo fijn in Amstelveen kunnen leven zoals wij dat nu doen. Dit is misschien wel het belangrijkste onderwerp dat onze agenda stuurt: investeren in de toekomst.

Investeren voor de toekomst; dat vraagt wat van ons. Dat vraagt om een lange termijn visie waar de stad mee uit de voeten kan. Ook het komende jaar staat er veel op het programma.

We investeren zowel in de fysieke als in de sociale infrastructuur. In het sociale domein willen we investeren in de preventieve kant. Preventie vermindert menselijk ongemak en is op de lange termijn de juiste strategie om de kosten in de hand te houden. De transitie is goed verlopen en de budgetkortingen hebben we goed weten op te vangen. Daar waar nodig leveren we maatwerk. Daarmee is de transitie ingebed. De komende jaren zullen de transformatie, vernieuwing en innovatie nader vorm moeten krijgen.

Amstelveen staat structureel in de top 3 van benchmarklijstjes over aantrekkelijkheid, veiligheid en gelukkig zijn. Dat gaat niet vanzelf en daar werken wij met z'n allen elke dag hard voor. Dat vraagt niet alleen om investeringen in de stad maar ook om investeringen in onze organisatie. Om mee te gaan met onze tijd moeten we inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Wij willen inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen sneller en beter faciliteren als het gaat om dienstverlening in al haar facetten. Daarbij hoort ook, onze inwoners in positie te brengen om hen te laten meedenken en verantwoordelijkheid te geven om zelf iets betekenen voor de stad. Dat vraagt om een andere aanpak van participatie. De omgevingswet en de niet te stoppen digitale revolutie zijn hier concrete voorbeelden van.

Als gemeentelijke organisatie moeten we meewerken aan de ontwikkelingen om onze dienstverlening aan te passen aan de wensen van deze tijd. Een tijd waarin inwoners 24/7 digitaal geholpen willen worden. Niet alleen de wensen van deze tijd zijn onze drijfveren bij de digitalisering; we moeten ook voldoen aan de eisen van deze tijd. Een tijd waarin informatieveiligheid en privacy steeds belangrijker worden. Wetten waaraan we moeten voldoen. Dat vraagt forse investeringen op het gebied van digitalisering, zodat we onze inwoners nog beter van dienst kunnen zijn.

Een andere ontwikkeling waar we mee te maken hebben is de verharding in de maatschappij. In Amstelveen is het goed wonen en leven. Het is zaak om de sfeer en het onderlinge vertrouwen en de betrokkenheid bij de stad goed te houden. Mensen maken tenslotte Amstelveen.

Mensen van ongeveer 140 verschillende nationaliteiten. Amstelveen is een gastvrije stad met een internationaal karakter. Daarbij hoort investeren in goed internationaal onderwijs en passende evenementen voor alle inwoners van Amstelveen.

Al deze maatschappelijke en technische ontwikkelingen vereisen ook een verfijning van gedrag en houding naar onze inwoners en ondernemers. Houding en gedrag dat zich uit in oprechte aandacht, snel en flexibel, open en eerlijke communicatie en lef om inwoners, bedrijven te behandelen zoals een ieder ook behandeld wil worden. Dit vraagt van de gemeenteraad, het college en de organisatie een continue sensitieve klantgerichte grondhouding.

Vooruit kijken doen we dan ook samen. We leggen ons oor te luisteren in de stad. En we denken samen met onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en onze raadsleden na over de toekomst. We hebben veel waardering voor de wijze waarop we in overleg met zowel de gemeenteraad als externe partijen en inwoners invulling hebben kunnen geven aan de Amstelveense maat. En dat zetten we graag voort.

Burgemeester en wethouders van Amstelveen

1. Financiële beschouwing

Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2014 zijn wij aan de slag gegaan met als basis de Politieke Agenda 2014-2018 "Ruimte voor Amstelveen". In de begrotingsraad van 12 november 2014, is het College Uitvoeringsprogramma 2014-2018 vastgesteld. Op basis van het raamwerk dat dit heeft opgeleverd voeren wij als dagelijks bestuur ons werk uit.

Centraal uitgangspunt is een Amstelveen waar het goed wonen en werken is. Daarbij hebben we oog voor het handhaven van een hoogwaardig voorzieningenniveau, een gezonde financiële positie en een lage lokale lastendruk. Samenvattend krijgen de volgende onderwerpen onze bijzondere aandacht:

1. De gestage inkomstenstroom uit de aanleg van nieuwe woonwijken, bedrijfsterreinen en kantorenlocaties neemt binnen enkele jaren substantieel af, c.q. droogt op. Tegelijkertijd wordt de bestaande bebouwing gaandeweg ouder en vraagt meer onderhoud. Dat vraagt een omslag in ons financiële beleid met een nieuwe lange termijnvisie om ons huidige voorzieningenniveau duurzaam veilig te stellen en betaalbaar te houden. In samenspraak met de gemeenteraad geven wij stapsgewijs invulling aan een nieuw, hierop toegesneden beleidskader.
2. De achterliggende jaren 2015 en 2016 hebben we de nieuwe taken op het gebied van Zorg, Werk en Jeugd opgepakt die door het Rijk zijn overgedragen aan de gemeenten. Op basis van twee jaar ervaring maken we in deze Kadernota de balans op en doen wij voorstellen voor de integrale structurele inbedding van het sociaal domein in de gemeentelijke begroting.
3. Amstelveen staat het komende decennium voor grote, meerjarige projectmatige inspanningen in samenwerking met medeoverheden en andere partners. Dit betreft onder meer de ombouw van de Amstelveenlijn, de verbreding van de A9, de doorontwikkeling van het Stadshart en de transformatie van De Bovenlanden. In deze Kadernota schetsen wij de stand van zaken en doen wij concrete voorstellen om middelen beschikbaar te stellen.
4. Ten slotte leggen wij een stevig pakket aan incidentele en structurele maatregelen aan u voor om te blijven investeren in (nieuwe ontwikkelingen ten bate van) onze stad. Incidenteel gaat het om circa 30 miljoen euro aan nieuwe voorstellen in 2017 tot en met 2019. Structureel gaat het om afgerond 2 miljoen euro aan nieuwe voorstellen.

Deze Kadernota biedt inzicht in hoe we er voorstaan met onze begroting en vermogenspositie. Dit alles in nauwe samenhang met de meicirculaire gemeentefonds. Deze circulaire bevat informatie over de financiële middelen die Amstelveen de komende jaren vanuit het Rijk kan verwachten. De meicirculaire komt te laat om nog in de Kadernota te verwerken. Over de uitkomsten volgt een aparte rapportage, zodat u bij de behandeling van de Kadernota beschikt over de meest recente informatie.

Hierna schetsen de hoofdstukken 2 en 3 een actueel beeld van de structurele begrotingspositie en de vermogenspositie. Onze voorstellen voor nieuwe ontwikkelingen (intensiveringen) zijn daarin opgenomen, evenals het Uitvoeringsprogramma Infra-Werken met een geactualiseerd (meerjaren)programma voor de werkzaamheden in de openbare ruimte (wegen, verkeer en riolen). In hoofdstuk 4 komt het tarievenbeleid aan de orde. Na(ast) deze financiële kaderstelling rapporteert hoofdstuk 5 over de uitvoering van de lopende begroting (Eerste Tijdvakrapportage). Hoofdstuk 6 sluit af met een samenvatting van de voorgestelde besluitvorming.

2. Structurele begrotingspositie

2.1. Totaaloverzicht

Vertrekpositie

Vertrekpunt voor de structurele meerjarige begrotingspositie in deze Kadernota is de besluitvorming door uw raad in de begrotingsraad van 9 november 2016 aan de hand van de Programmabegroting 2017. Met die besluitvorming heeft u een financieel kader voor de komende jaren vastgesteld. Dit is inclusief de uitkomsten van de septembercirculaire gemeentefonds.

De essentie van deze vertrekpositie is een structureel sluitende begroting. In deze begroting zit opgenomen een structurele dotatie van 4 miljoen euro aan de reserve "sparen vooraf". Hiervan was 3,2 miljoen euro opgenomen in het begrotingsboek. Op basis van de uitkomsten van de septembercirculaire 2016 is de dotatie met 0,8 miljoen verhoogd.

Via het College Uitvoeringsprogramma 2014-2018 en de Kadernota's en begrotingen 2016 en 2017¹ is in de eerdere jaren van deze collegeperiode de volgende besluitvorming in de meerjarenbegroting verwerkt:

• structureel nieuw beleid in deze collegeperiode	2,9 miljoen euro	(bijlage 1A)
• structurele ombuigingen in deze collegeperiode	9,0	(bijlage 1B)
• eenmalige beleidsintensivering in deze collegeperiode	14,9	(bijlage 1C)
• onderwijshuisvesting Kadernota 2017 (nieuwbouw HWC e.a.)	31,9	

Een specificatie van deze pakketten vindt u in bijlage 1A tot en met 1C van dit boekwerk.

Verder gelden bij dit meerjarig begrotingsbeeld de volgende belangrijke kaderstellende uitgangspunten:

1. Er loopt een apart traject voor de effectuering van bestuurlijk besloten *ombuigingen op sport, welzijn, cultuur en maatschappelijk vastgoed*. In onze brief van 28 maart 2017 hebben wij de leden van uw raad een integrale rapportage verstrekt op de stand van zaken van deze trajecten. In het verlengde van deze brief bevat deze Kadernota waar nodig concrete voorstellen tot besluitvorming, zodat de taakstellingen in de begroting 2018 ook daadwerkelijk zijn afgewikkeld. Daarnaast bevatte het begrotingskader tevens een *taakstelling inkoop* per 2018 die eveneens via deze Kadernota concreet wordt ingevuld.
2. Uitgangspunt is, dat het *sociaal domein* structureel binnen de bestaande budgettaire kaders blijft passen. In het vervolg van deze Kadernota geven we een uitvoeriger analyse en een actueel overzicht (paragraaf 2.2.). Dit mondt uit in het voorstel om met ingang van 2018 het sociaal domein integraal in te bedden in de totale begroting. Dat gebeurt dan op basis van een financieel sluitend plaatje op basis van de thans beschikbare prognoses (geen overschot en geen tekort).
3. Voor het *fysiek domein* gold als uitgangspunt, dat de krimp in het fysiek domein met ingang van 2017 wordt opgevangen binnen de bestaande budgettaire kaders voor het fysiek domein. Dat is via de begroting 2017 en de nadere uitwerking in de afdelingsplannen geëffectueerd.
4. Ten slotte is van belang dat de *organisatie* zich doorontwikkelt om veilig en bedrijfszeker te blijven voldoen aan de verwachtingen van bestuur en samenleving in een dynamische wereld. In de achterliggende jaren heeft de organisatie substantieel bijgedragen aan de ombuigingstaakstelling. Het ontwikkeltraject vraagt investeringen. Waar nodig doen we gerichte en onderbouwde voorstellen. Dat betreft in deze Kadernota ICT en de Omgevingswet.

Samenvattend is de conclusie, dat het traject voor de bestuurlijke taakstellingen, de inbedding van de nieuwe taken sociaal domein en het opvangen van de krimp fysiek domein aan het eind van deze raadsperiode tot een afronding worden gebracht. De ontwikkeling van de organisatie is een verder strekkende opgave die logischerwijs doorloopt.

¹ alsmede enkele tussentijdse besluiten in afwijking van integrale afweging.

Nieuw Kadernota 2018

Evenals voorgaande jaren hebben wij ook in deze Kadernota ruimte vrijgemaakt om te investeren in onze stad, zowel via eenmalige middelen als via structureel geld. Daarnaast biedt ook deze Kadernota weer een bijdrage aan de voortschrijdende gedachtevorming waarmee wij in overleg tussen uw raad en ons college stapsgewijs invulling geven aan het beleidskader voor een toekomstgericht financieel beleid ("sparen vooraf").

Verder biedt deze Kadernota een inventarisatie van risico's en autonome ontwikkelingen, alsmede een actualisering van de technische begrotingsgrondslagen (nominaal en areaal). Aangezien de actualisering van nominaal en areaal in nauw verband staat met de ontwikkeling van de algemene uitkering gemeentefonds nemen wij dit verder mee in de aparte notitie met de uitwerking van de meicirculaire.

De per saldo structureel extra benodigde middelen voor autonome ontwikkelingen en nieuw beleid kunnen worden gedekt ten laste van de beschikbare stelposten areaal en nominaal². De exacte vertaling wordt meegenomen in de gedetailleerde cijfermatige uitwerking van de herberekening van de algemene uitkering met direct samenhangende posten na ontvangst van de meicirculaire. De (macro-)ontwikkelingen in de algemene uitkering zijn mede bepalend voor de stand en ontwikkeling van de stelposten nominaal en areaal (zie ook paragraaf 2.5, technische grondslagen nominaal en areaal).

Totaaloverzicht structurele begrotingspositie

Het voorgaande mondt uit in navolgend overzicht van het structurele meerjarige begrotingskader. Dit overzicht komt uit op een meerjarig structureel sluitende begroting.

STRUCTUREEL BEGROTINGSBEELD 2017-2021

bedragen x 1.000 euro					
positief bedrag is tekort; negatief bedrag is tekortverlaging/overschot					
	2017	2018	2019	2020	2021
a) Vertrekpositie structureel begrotingssaldo					
a1) Structurele begrotingssaldi begrotingsboek 2017 (blz.25)	-168	-80	-80	-82	-82
a2) Septemercirculaire 2016 gemeentefonds					
# structureel voordeel	-800	-800	-800	-800	-800
# verhoging dotatie aan reserve "sparen vooraf"	800	800	800	800	800
Vertrekpositie structureel begrotingssaldo 2017-2021	-168	-80	-80	-82	-82
b) Nieuw: Kadernota 2018 (structureel)					
b1) structureel nieuw beleid		656	731	731	731
b2) autonome ontwikkelingen (structureel)	244	487	487	487	487
b3) inzet stelposten nominaal/areaal		-1.200	-1.200	-1.200	-1.200
b4) organisatie (<i>par. 2.1. sub. 4</i>)		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
b5) meicirculaire 2017 gemeentefonds, c.a.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
STRUCTUREEL BEGROTINGSBEELD '17-'21 KADERN. 2018	76	-137	-62	-64	-64

In het vervolg van dit hoofdstuk behandelen wij achtereenvolgens:

- sociaal domein (paragraaf 2.2.)
- structureel nieuw beleid (paragraaf 2.3.)
- risico's en autonome ontwikkelingen (paragraaf 2.4)
- technische begrotingsgrondslagen (paragraaf 2.5)

² Dit betreft voor het grootste deel een stelpost areaal van 0,9 miljoen euro binnen het bestaande kader. Deze was in eerste instantie gereserveerd voor het opvangen van de nadelige effecten voor Amstelveen van de invoering van de BAG (studentenhuisvesting) en de herijking van het cluster VHROSV. Met de afgelopen septemercirculaire zijn deze nadelige effecten voor een belangrijk deel verwerkt. Daarnaast bevatten de autonome ontwikkelingen deels areaal en nominaal gerelateerde ontwikkelingen (met name in de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen).

2.2. Sociaal domein

2.2.0. Algemeen

Met ingang van 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor een groot aantal nieuwe taken in het sociaal domein. Het gaat dan om de gebieden Zorg, Jeugd en Werk. Zowel inhoudelijk als financieel heeft dit een grote impact.

Beheersing van de zorguitgaven was een belangrijke drijfveer voor het Rijk om deze decentralisaties door te voeren. De Rijksbegroting liet trendmatig een sterke groei van de zorguitgaven zien, met als perspectief dat deze trend zich bij ongewijzigd beleid zou blijven voortzetten door een stijgende autonome zorgvraag. Dit heeft geleid tot een ingrijpende beleidscorrectie door het Rijk: grootschalige taakoverdracht naar gemeenten onder gelijktijdige inboeking van een miljardenombuiging.

Leidende overwegingen bij deze beleidscorrectie en daaraan gekoppelde besparingsmogelijkheden waren:

- (a) vergroten van de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid waar dit mogelijk is;
- (b) ontschotten van budgetten, maatwerk, één loket;
- (c) minder "dure" zorgvraag door preventiebeleid, sociale samenhang en laagdrempeliger zorg.

Twee uitvoeringsjaren liggen nu achter ons en de jaarrekeningen 2015 en 2016 doen daarvan verslag. Alleen al de procedure om tot een accountantsverklaring te komen bij deze jaarrekeningen is een goede illustratie van de omvang en complexiteit van deze decentralisaties, alsmede de onduidelijkheid en onzekerheden waarmee dit omgeven is. We gaan hier uit van de thans bekende rekeningcijfers 2016. Met name voor het onderdeel Jeugd is het lastig om te komen tot een eenduidig beeld van de relevante kosten.

Voorafgaand aan de decentralisaties heeft u als gemeenteraad via beleidsnota's de inhoudelijke kaders bepaald voor de uitvoering van de overkomende taken in de Amstelveense situatie. Via aanvullende afzonderlijke raadsvoorstellen heeft nadere bijsturing plaatsgevonden, onder meer voor wat betreft het in eigen beheer nemen van indicatiestellingen, investeren in preventie en omzetten van een deel van de flexibele schil in vaste formatie.

Voortbouwend op de jaarrekening 2016 maken we in deze paragraaf de balans op via een nadere analyse en een actuele meerjarenprognose op basis van de bestaande situatie en besluitvorming. Aanvullend komen nieuwe voorstellen aan de orde, inclusief het komen tot een integrale structurele inbedding van het sociaal domein in de begroting ("ontschotting").

2.2.1. Begrotingskader 2017 sociaal domein: uitgaven & dekking

De actuele stand van de begroting 2017 houdt rekening met een uitgavenniveau van 65,3 miljoen euro voor het totale sociale domein (programma 1)³. Het sociaal domein is het grootste van zeven programma's met 30% van de totale gemeentelijke uitgaven. Tegenover deze uitgaven staat 3,6 miljoen euro aan diverse specifieke programma inkomsten (met name eigen bijdragen). Het resterende bedrag van 61,7 miljoen euro wordt betaald uit vier "bronnen": Het "I-deel" voor de bijstandsuitkeringen, de aparte uitkering voor "oude" Wmo-taken (met name Hulp bij huishouden), de brede integratie-uitkering Sociaal Domein voor de nieuwe decentralisaties en ten slotte de overige algemene middelen als sluitpost voor alle "eigen beleid" (waaronder welzijn en sociale samenhang). Onderstaand overzicht met bijbehorende grafiek brengen dit in beeld.

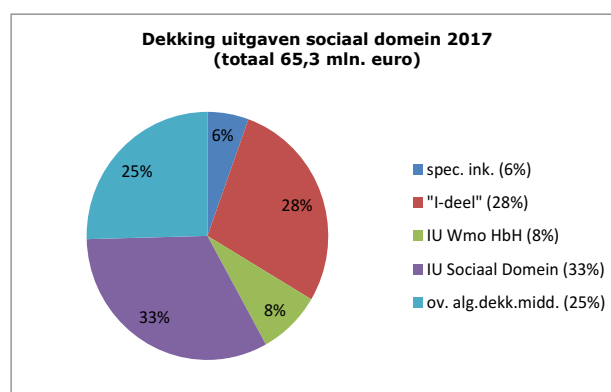
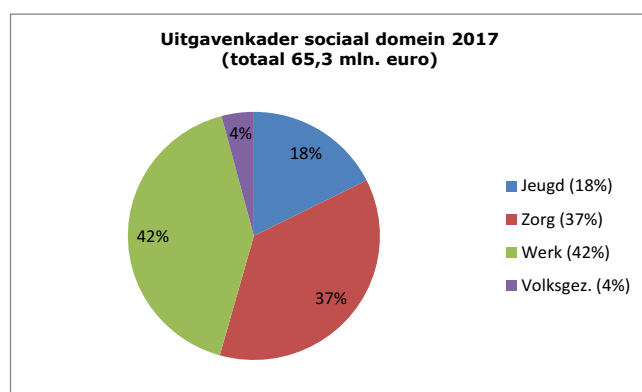
³ Ten opzichte van 2016 is sprake van andere cijfers vanwege gewijzigde regelgeving (BBV; Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten). Tot en met 2016 waren de uitgavenramingen programma inclusief overhead, vanaf 2017 wordt de overhead apart centraal verantwoord op een eigen programma (Bedrijfsvoering) en zijn de uitgavenramingen op de andere programma's exclusief overhead.

Begrotingskader 2017 sociaal domein: uitgaven & dekking

bedragen in miljoenen euro's

Omschrijving	uitgavenkader sociaal domein begroting 2017		dekking uitgaven sociaal domein					
			via programma 1		via algemene dekkingsmiddelen			
			specifieke programma- inkomsten	"I-deel"	IU-Wmo bestaand ("Hbh")	IU- Sociaal Domein	overige algemene middelen	totaal dekking
Jeugd	18%	11,5				10,5	1,0	11,5
Zorg	37%	24,0	2,9		5,5	7,7	7,9	24,0
Werk	41%	27,1	0,7	18,3		3,1	5,0	27,1
Volksgezondheid	4%	2,7					2,7	2,7
TOTAAL-GENERAAL	100%	65,3	3,6	18,3	5,5	21,3	16,6	65,3

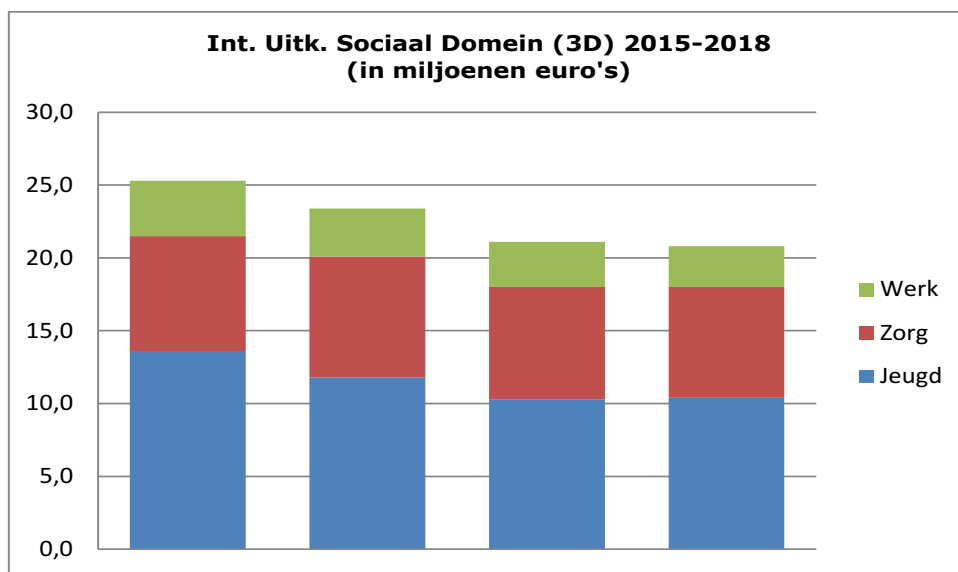
Integratie Uitkering 3D-taken 2015-2018 daalt met 20%

De in dit totaalkader opgenomen brede Integratie Uitkering Sociaal Domein, die de gemeente vanaf 2015 ontvangt voor de nieuw overgekomen 3D taken, daalt in de periode 2015-2018 met 20% van 25,3 miljoen euro naar 20,8 miljoen euro. Naast generieke kortingen komt Amstelveen ongunstig uit de verdeling op de onderdelen Jeugd en Werk (re-integratie).

Ontwikkeling Integratie Uitkering Sociaal Domein (3D) 2015-2018

bedragen in miljoenen euro's

	2015	2016	2017	2018	mutatie 2015-2018	
					bedrag	procent
Jeugd	13,6	11,8	10,3	10,4	-3,2	-24%
Zorg	7,9	8,3	7,7	7,6	-0,3	-4%
Werk	3,8	3,3	3,1	2,8	-1,0	-26%
TOTAAL	25,3	23,4	21,1	20,8	-4,5	-18%

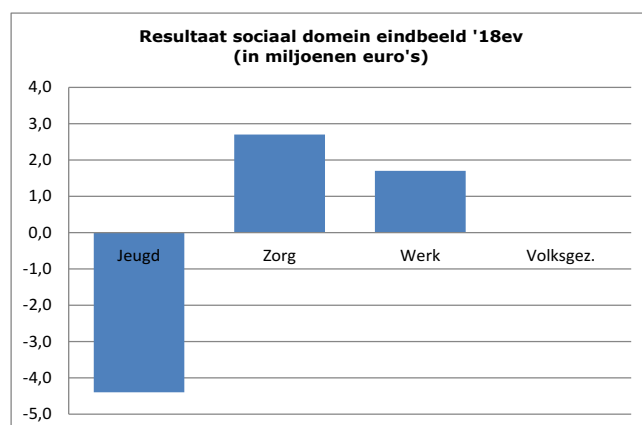
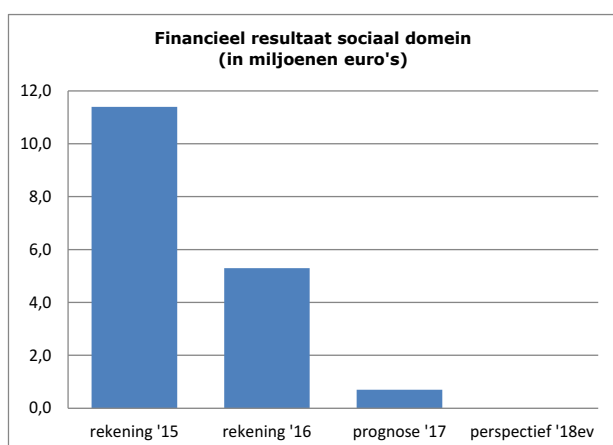
2.2.2. Financieel resultaat: rekening '15 → rekening '16 → prognose '17 → eindbeeld '18ev

Overschot sociaal domein naar nul

Ten opzichte van het oorspronkelijke begrotingskader was over 2015 uiteindelijk sprake van een overschot van 12,3 miljoen euro. In 2016 is dit overschot teruggelopen naar 5,3 miljoen euro. De actuele prognose voor 2017 komt uit op een overschot van 0,7 miljoen euro. Voor 2018 en verder is sprake van een saldo van afgerond nul.

De ontwikkeling van een sterk teruglopend overschot is in lijn met het perspectief zoals vorig jaar geschetst in de Kadernota 2017. Toen werd in de eindsituatie nog wel een voorlopig overschot verwacht van afgerond 2,5 miljoen euro. Dat we nu op nul uitkomen wordt verklaard door drie ontwikkelingen:

- aanvullende kortingen macrobudget Jeugd/Wmo (m.n. "startstreepakkoord" Rijk/VNG; sep.circ.16);
- een stijging van het bijstandsvolume bij een gelijkblijvend macrobudget;
- een forse kostenstijging op de zorgvraag Jeugd.

Aanpassing structureel begrotingskader 2018 bestaand beleid

Binnen een per saldo sluitend plaatje voor het sociaal domein is sprake van grote verschillen tussen de verschillende onderdelen. Op Jeugd heeft Amstelveen een groot tekort. Daar staan overschotten tegenover op Zorg en Werk. Ter duiding hiervan kort het volgende:

- Het tekort op Jeugd is te herleiden tot een aantal factoren. Enerzijds scoort Amstelveen ongunstig op het ingevoerde objectieve verdeelmodel. Daarnaast stijgen de kosten (zorgvraag) en vraagt investeren in preventie nu extra uitgaven om op langere termijn de kostenontwikkeling positief te beïnvloeden.
- Op het onderdeel Zorg is sprake van synergie en verwevenheid tussen nieuwe taken en eigen gemeentelijk welzijnsbeleid (sociale samenhang en participatie).
- Binnen Werk is sprake van re-integratiegelden en van bijstandsgelden. Op de re-integratiegelden is sprake van een tekort, Amstelveen zet hier beduidend meer op in dan Rijksgelden. Op deze middelen is fors bezuinigd en de nieuwe verdeling is op dit onderdeel ongunstig voor Amstelveen. Op de bijstandsgelden (BUIG-gelden) is daarentegen sprake van een fors overschot. Dit is het resultaat van eigen beleid en uitvoering in combinatie met een positief herverdeeffect op het nieuwe verdeelmodel.

Tot dusver is het bestaande structurele begrotingskader voor de nieuwe 3D-taken per onderdeel gebaseerd op de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen. Optredende afwijkingen (overschotten en tekorten op de afzonderlijke onderdelen en in totaal) zijn voorsnag jaarlijks op incidentele basis alleen in de begroting van het lopende jaar verwerkt. In structurele zin gold als algemeen uitgangspunt om het sociaal domein als geheel binnen de budgettaire kaders te houden.

Wij zijn van mening dat we met ingang van 2018 de structurele begrotingskaders kunnen baseren op de beschikbare ervaringsgegevens en actuele prognoses, waarmee we het programma sociaal domein integraal inbedden in de totale begroting, net als alle andere programma's. Bepalend voor de budgetten per onderdeel (taakveld) zijn voortaan de reëel geraamde kosten van het vastgestelde Amstelveense beleid. Er is geen direct verband meer tussen de ontvangen vergoedingen per onderdeel en de beschikbare budgetten.

Concreet betekent dit een verhoging van het budget Jeugd met 4,3 miljoen euro en verlaging van de budgetten voor Zorg en Werk met respectievelijk 2,5 miljoen euro en 1,8 miljoen euro. Onderstaand overzicht vat dit samen.

Aanpassing structureel begrotingskader 2018 cf. actuele prognose ("ontschotting")

Omschrijving	bestaand begrotingskader 2018			begroting 2018 na ontschotting			bedragen in miljoenen euro's mutatie begroting 2018		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Jeugd (nieuwe & bestaande taken)</i>									
6.1 Samenkracht en burgerparticipa	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0
6.2 Wijkteams	3,0	0,0	3,0	2,8	0,0	2,8	-0,2	0,0	-0,2
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	7,0	0,0	7,0	11,2	0,0	11,2	4,2	0,0	4,2
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1,0	0,0	1,0	1,3	0,0	1,3	0,3	0,0	0,3
totaal jeugd	11,3	0,0	11,3	15,6	0,0	15,6	4,3	0,0	4,3
<i>Zorg (Wmo nieuw & bestaand)</i>									
6.1 Samenkracht en burgerparticipa	9,2	0,6	8,6	8,2	0,6	7,6	-1,0	0,0	-1,0
6.2 Wijkteams	0,9	0,0	0,9	0,9	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2,9	0,1	2,8	2,7	0,1	2,6	-0,2	0,0	-0,2
6.7 Maatwerkdienstverlening 18+	10,4	2,1	8,3	9,2	2,1	7,1	-1,2	0,0	-1,2
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0,4	0,1	0,3	0,3	0,1	0,2	-0,1	0,0	-0,1
totaal wmo	23,8	2,9	20,9	21,3	2,9	18,4	-2,5	0,0	-2,5
<i>Werk</i>									
6.3 Inkomensregelingen	22,9	18,8	4,1	20,8	18,8	2,0	-2,1	0,0	-2,1
6.4 Begeleide participatie	2,2	0,0	2,2	2,2	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0
6.5 Arbeidsparticipatie	1,3	0,3	1,0	1,6	0,3	1,3	0,3	0,0	0,3
totaal participatie	26,4	19,1	7,3	24,6	19,1	5,5	-1,8	0,0	-1,8
<i>Overig</i>									
7.1 Volksgezondheid	2,7	0,0	2,7	2,7	0,0	2,7	0,0	0,0	0,0
totaal overig	2,7	0,0	2,7	2,7	0,0	2,7	0,0	0,0	0,0
TOTAAL-GENERAAL	64,2	22,0	42,2	64,2	22,0	42,2	0,0	0,0	0,0

Afsluitende kanttekeningen bij actueel kader bestaande beleid

Afsluitend plaatsen wij de volgende kanttekeningen voor een goede weging van het voorliggende beeld:

1. Bovenstaande analyse maakt helder dat een substantieel deel van het totale programma (25%, 16,5 miljoen euro) wordt bekostigd uit de algemene middelen van de gemeente, niet zijnde apart herkenbare Rijksuitkeringen in het Sociaal Domein. Daarbij moet onder andere worden gedacht aan volksgezondheid (GGD) en het gemeentelijke minima- en welzijnsbeleid. Daarnaast is het van belang te benadrukken dat ook tal van andere gemeentelijke beleidsinspanningen en voorzieningen buiten het sociaal domein in enge zin, van groot belang zijn voor preventie en het versterken van de zelfredzaamheid. Zo dragen ook "Mensen maken Amstelveen", Sportstimulering, etc. hieraan bij. In die zin waaiert de bevordering van sociale samenhang breed uit binnen de gemeentebegroting.
2. Positieve risico's naar de toekomst zijn de komende aanbesteding van het collectief vervoer, de volledige invoering van het nieuwe verdeelmodel BUIG⁴, alsmede (op termijn) een gunstig effect op de ontwikkeling van de zorgkosten van het investeren in preventie en voorliggende voorzieningen ter beperking van duurdere zorg. In het najaar komt er duidelijkheid over het verdeelmodel BUIG voor 2018. Rond het verschijnen van deze Kadernota worden de uitkomsten bekend van een uitgebreid onderzoek naar de grootste voor- en nadere gemeenten, waarin ook Amstelveen betrokken is.
3. Negatieve risico's zijn de verdere autonome groei van de zorgvraag in combinatie met achterblijvende nominale en reële compensatie via de macrobudgetten, terugkerende ondercompensatie door het Rijk op het bijstandsvolume, alsmede selectieve ingrepen van het Rijk op onderdelen waar sprake lijkt te zijn van overschotten, zonder tegelijkertijd rekenschap te geven van tekorten op andere terreinen.
4. De landelijke berichtgeving en beeldvorming over de financiën van het sociaal domein werden het afgelopen jaar in belangrijke mate bepaald door een CBS-publicatie dat gemeenten grote bedragen overhielden op het sociaal domein, in het bijzonder de zorg. Deze berichtgeving is later genuanceerd, maar dat vond beduidend minder weerklank buiten de gemeentelijke kring. Inmiddels komt ook onderzoek op tafel dat laat zien, dat een fors aantal gemeenten geconfronteerd wordt met tekorten binnen het sociaal domein. Amstelveen staat te boek als grote voordeelgemeente op de BUIG-gelden, maar de analyse in deze Kadernota laat zien, dat Amstelveen per saldo op nul uitkomt door tekorten op Jeugd en re-integratie. In het licht van de gesignaleerde tekorten in het sociaal domein vraagt de VNG richting Rijk om actie op de volgende vijf punten:
 - (1) Macrobudgetten moeten toereikend zijn voor de gemeentelijke taken, tekorten moeten worden gecompenseerd. Hierbij wordt verwezen naar de macro ondercompensatie op de BUIG-gelden⁵;
 - (2) Gemeentelijke macrobudgetten moeten meegroeien met de zorg- en participatiebudgetten op de Rijksbegroting;
 - (3) Voor de komende vier jaar is een verlichtingsbudget nodig voor gemeenten met grote tekorten;
 - (4) De gehanteerde verdeelmodellen moeten herijkt worden;
 - (5) Het verdeelmodel BUIG moet verder geoptimaliseerd en wellicht zelfs opnieuw bezien worden.

Het hiervoor geschetste perspectief is op basis van de bestaande besluitvorming tot dusver. Hieronder komen een aantal nieuwe voorstellen aan de orde.

⁴ Het nieuwe objectieve verdeelmodel wordt nu nog voor 75% toegepast, de rest van de verdeling vindt plaats op basis van historische kosten (overgangsregeling). Volledige toepassing van het objectieve model betekent een extra voordeel.

⁵ Op rekeningbasis blijken gemeenten in totaliteit de achterliggende jaren niet uit te komen met het macrobudget dat het Rijk beschikbaar stelt voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen. De werkelijke uitgaven liggen (fors) hoger dan het Rijksbudget.

2.2.3. Nieuwe voorstellen m.b.t. het financieel kader sociaal domein 2017 en verder

Ten opzichte van de bestaande vertrekpositie is een aantal nieuwe voorstellen en ontwikkelingen aan de orde. Die zijn hieronder op een rij gezet, waarbij ook een mogelijk scenario ter dekking is aangegeven. Na het overzicht volgen eerst een leeswijzer en enkele annotaties als toelichting op de hoofdlijn. Daarna volgt een postgewijze toelichting op de afzonderlijke onderdelen.

recapitulatie aanmeldingen sociaal domein met scenario voor dekking

bedragen x duizend euro

omschrijving	struct. 2018	eenmalig		
		2017	2018	2019
1. Wijkcentra , Noorddammercentrum		60	640	
2. Gezinscoaches	160			
3. Formatie Jeugdhulpverlening (incl. adm.onderst.)	362		140	140
4. Integratie statushouders		40	30	
5. Toename uitkeringenbestand				
5a. formatie klantmanagers (incl. adm.onderst.)		180	180	
5b. administratieve capaciteit		114	114	
6. Schuldhulpverlening, toename aanvragen				
6a. toename aanvragen		66	66	
6b. coördinatie Humanitas		20	40	
7. Gratis OV voor ouderen met minimuminkomen			125	125
8. Uitvoering motie gerichte werkstages jongeren		50	50	
Totaal extra inzet middelen	522	530	1.385	265
scenario dekking				
A. inzet stelpost collegeprogramma 3D	-500	-500		
B1. incidentele ruimte sociaal domein 2017		-700		
B2. inzet incidentele ruimte '17 in '18		670	-670	
C. sluitpost: hogere uitkering BUIG			-715	-265
D. afronding (via struct. bestedingsvoorstel)	-22			
Totaal incl. dekking (=afgerond sluitend)	0	0	0	0

Leeswijzer:

- Kolom structureel:** Er is een structurele claim vanaf 2018 van afgerond 0,5 miljoen euro voor uitbreiding formatie gezinscoaches en jeugdhulpverlening. Zoals hiervoor aangegeven is er binnen de bestaande middelen voor het sociaal domein geen structurele ruimte meer beschikbaar. Binnen de algemene middelen is een structurele stelpost "buffer 3D/Sociaal Domein" beschikbaar, die via het College Uitvoeringsprogramma is gereserveerd voor onverhoopte tekorten op het sociaal domein.
- Kolom incidenteel 2017:** Op basis van de actuele analyse is er in 2017 nog een incidenteel overschot binnen het sociaal domein van 0,7 miljoen euro. De hiervoor genoemde structurele stelpost collegeprogramma/3D is ook in 2017 incidenteel beschikbaar. Samen bieden deze twee posten een incidentele dekking van 1,2 miljoen euro voor nieuwe incidentele bestedingen. Dat is voldoende om de incidentele aanmeldingen voor 2017 geheel en voor 2018 gedeeltelijk financieel mogelijk te maken.
- Kolommen incidenteel 2018/19:** Voor 2018/19 worden incidentele bedragen gevraagd van respectievelijk 1,4 miljoen euro en 0,25 miljoen euro. Voor 2018ev is binnen de bestaande kaders van het sociaal domein geen incidentele (of structurele) ruimte meer beschikbaar. Mocht in het najaar blijken, dat het verdeelmodel BUIG geen nadelige bijstellingen ondergaat en voor 100% gaat gelden, dan zou dit voor Amstelveen een extra voordeel betekenen van circa 1,5 miljoen euro. Het geheel structureel inboeken van dit bedrag is op dit moment voorbarig. Het incidenteel anticiperen op een deel van dit bedrag vinden wij een verantwoorde dekking voor de incidentele aanmeldingen 2018/19. Samen met een deel van de incidentele ruimte uit 2017 kunnen de aanmelding 2018 zo worden ingepast.

Annotaties:

- Op deze wijze passen de gevraagde aanmeldingen niet meer binnen de bestaande kaders van het sociaal domein. Er vindt een bijdrage plaats vanuit de eigen gemeentelijke middelen. Weliswaar via een structureel gereserveerd bedrag uit het College Uitvoeringsprogramma, maar ook dat is daarmee niet meer beschikbaar voor andere zaken.
- De structurele uitbreiding betreft *Jeugd*, het meest complexe onderdeel binnen het sociaal domein. Inclusief de nu gevraagde structurele 0,5 miljoen euro zien we op Jeugd een tekort van afgerond 5 miljoen euro op een Rijksbijdrage van circa 11 miljoen euro. Eind 2014 is de beleidsnota jeugdhulp "Voor de jeugd van Amstelveen" vastgesteld. Daarin is beschreven, dat er meer nadruk moet komen op preventie. Preventieve voorzieningen leiden tot een kleiner beroep op intensieve vormen van zorg en ondersteuning. Ten tijde van de decentralisatie van de jeugdhulp in 2015 en 2016 lag de prioriteit echter bij zorgcontinuïteit van de (zwaardere) jeugdhulp, om risico's te beperken. Het bestaande preventiebeleid is voortgezet. Vanaf 2017 en 2018 willen we de ingezette lijn naar meer preventie verder vormgeven en daarmee het volgende bereiken:
 - 1) Kinderen groeien gezond en veilig op.
 - 2) Investeren in de jeugd levert (op termijn) maatschappelijke winst op.
 - 3) De diversiteit van talenten bij kinderen in onderwijs, sport en expressie stimuleren met behulp van o.a. algemene voorzieningen zoals sport- en cultuurverenigingen en jongerenvoorzieningen.
 - 4) Een goede signaleringsfunctie zodat problemen snel aangepakt kunnen worden.

Het vroeg signaleren van (beginnende) problemen is een belangrijk thema binnen preventie. Het onderwijs en de kinderopvang, waar immers bijna alle kinderen komen, zijn daarbij van groot belang. Door gemeentelijke jeugdhulpverleners in te zetten op de scholen komen zorgsignalen sneller op de juiste plek en kan problematiek direct aangepakt worden. Op deze wijze wordt laagdrempelige jeugdhulp dichtbij het kind georganiseerd. Preventie is bedoeld om te voorkomen dat problemen groter worden. Dat kan ook in situaties waar al veel problemen zijn, zoals bijvoorbeeld in gezinnen waar problematiek van generatie op generatie overgaat. Dat uit zich onder meer in opvoedingsonmacht, schuldenproblematiek, het niet afmaken van een opleiding, werkloosheid, armoede enz. Met de inzet van gezinscoaches wordt beoogd een toekomstperspectief voor de lange termijn te bieden.

Het is de verwachting dat de inzet op preventie op termijn leidt tot een daling van de kosten van gespecialiseerde jeugdhulp.

- Wij zijn terughoudend met structurele voorstellen voor extra middelen en geven bewust de voorkeur aan tijdelijke, c.q. pilotgerichte inzet van eenmalige middelen. Voor een aantal posten kan dit enig afbreukrisico met zich brengen, omdat bij een succesvolle pilot nog niet de middelen beschikbaar zijn voor een structurele voortzetting. Denk hierbij aan gratis OV voor ouderen met een minimuminkomen en werkstages voor jongeren. Dat weegt ons inziens echter niet op tegen de grotere flexibiliteit en bewustere afweging alvorens tot structurele middeleninzet over te gaan. Extra capaciteit vanwege hoger bijstandsvolume kan van incidentele aard zijn vanwege de economische conjunctuur.

Postgewijze toelichting:ad.1. Wijkcentra, Noorddammercentrum

In lijn met het vastgestelde beleid "Bewoners AanZ" faciliteert de gemeente concrete initiatieven om wijkcentra te exploiteren. Net als in Randwijck en Elsrijk is dit nu ook in Bovenkerk aan de orde. In het kader van de uitwerking van het initiatief "Parel aan de Poel" door de Stichting Bovenkerk, c.q. het wijkplatform is een aantrekkelijk wijkcentrum een belangrijk punt. Dit vraagt een renovatie van het bestaande wijkgebouw, dat functioneel verouderd is (bouwjaar 1983). Een renovatie biedt ook de mogelijkheid om de klimaatbeheersing en energie zuinigheid op peil te brengen. Ons college is zeer positief over dit initiatief en wij stellen voor, naast de beschikbare middelen uit het reguliere onderhoudsprogramma, een extra gemeentelijk bijdrage beschikbaar te stellen van 0,7 miljoen euro.

Zoals hier voor vermeld vindt de dekking plaats uit de incidentele ruimte sociaal domein 2017. In dit jaar staan ook de voorbereidingskosten geraamd ad. 60.000 euro. De resterende 640.000 euro is beschikbaar voor de uitvoering in 2018 (zie ook het bestedingsvoorstel eenmalige middelen (par.3.4.1.)

Voor wat betreft de wijkcentra Alleman en Pluspunt gaan wij er van uit dat vergelijkbare initiatieven kunnen worden gefaciliteerd en bekostigd binnen een bredere herontwikkeling van deze locaties.

ad.2: Gezinscoaches

Met de inzet van gezinscoaches beogen we de negatieve spiraal van terugkerende problematiek, van generatie op generatie, te doorbreken. Intensieve begeleiding moet ouders helpen meer overzicht te krijgen en hun kinderen het goede voorbeeld te geven. Het gaat daarbij niet puur om hulpverlening maar juist om langdurige begeleiding en structuur in het dagelijks leven. Gezinscoaching is, vanwege de doelgroep en de inzet, de zwaarste vorm van preventie die moet voorkomen dat de problemen maar blijven ontstaan. Door intensieve begeleiding willen we duurdere jeugdhulp voorkomen. We stellen voor om 160.000 euro structureel in te zetten voor 2 formatieplaatsen gezinscoach.

ad.3: Formatie jeugdhulpverlening (incl. administratieve ondersteuning)

Door de extra preventieve inzet op scholen, VVE, kinderopvang, huisartsen neemt het aantal hulpvragen van gezinnen enorm toe. In 2016 heeft de raad ingestemd met structurele extra capaciteit voor jeugdhulpverlening. Waar het structurele karakter (nog) niet volledig duidelijk was, is incidenteel om een uitbreiding van het uitvoeringsbudget gevraagd. Dit heeft voor 2017 geleid tot incidentele versterking van vier professionals. In 2017 is gebleken dat deze uitbreiding structureel nodig is. Het aantal hulpvragen via jeugdhulpverlening is enorm gestegen, zonder deze professionals worden wettelijke termijnen voor afhandeling aanvragen niet gehaald.

Daarnaast zijn extra professionals nodig vanwege de beëindiging van het schoolmaatschappelijk werk primair onderwijs per 1 januari 2018 en het integreren van deze functie met de jeugdhulpverlening op basisscholen.

In totaal hebben wij een structureel bedrag opgenomen van 362.000 euro en een eenmalig bedrag van 140.000 euro in de jaren 2018 en 2019. Het is de verwachting dat dit over een aantal jaren tot een daling van de kosten gaat leiden van de gespecialiseerde jeugdhulp.

ad.4: Integratie statushouders

Vanaf 2014 is de stroom vluchtelingen substantieel toegenomen. De taakstelling om statushouders te huisvesten in onze gemeente is verhoogd. Het belang en de urgentie om de aan onze gemeente gekoppelde statushouders goed te laten integreren in de Amstelveense gemeenschap is daarmee eveneens toegenomen. Naast de bestaande inzet stellen wij voor eenmalige bedragen beschikbaar te stellen voor de organisatie van een symposium najaar 2017 (40.000 euro) en het vervolgens opstellen van een uitvoeringsagenda in 2018 (30.000 euro). Het symposium brengt diverse partijen bij elkaar om gezamenlijk aandacht te besteden aan de verschillende aspecten van integratie van statushouders. De ambitie is om dit te laten leiden tot een concrete uitvoeringsagenda van samenhangende maatregelen. In dit verband te noemen aspecten zijn onder andere scholing, taalverwerving, toeleiding naar arbeidsmarkt, verschillen tussen groepen statushouders, vrijwillige inzet van Amstelveeners, behoud van draagvlak onder Amstelveeners, samenwerking tussen organisaties en specifieke rollen.

ad.5: Toename uitkeringenbestand

Het uitkeringenbestand van de bijstand is in de periode januari 2015 tot maart 2017 gegroeid van 950 naar 1.120, een toename van 18%. Naast de economische ontwikkeling wordt dit met name veroorzaakt door de instroom van de nieuwe doelgroep (inwoners die voorheen in de Wajong of de WSW zouden stromen) en de instroom van statushouders. Het inmiddels ingezette economisch herstel werkt sneller door in de werkloosheidscijfers dan in de bijstandscijfers, maar uitgaande van een doorzettend herstel mag op termijn een afname van het bijstandsvolume worden verwacht. Daarom hebben wij voorsnog een tijdelijke uitbreiding opgenomen in deze Kadernota van 294.000 euro in 2017 en 2018.

De toename van het uitkeringenbestand is een landelijk patroon. Ten opzichte daarvan is de absolute groei in Amstelveen beperkt en scoort Amstelveen hoog op beleid en uitvoering om het bijstandsvolume te beperken. Om de bestaande aanpak effectief te kunnen voortzetten is meer formatie nodig.

ad.6: Schuldhulpverlening, toename aanvragen en coördinatie Humanitas.

Het afgelopen jaar is het aantal aanmeldgesprekken en het aantal aanvragen toegenomen. Daarnaast is er meer capaciteit benodigd voor de uitvoering van de crisisdienst (ter voorkoming van huisuitzettingen) en Vroeg Eropaf. Vanaf dit jaar moet ook het breed moratorium uitgevoerd worden, waardoor meer en langer inkomensbeheer nodig is. Dit maakt extra inzet nodig om te blijven voldoen aan wettelijke verplichtingen en het vastgestelde gemeentelijke beleid ten aanzien van wachttijden en kwaliteit van de schuldhulpverlening. Vooralsnog gaan wij uit van een tijdelijke extra inzet (analoog aan de inzet op bijstand) van 66.000 euro in 2017 en 2018. Daarnaast stellen wij voor om bij wijze van pilot in 2017 en 2018 een bedrag beschikbaar te stellen voor het positioneren van een betaalde coördinator ter ondersteuning van de vrijwilligers van de thuisadministratie via Humanitas (20.000 euro in 2017 en 40.000 euro in 2018).

ad.7: Gratis OV voor ouderen met een minimuminkomen (uitvoering motie)

Bij de behandeling van de Programmabegroting 2017 in de raadsvergadering van 9 november 2016 is de motie "Gratis OV voor ouderen met een minimum inkomen" aanvaard. Deze motie roept op om met een regeling te komen zodat ouderen met een minimuminkomen tot 110% van het sociaal minimum gratis van het OV gebruik kunnen maken. Ter invulling van deze motie stellen wij voor via deze Kadernota in 2018 en 2019 een bedrag op te nemen van 125.000 euro om na deze twee jaar de regeling te evalueren en te beoordelen of deze moet worden voortgezet.

ad.8: Gerichte werkstages jongeren (uitvoering motie)

Bij de behandeling van de Programmabegroting 2017 in de raadsvergadering van 9 november 2016 is de motie "Gerichte werkstages en begeleiding van jongeren" aanvaard. Deze motie roept op om met een financiële tegemoetkoming voor werkgevers te komen, zodat werkgevers jongeren gericht kunnen begeleiden met stages op weg naar de arbeidsmarkt. Ter invulling van deze motie stellen wij voor via deze Kadernota in 2017 en 2018 een bedrag op te nemen van 50.000 euro om na deze twee jaar de regeling te evalueren en te beoordelen of deze moet worden voortgezet.

Voorstel 1

Ten aanzien van het financieel kader sociaal domeini:

- a) In te stemmen met aanpassing van het structureel begrotingskader 2018 op taakveldniveau conform het overzicht in paragraaf 2.2.2.
- b) De aanmeldingen sociaal domein met bijbehorend dekkingsvoorstel conform het overzicht in paragraaf 2.2.3. op te nemen in de bestedingsvoorstellen eenmalige middelen en structureel nieuw beleid van deze Kadernota 2018.

2.3. Bestedingsvoorstel structureel nieuw beleid

2.3.1. Totaaloverzicht en voorstel

In het College Uitvoeringsprogramma hebben wij aangegeven dat het van belang is te beschikken over ruimte om te kunnen investeren in nieuwe ontwikkelingen die goed zijn voor Amstelveen. Bij de aanvang van deze bestuursperiode is structureel 2 miljoen euro vrijgemaakt voor nieuw beleid. Een belangrijk deel hiervan is reeds concreet meerjarig toegekend in de begrotingsraad van 12 november 2014. Met name via de Kadernota's 2016 en 2017 (raadsvergaderingen juli 2015/2016) zijn aanvullende besluiten genomen. In totaal is daarmee in de achterliggende jaren van deze collegeperiode een structureel bedrag van 2,9 miljoen ingezet. Dit betreft onder meer onderwijsvernieuwing, economische agenda, alternatieve onkruidbestrijding, duurzaamheid, mobiel cameratoezicht, cursus alcohol in het verkeer (jongeren), voedselbank, maatschappelijke stages, operatie Schijnwerper, Expatcenter en "Control in control". Bijlage 1A bevat een specificatie.

Via deze Kadernota leggen wij u, binnen een sluitende begroting, een pakket aan structureel nieuw beleid voor van afgerond 1,9 miljoen euro. Hiervan is afgerond 1,2 miljoen euro van een specifieke dekking voorzien via het sociaal domein en binnen de bestaande ICT-begroting, waarna een netto extra middelenbeslag resteert van afgerond 0,7 miljoen euro. Onderstaand overzicht zet onze voorstellen op een rij. Na dit overzicht volgt een postgewijze toelichting. Voorstellen voor incidentele beleidsintensiveringen komen aan de orde in paragraaf 3.4.

Structureel nieuw beleid Kadernota 2018

Omschrijving	port. houder	bedragen x 1.000 euro		toelichting paragraaf
		2018	2019	
Gezinscoaches	Br	160		par. 2.2.
Formatie Jeugdhulpverlening (incl. adm.onderst.)	Br	362		par. 2.2.
# dekking via stelpost buffer sociaal domein CUP '14-'18		-500		par. 2.2.
Tekort RMC	Ve	47		par. 2.3.2.
Wet IKK (innov. kinderopv.), hoger uurbedrag	Ve	39		par. 2.3.2.
Onderwijs na 2018 (behoud kwaliteitsniveau VVE)	Ve		75	par. 2.3.2.
Nieuw beleid Voorschoolse voorzieningen	Ve	p.m.		par. 2.3.2. (*)
Evenementen, gastvrij Amstelveen	Ve	125		par. 2.3.3.
Duurzaamheid	Bo	75		par. 2.3.4.
Energietransitie	Bo	109		par. 2.3.4.
Gladheidbestrijding	Bo	15		par. 2.3.5.
Wagenpark	Bo	40		par. 2.3.6.
BIBOB	v'tv	34		par. 2.3.7.
Taakstellingen; niet gerealiseerd deel taakstelling cultuur	Ve	50		par. 2.3.8.
ICT, Digitaal Werken	Br	793		par. 2.3.9.
# waarvan binnen ICT begroting gedekt		-693		par. 2.3.9.
TOTAAL		656	75	

(*) toekenning van meerjarig oplopende vergoeding via gemeentefonds (t/m 2021 40.000 euro per jaar structureel)

voorstel 2

In te stemmen met het bestedingsvoorstel structurele middelen conform het overzicht in paragraaf 2.3.1 en dit op te nemen in de (meerjaren)begroting 2018-2021 en de structurele effecten te dekken ten laste van de stelposten areaal en nominaal.

2.3.2. Ontwikkelingen binnen het onderwijs

Via het College Uitvoeringsprogramma 2014-2018 (CUP) is een structureel bedrag van 0,5 miljoen euro vrijgemaakt voor de lokale Onderwijsagenda. Samen met de reeds bestaande structurele budgetten "kwaliteitsimpuls PO" en "Brede schoolsubsidies" biedt dit mogelijkheden om te investeren in de kwaliteit van het onderwijs. De invulling van deze budgetten is deels structureel, maar bij voorkeur in belangrijke mate projectmatig om zo steeds nieuwe ontwikkelingen te kunnen stimuleren en faciliteren.

In deze Kadernota spelen de volgende concrete ontwikkelingen:

1. RMC/Kwalificatieplicht

Amstelveen geeft in AM-verband invulling aan de RMC-functie en de Kwalificatieplicht. De bekostiging vindt tot dusver plaats via middelen die we ontvangen uit een Rijksbijdrageregeling via centrumgemeente Amsterdam. In eerste instantie was daarbij in het verleden sprake van overschotten uit deze geormerkte gelden die zijn gereserveerd. De achterliggende jaren is deze reserve ingezet om het inspanningsniveau te verhogen. De reserve raakt nu uitgeput, maar we willen de uitvoering van wettelijke taken RMC-functie en Kwalificatieplicht graag op het huidige inspanningsniveau voortzetten. Inclusief een toename van het aantal verzuimmeldingen voor de kwalificatieplicht en RMC vraagt dit op AM-niveau een structurele eigen bijdrage van de gemeenten van 89.000 euro. Het aandeel van Amstelveen hierin is 47.000 euro.

2. Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK)

De verwachte inwerkingtreding per 1 januari 2018 van de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) betekent een verhoging van de wettelijk voorgeschreven uurtarieven die de grondslag vormen voor de gemeentelijke subsidie voor peuterplekken. Het effect voor Amstelveen is een structurele uitgavenverhoging van 39.000 euro.

3. Behoud kwaliteitsniveau VVE

Zoals vermeld is de opzet om de middelen van de Onderwijsagenda bij voorkeur projectmatig in te zetten. Een vast bestanddeel vanaf het begin van deze collegeperiode is een bijdrage in de kosten om de uitvoering van het VVE-beleid op het afgesproken niveau te houden. Dit gaat om een structureel bedrag van 75.000 euro. Wij stellen voor dit bedrag per 2019 apart toe te voegen aan de Onderwijsbegroting en de Onderwijsagenda hier niet langer mee te belasten.

4. Formatie leerplicht

De actuele workload van de leerplichtambtenaren vraagt extra inzet, waarin wij willen voorzien door incidentele extra administratieve ondersteuning ter ontlasting van de leerplichtambtenaren. Het gaat om 37.000 euro in 2018 en 2019. Dit is 75% van een gezamenlijke uitbreiding met Aalsmeer. Wij volstaan voornamelijk met een *incidenteel* bedrag omdat op dit moment gewerkt wordt aan een optimalisering van de samenwerking/afstemming met Jeugdhulpverlening. Deze post maakt onderdeel uit van het *bestedingsvoorstel eenmalige middelen* (paragraaf 3.4).

5. Nieuw beleid Voorschoolse voorzieningen (incl. incidentele fasering) & Vervallen Rijksbijdrage Wet OKE

De bestaande Rijksvergoeding DU Peuterwerk (Wet OKE) komt te vervallen. Tegelijkertijd komt er een nieuwe vergoedingsregeling DU Voorschoolse voorzieningen voor een nieuwe taak. De middelen van deze *nieuwe* regeling moeten worden ingezet voor nieuw beleid, c.q. uitbreiding van het aantal peuterplekken

Tegenover het wegvallen van de *oude* vergoedingsregeling staan geen wegvallende uitgaven. Op landelijk niveau houdt het vervallen van deze regeling verband met de harmonisatie van (de financiering van) de kinderopvang en peuterspeelzaalwerk (ouderbijdragen). Deze harmonisatie is in Amstelveen reeds enkele jaren geleden doorgevoerd, waarbij destijds een besparing is ingeboekt/gerealiseerd. Deze besparing wordt nu de facto door aanpassing van het Rijksbeleid afgeroomd. Dit betreft een structureel nadeel van 129.000 euro. Deze post maakt onderdeel uit van de *autonome ontwikkelingen* (paragraaf 2.4).

De middelen van de *nieuwe* regeling komen beschikbaar via een jaarlijks oplopend bedrag. In 2021 is de eindsituatie bereikt met een structureel bedrag van afgerond 0,2 miljoen euro. De inhoudelijke invulling van dit nieuwe beleid leggen wij via een apart raadsvoorstel aan u voor in dezelfde raadsvergadering als deze Kadernota. De vertaling in gemeentelijk beleid loopt in de tijd gezien niet helemaal in de pas met de fasering van rijksbijdrage. Voor een goed verloop kan enerzijds in 2017 een bedrag van afgerond 80.000 euro vrijvallen en wordt anderzijds in 2018 eenmalig een extra bedrag gevraagd van afgerond 60.000 euro. Deze fasering maakt onderdeel uit van het *bestedingsvoorstel eenmalige middelen* (paragraaf 3.4).

2.3.3. Evenementen, gastvrij Amstelveen

Het aantal evenementen in Amstelveen neemt in aantal en omvang toe. Dit is een structurele ontwikkeling die plaatsvindt binnen de context van de metropoolregio Amsterdam, mede in samenhang met beleid van de gemeente Amsterdam om de toeristische druk op de binnenstad te verminderen door enige (regionale) spreiding. We beschouwen deze ontwikkeling als een kans waar we graag op in willen spelen. Amstelveen wil een gastvrije stad zijn voor haar inwoners, ondernemers, dagjesmensen en toeristen. Japan festival, Diwali festival en Cherryblossom festival zijn voorbeelden van evenementen die een spectaculaire toename van het aantal bezoekers kennen, die goed passen bij het internationale profiel van Amstelveen en die positief bijdragen aan het tot elkaar brengen van bevolkingsgroepen. De toename in evenementen en in populariteitstoename brengen extra kosten met zich mee op organisatorisch-, marketing- en veiligheidsgebied. We stellen voor als gemeentebestuur via dit spoor 125.000 euro structureel te investeren in de kwaliteit van Amstelveen. Dit bedrag geldt vanaf 2018. Vooruitlopend hierop hebben we ook 84.000 euro voor 2017 opgenomen in het bestedingsvoorstel eenmalige middelen (paragraaf 3.4).

2.3.4. Duurzaamheid & Energietransitie

Amstelveen heeft vanaf de zomer 2016 een nieuw duurzaamheidsbeleid waarin wordt ingezet op fossielvrij, circulaire economie en inclusieve stad. Zo heeft Amstelveen de intentie om in 2040 fossielvrij te zijn. Een belangrijk speerpunt, in lijn met de aangenomen motie Parijsverklaring, is een energietransitie om te komen tot een fossielvrije energiehuishouding. Dat vraagt van de gemeente een coördinerende rol om samen met o.a. bewoners, corporaties, netbeheerders, energiemaatschappijen en het lokale bedrijfsleven slimme keuzes voor de toekomst te maken en te komen tot een gebiedsgerichte aanpak met een samenhangend maatregelenpakket van afkoppeling van het gas en aanpassing installaties, stimuleren van duurzame energieopwekking, energiebesparing, etcetera. Ons voorstel bevat een structureel bedrag van 109.000 euro voor een procesmanager energietransitie.

Een andere ambitie is een uitstootvrije gemeentelijke organisatie in 2030. Om dat te bereiken moet een flinke slag gemaakt worden en is een koersverandering nodig binnen de gemeentelijke organisatie. Het is van belang als gemeente een voorbeeldfunctie te vervullen. Hiervoor hebben wij structureel 75.000 euro opgenomen met ingang van 2018. Het bestedingsvoorstel eenmalige middelen bevat 30.000 euro voor 2017. Het gaat om een investering in de organisatie waar Aalsmeer en Amstelveen beide naar rato aan bijdragen (25%/75%)⁶.

2.3.5. Gladheidsbestrijding

We stellen voor structureel 15.000 euro beschikbaar te stellen voor het aanhouden van een strategische externe zoutvoorraad, alsmede voor de jaarlijkse kosten van een gladheidmeldsysteem (elektra en service-overeenkomst). Dit geldt vanaf 2018. Voor 2017 hebben wij een eenmalig 30.000 euro opgenomen vanwege hogere uitgaven aan het begin van dit jaar.

2.3.6. Wagenpark

Vanwege een andere organisatie van werkzaamheden en een optimalere, meer duurzame invulling van de mobiliteit hebben wij 40.000 euro als structureel bedrag opgenomen voor de uitbreiding van het voertuigenpark met 2 kleine elektrische voertuigen, 2 elektrische scooters en 2 bedrijfsvoertuigen type Pickup op fossiele brandstof.

2.3.7. Bibob

In AM-verband zijn afspraken gemaakt over gezamenlijke inkoop van expertise met betrekking tot de toepassing van het Bibob-instrumentarium en het adequaat signaleren en duiden van signalen rond radicalisering. Voor wat betreft Bibob is er behoefte om het toepassingsbereik van het Bibob-beleid uit te breiden met vastgoed- en grondtransacties en bouwzaken met een bepaald volume. Amstelveen verwacht jaarlijks ongeveer 11 complexe Bibob-dossiers voor te leggen aan het Bibob-bureau Amsterdam. Hiervoor is een structureel bedrag opgenomen van 34.000 euro.

⁶ In de Aalsmeerse besluitvorming is vooralsnog incidenteel 25.000 euro voor 2018 beschikbaar gesteld. Voor 2019ev vraagt dit derhalve nog nadere afstemming.

2.3.8. Taakstellingen

Het begrotingskader bevat een aantal per 2018 te effectueren taakstellingen als laatste schakel van een breder bestuurlijk vastgesteld maatregelenpakket. Over de voortgang van de invulling hebben wij de leden van de raad periodiek geïnformeerd. Laatstelijk hebben wij via onze brief van 28 maart 2017 een integrale rapportage verstrekt over de effectuering van de besloten ombuigingen op welzijn, sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed⁷. Hierna volgt een overzicht met ons voorstel voor de concrete effectuering, te verwerken in de begroting 2018. Additioneel is ook de invulling van de taakstelling inkoop in dit overzicht meegenomen.

Alleen de taakstelling cultuur is niet geheel ingevuld. Een bedrag van 50.000 euro wordt niet geëffectueerd. Dit is als structureel middelenbeslag meegenomen in deze Kadernota.

Daarnaast hebben wij 1,35 miljoen euro opgenomen als reservering voor frictiekosten bij Sport (1,25 miljoen euro) en bij Cultuur (0,1 miljoen euro). U vindt dit bedrag in het *bestedingsvoorstel eenmalige middelen* (paragraaf 3.4.).

Herstructureringsplan Sportbedrijf en hieraan verbonden (frictie)kosten

Zoals ook door ons aangekondigd in onze brief van 28 maart jl. gaat de invulling van de taakstelling op sport gepaard met eenmalige frictiekosten. Het Sportbedrijf heeft een Herstructureringsplan gemaakt met als oogmerk een (financieel) gezond en toekomstbestendig Sportbedrijf, zowel qua bedrijfsvoering als qua invulling van de opdracht van de gemeente. Het college verwacht dat uitvoering van dit plan:

1. voor een lange termijn de bedrijfsvoering en taakvervulling van het Sportbedrijf gezond maakt;
2. de voortdurende financieringsproblemen oplost;
3. bijdraagt aan de door de raad vastgestelde ombuigingen op de sportsector en de verzakelijingsopgave.

Het Sportbedrijf geeft aan dat uitvoering van het Herstructureringsplan leidt tot eenmalige (frictie)kosten van in totaal 1,25 miljoen euro. Het Herstructureringsplan biedt voldoende inzicht in en onderbouwing van deze (-gelet op de opgave van het Sportbedrijf – onvermijdelijke) kosten. Het college heeft vanwege het voorgaande aangegeven dat het bereid is een incidentele, reële vergoeding aan het Sportbedrijf te verlenen ter dekking van de (frictie)kosten die het Sportbedrijf heeft gemaakt en maakt.

Bij de behandeling van de programmabegroting 2015 heeft de gemeenteraad de motie 'financiering SAS toekomstbestendig' aangenomen. De motie roept op om de financiën van de SAS toekomstbestendig vorm te geven. De incidentele bijdrage aan de (frictie)kosten door de gemeente en de uitvoering van het Herstructureringsplan van het Sportbedrijf maken de financiering van het Sportbedrijf toekomstbestendig. Eventuele negatieve gevolgen van de genoemde punten uit de motie zijn al middels de incidentele bijdragen in 2015, 2016 en 2017 weggenomen. Wij gaan ervan uit dat hiermee uw motie is afgehandeld.

Frictiekosten Cultuur

Met het oog op een beoogde fusie van culturele instellingen stellen wij u voor een bedrag van 0,1 miljoen euro te reserveren voor een gemeentelijke bijdrage in eventuele frictiekosten onder nader te bepalen voorwaarden.

Onderstaand overzicht zet de effectuering van de taakstellingen op een rij.

⁷ Aanvullend hierop hebben wij de gemeenteraad nog meer in detail geïnformeerd over de invulling van de taakstelling welzijn door toezending van besluit daarover dd. 11 april 2017.

Effectuering taakstellingen welzijn, cultuur, sport en vastgoed*bedragen x 1.000 euro*

Omschrijving	invulling	taak- stelling	evt. saldo	toelichting
1. Taakstelling Welzijn				De taakstelling welzijn is voor het overgrote deel ingevuld door de besluitvorming "Bewoners aan Zet", raadsbesluit 3jun15, alsmede door afroaming van niet uitgeputte budgetten. Via B&W-besluit van 11 april 2017 is dit meer in detail uitgewerkt en toegelicht. Dit besluit is aan (de leden van de) raad gestuurd.
1a Sociale samenhang	-376			
1b FondsDoen!	-28			
1c Scouting	-10			
1d Jongerencentrum	-85			
1e Mantelzorgbeleid	-25			
1f Gezonde school en genotmiddelen	-16			
1g RCPAM en OLGA	-21			
1h extra subsidie P60	50			
1i diverse kleine subsidieverhogende mutaties	11			
Totaal Welzijn	-500	-500	0	
2. Taakstelling Cultuur				De taakstelling cultuur is met name ingevuld vanuit de besluitvorming door de raad over de Cultuuragenda. Het niet ingevulde bedrag betreft het achterwege blijven van een bijdrage van het Cobramuseum in de invulling van de taakstelling. Voor een eventuele gemeentelijke bijdrage in frictiekosten bij fusie is een bedrag gereserveerd.
2a Podia	-140			
2b Educatie	-305			
2c Festivals	-70			
2d Overig cultuurbegroting	-35			
Totaal Cultuur	-550	-600	50	
3. Taakstelling Sportbedrijf				Invulling cf. door Sportbedrijf ingediend Herstructureringsplan (mei 2017). De structurele invulling gaat gepaard met eenmalige frictiekosten.
3a Uit te werken scenario Sportbedrijf 1okt17	-550	-550	0	
4. Taakstelling Vastgoed				Het gemeentelijk vastgoedbeleid in brede zin is onderwerp van een apart rekenkameronderzoek. Bij de behandeling in de raad van 28 september 2016 heeft de raad verzocht om een aanvullende notitie. Deze notitie komt in de raad(scommissies) van juni 2017. Incidentele effecten 2017 komen in de Tweede Tijdvakrapportage.
4a JOP	-150			
4b MOP	-125			
4c abonnementen	-225			
Totaal Vastgoed	-500	-500	0	
5. Taakstelling Inkoop				Breed wordt onderschreven, dat inzet op inkoop voordelen oplevert. Tegelijkertijd blijkt de concrete budgettaire vertaling weerbarstig. Uiteindelijk is gekozen voor een taakstelling op grote inkoopvolumes. Subsidies aan instellingen zijn hier niet in meegenomen.
5a 4% inkoopvoordeel op grote inkoopvolumes	-1.440			
5b verdere professionalisering inkoopfunctie	250			
5c weglekeffecten/onvoorzien	290			
Totaal Inkoop	-900	-900	0	
TOTAAL	-3.000	-3.050	50	

voorstel 3

In te stemmen met verwerking in de begroting 2018 van de effectuering van de taakstellingen welzijn, cultuur, sport, vastgoed en inkoop conform het overzicht in paragraaf 2.3.8.

2.3.9. ICT, Programma Digitaal werken ("first things first")

Het invoeren van digitaal werken in de AA organisatie vergt grote investeringen. Door de raad in Amstelveen is 1,7 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het programma Digitaal Werken. Met dit investeringsbedrag zouden de eerste stappen worden gezet in digitaal werken. Aalsmeer is voor deze investering geen bijdrage gevraagd.

Na een uitvoerige review op het Programma Digitaal Werken is in januari 2017 een programmadirecteur aangesteld om het Programma vlot te trekken. Dit heeft geresulteerd in een aanpak waarin onderscheid wordt gemaakt in het traject "first things first"; de zaken die op grond van het raadsbesluit en de toegekende 1,7 miljoen euro verder moeten worden uitgevoerd, en het traject "Digitale transformatie" waarin Aalsmeer en Amstelveen in lijn met de landelijke ontwikkelingen volledig gedigitaliseerd en vergaand geautomatiseerd werken in 2022.

Forse aanvullende investeringen zullen voor beide projecten nodig zijn om onze inwoners en bedrijven 24/7 de mogelijkheid te bieden producten en diensten digitaal aan te vragen en af te handelen. Deze transformatie in digitalisering sluit aan op de maatschappelijke ontwikkelingen en de onomkeerbare trend om digitaal zaken te doen. Uiteindelijk zullen door de digitalisering wachttijden worden voorkomen en zal de gang naar het gemeentehuis in veel gevallen overbodig worden. Dit maakt dat de processen sneller en efficiënter gaan verlopen. Aanpassing van processen, werkwijzen en gedrag vragen tijd en gewenning. De noodzaak om de digitalisering nu op te pakken is groot; de samenleving vraagt erom en de meer dan 30 programma's en wetsvoorstellen over digitalisering zoals bijvoorbeeld de Algemene wet bestuursrecht, de wet Elektronische bekendmaking waarin de verplichting is opgenomen om alle besluiten van de gemeente digitaal bekend te maken, de wet Generieke Digitale infrastructuur, waardoor verregaande digitalisering van dienstverlening onvermijdelijk worden, maken doorpakken noodzakelijk.

Het traject "first things first" heeft, zoals gezegd, betrekking op het afmaken waar al mee is begonnen en betreft naast de inmiddels uitgegeven 1,1 miljoen euro op het krediet Digitaal Werken (zijnde 1,7 miljoen euro) nog te maken *incidentele* kosten van 5,8 miljoen euro; voor mankracht (4 miljoen euro), de aanschaf van software (1,3 miljoen euro) en dubbele licentiekosten (0,5 miljoen euro). De *structurele* meerkosten, voornamelijk licentiekosten bedragen 0,4 miljoen euro.

Incidentele kosten

De totaal benodigde incidentele middelen bedragen 5,8 miljoen. Hiervan kan 0,4 miljoen worden gedekt binnen de bedrijfsvoering van de organisatie. Voor wat betreft de verdeling van kosten over Aalsmeer en Amstelveen is het volgende van belang. Met Aalsmeer is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten. Een deel van kosten die gemoeid zijn met "first things first" maken onderdeel uit van de dienstverleningsovereenkomst. Welke uitgaven precies wel of niet in de dienstverleningsbijdrage zitten is niet met een "schaartje te knippen". Op de hand wegend concludeert de ambtelijke begeleidingsgroep van het programma digitaal werken dat 15 á 20 procent, afgerond één miljoen euro van de begrote 5,8 miljoen euro onderdeel uitmaakt van de dienstverleningsovereenkomst. Genoemde één miljoen euro komt derhalve uitsluitend voor rekening van Amstelveen. De dan nog resterende 4,4 miljoen euro betreffen uitgaven om te kunnen voldoen aan wettelijke voorschriften, verband houdend met nieuwe verbeterde functionaliteiten en het mogelijk maken van de noodzakelijke omslag in de digitalisering van beide gemeenten. Deze komen voor rekening van beide gemeenten in de bij de financiële evaluatie afgesproken verdeling; 3,3 miljoen euro Amstelveen (75%) en 1,1 miljoen euro Aalsmeer (25%). De voor Amstelveen komende incidentele kosten "first things first" bedragen dan 4,3 miljoen euro (1 miljoen euro + 3,3 miljoen euro).

Structurele kosten

De structurele kosten van "first things first" bedragen 0,8 miljoen euro. Ook hiervoor geldt, net als voor de hiervoor beschreven incidentele kosten digitalisering, dat deze kosten betrekking hebben op de nieuwe noodzakelijke investeringen die wetgeving van ons eist. Hiervan wordt 0,4 miljoen euro gedekt binnen de reguliere bedrijfsvoering. Dekking van de resterende 0,4 miljoen euro geschiedt volgens de bekende verdeelsleutel; 0,3 miljoen euro Amstelveen (75%) en 0,1 miljoen euro Aalsmeer (25%).

De hierboven beschreven kostenverdeling Amstelveen en Aalsmeer is afgestemd met de portefeuillehouder ICT van Aalsmeer en zal door hem bestuurlijk nog worden gesondeerd.

Hierna is een en ander weergegeven naar de onderscheiden jaren 2017 en 2018.

Begroting "first things first Amstelveen en Aalsmeer"

bedragen x duizend euro							
Omschrijving	struct. v.a.2018	eenmalig					totaal
		2017	2018	2019	2020	2021	eenmalig
Digitaal Werken							
Programmamanagement & PMO	0	712	400				1.112
Randvoorwaarden w.o. techniek	294	569	175				744
CMS/Intranet, websites in de lucht	181	1.224	280				1.504
Zaaksysteem 1.4 vervangen (incl. KCW)	161	623	635				1.258
VTH systeem in gebruik	137	620	0				620
Regiesysteem in gebruik	20	65					65
sub-totaal uitgaven excl. dubbele licentiekosten	793	3.813	1.490	0	0	0	5.303
<i>dubbele licentiekosten</i>		<i>208</i>	<i>264</i>				<i>472</i>
totaal uitgaven incl. dubbele licentiekosten	793	4.021	1.754	0	0	0	5.775
<i>beschikbare dekking</i>	<i>-393</i>	<i>-400</i>					<i>-400</i>
Totaal netto extra uitgaven	400	3.621	1.754	0	0	0	5.375
<i># waarv. bestaande dienstverlening (100% Aveen)</i>		<i>1.000</i>					<i>1.000</i>
<i># waarv. uitbreiding dienstverlening (75%/25% AA)</i>	<i>400</i>	<i>2.621</i>	<i>1.754</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>4.375</i>
Verdeling AA							
aandeel Aveen (75% nieuw + 100% bestaand)	300	2.966	1.316	0	0	0	4.282
aandeel Ameer (25% nieuw)	100	655	438	0	0	0	1.093
totaal	400	3.621	1.754	0	0	0	5.375

(*) Naast de incidentele kosten is in 2017/18 sprake van dubbele licentiekosten (naast elkaar draaien van oude en nieuwe software) ad. 0,5 miljoen euro.

Dekking aandeel Amstelveen

Via eerdere raadsbesluiten over het programma Digitaal Werken is in 2015 een krediet van 1,7 miljoen euro gevoteerd, alsmede een structureel bedrag van 0,3 miljoen euro. Van het oorspronkelijke krediet is nog 0,6 miljoen euro (eenmalig) beschikbaar voor het Amstelveens aandeel. Per saldo is aan extra incidentele dekkingsmiddelen voor het Amstelveens aandeel 3,7 miljoen euro nodig.

Van de structureel beschikbaar gestelde 0,3 miljoen euro is nog 0,2 miljoen euro beschikbaar. Dit betekent dat voor Amstelveen per saldo 0,1 miljoen euro structurele dekking benodigd is. Onderstaand overzicht zet dit op een rij. De via deze Kadernota te dekken bedragen zijn opgenomen in de bestedingsvoorstellen voor incidentele en structurele middelen.

omschrijving	structu- reel	bedragen x duizend euro		
		eenmalig		totaal
		2017	2018	
Aandeel Amstelveen "first things first"	300	2.966	1.316	4.282
# dekking via krediet Digitaal Werken (restant)	-200	-600		-600
# resteert te dekken via Kadernota 2018	100	2.366	1.316	3.682

Betrouwbaarheid en sturing

De aanpak van het programma Digitaal Werken en de begroting zijn getoetst aan de ervaringen van andere gemeenten. Daarbij is de review op het programma die door de gemeente Utrecht begin 2017 is uitgevoerd de belangrijkste basis geweest voor de hernieuwde opzet van het programma Digitaal Werken en de begroting. De gemeente Utrecht is een van de weinige gemeenten in Nederland die volledig papierloos werkt en een gedetailleerd beeld heeft van de kosten. De uitgaven van de gemeente Utrecht om de hele organisatie papierloos te laten werken bedroegen ruim 30 miljoen euro waarvan 14 miljoen euro is uitgegeven aan zaakgericht werken (12 miljoen euro is uitgegeven aan het up to date brengen van hardware en 4,5 miljoen euro aan aanvullende ICT projecten). Ook is een bezoek gebracht aan andere gemeenten waaronder de gemeente Geldrop die met dezelfde software werken en is voor de volgende stappen in de Digitalisering van de gemeente een bezoek gebracht aan Microsoft.

In de begroting van het programma Digitaal Werken zijn kosten opgenomen om het programma te auditen. De afdeling concerncontrol zal de regie voeren op deze audits. Daarmee wordt vinger aan de pols gehouden inzake de rechtmatigheid, juistheid en betrouwbaarheid van het programma en de uitgaven. Ook is een stuurgroep ingesteld die het programma stuurt op basis van gedetailleerde projectplannen en maandelijkse voortgangsrapportages waarin geplande prestaties en kosten afgezet worden tegen gerealiseerde prestaties en kosten. De rapportages worden eveneens opgenomen in de reguliere planning en controlcyclus.

Digitale transformatie

Voor de verdere digitalisering en verankeren van het digitale verandervermogen in de organisatie is naast het traject "first things first" het traject "digitale transformatie" in ontwikkeling. Belangrijke onderdelen hiervan zijn het op niveau brengen van de kennis en kunde, het innovatief herinrichten van interactie met de samenleving, volledige digitalisering van de dienstverlening en informatieverstrekking en verregaande automatisering van werkprocessen. Dit alles gericht op het bewegen met de ontwikkelingen in de samenleving, te kunnen voldoen aan verwachtingen van inwoners, 24/7 digitale dienstverlening, en het verbeteren van de kwaliteit en service van de dienstverlening.

De digitale transformatie zal de komende jaren forse investeringen vragen. De transformatie zal ook tot veranderingen in de organisatie leiden waardoor bestaande budgetten voor de huidige manier van werken kunnen vrijvallen zodat de investeringen in de digitale transformatie renderen. Verwacht wordt dat samen met de Kadernota 2019 en Lentenota 2018 een uitgewerkte aanpak voor de Digitale Transformatie beschikbaar is.

2.4. Risico's en autonome ontwikkelingen

2.4.1. Totaaloverzicht en voorstel

In deze Kadernota actualiseren wij de begrotingspositie ook voor autonome ontwikkelingen. Deze zijn deels positief en deels negatief. Per saldo is sprake van een structureel nadeel van 0,5 miljoen euro vanaf 2018. In 2017 is sprake van een eenmalig nadeel van 0,25 miljoen euro. De verwerkte autonome ontwikkelingen betreffen met name het actualiseren van diverse inkomstenramingen op basis van de feitelijke ontwikkeling, alsmede mutaties op bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen conform de voor deze regelingen opgestelde begrotingen.

Onderstaand overzicht zet de risico's en autonome ontwikkelingen op een rij. Na dit overzicht volgt een postgewijze toelichting.

Risico's en autonome ontwikkelingen Kadernota 2018

bedragen x 1.000 euro				
Omschrijving	port. houder	eenm. 2017	struct. 2018ev	toelichting paragraaf
<u>Actualisering diverse inkomstenramingen</u>				
Parkeerexploitatie	Br	-300	-300	par. 2.4.2.
Reclame inkomsten	Bo	700	400	par. 2.4.2.
APV inkomsten	v'tV	70	70	par. 2.4.2.
Inkomsten hondenbelasting	Ra	-25	-25	par. 2.4.2.
Inkomsten toeristenbelasting	Ra	-25	-25	par. 2.4.2.
Dividendinkomsten	Ra	-107	-100	par. 2.4.2.
Vervallen DU Wet OKE	Ve		129	par. 2.3.2.
<u>Bijdragen gemeenschappelijke regelingen</u>				
Bijdrage Veiligheidsregio	v'tV	-128	-45	par. 2.4.3.
Bijdrage Groengebied Amstelland	Bo		66	par. 2.4.3.
Bijdrage GGD	Ra	59	171	par. 2.4.3.
Bijdrage Belastingen	Ra		161	par. 2.4.3.
<u>Overig autonome ontwikkelingen</u>				
Tennispark Startbaan (overdracht; rbs. 10mei17)	Bo		75	par. 2.4.4.
Stelpost onvoorziene uitgaven	Ra		-75	par. 2.4.4.
Fine tuning BBV / afronding	Ra		-15	par. 2.4.4.
<u>Risico's</u>				
Fiscaliteit, BTW en Sport		p.m.	p.m.	par. 2.4.5.
Fiscaliteit, VpB			p.m.	par. 2.4.5.
TOTAAL		244	487	

voorstel 4

Het financieel kader voor de parkeerexploitatie op basis van het huidige beleid vast te stellen op een batig saldo van 0,3 miljoen euro.

voorstel 5

De autonome ontwikkelingen conform het overzicht in paragraaf 2.4.1

- a) voor de jaarschijf 2017 te verwerken als begrotingswijziging inclusief het wijzigen van het programma;
- b) voor de jaarschijven 2018 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2018-2021 en de structurele effecten te dekken ten laste van de stelposten areaal en nominaal.

2.4.2. Actualisering diverse inkomstenramingen

Als toelichting op de voorgelegde aanpassingen van diverse inkomstenramingen het volgende:

- parkeerexploitatie: De achterliggende jaren is het Amstelveense parkeerbeleid beleidsinhoudelijk doorgelicht en opnieuw vormgegeven. Diverse tarieven zijn verlaagd. Betaald parkeren wordt beperkt tot die gebieden waar schaarste en behoefte aan regulering is aangetoond, zoals het Stadshart en de omliggende vergunningsgebieden. In de rest van de gemeente is het gratis parkeren (primaire) of blauwe zones (uitzonderingen). Tot dusver geldt als algemeen financieel uitgangspunt voor de parkeerexploitatie een situatie van kostendekkendheid. De huidige situatie is, dat de onderdelen vergunningen en naheffingsaanslagen kostendekkend zijn en dat op parkeergelden (overig betaald parkeren) sprake is van een structureel overschot van afgerond 0,3 miljoen euro. Dit structurele overschot is geen beoogd resultaat, maar de resultante van vastgesteld beleid en bijbehorende tarifiering, die samenhangt met de aangetoonde behoefte aan regulering. Uit deze Kadernota blijken verschillende ruimteveragende ontwikkelingen, zowel autonoom als bestuurlijk/beleidsmatig gewenst. Wij achten het evenwichtig om het financiële kader voor de parkeerexploitatie op basis van het thans geldende beleid vast te stellen op een batig saldo van 0,3 miljoen euro.
- reclame inkomsten: Vanwege het aflopen van bestaande (langdurige) contracten voor de exploitatie van een aantal objecten buitenreclame is sprake van diverse nieuwe aanbestedingen en contracten (bushokjes, reclamezuilen, driehoeksborden, reclamemasten). Er is sprake van een veranderde markt en bepaalde vormen van reclame(vitrines) in de openbare ruimte zijn niet meer gewenst en komen niet terug. Op dit moment is er nog geen definitief uitsluitsel omdat nog niet alle (aanbestedings)procedures zijn afgerond maar wij houden rekening met per saldo een structurele inkomstandaling van 400.000 euro. In 2017 is incidenteel sprake van een hoger bedrag door contractwisselingen (tijdelijk geen inkomsten).
- overig: De overige voorgestelde aanpassingen van inkomsten vloeien voort uit de actuele rekeningcijfers waar deze een goede basis vormen om de structurele begrotingsraming op aan te passen.

2.4.3. Bijdragen gemeenschappelijke regelingen

Amstelveen voert de nodige taken uit via gemeenschappelijke regelingen. Over de begrotingen en jaarrekeningen van deze gemeenschappelijke regelingen bent en wordt u apart geïnformeerd. Hiervoor gelden wettelijk voorgeschreven procedures en de in desbetreffende begrotingen opgenomen gemeentelijke bijdragen zijn na vaststelling verplichte uitgaven voor gemeenten. Dit leidt tot de hier door ons opgenomen aanpassingen in het Amstelveense begrotingskader. Per saldo is sprake van afgerond 0,35 miljoen euro hogere uitgaven. Deels is dit een nominale ontwikkeling (indexering). Daarnaast is bij de GGD sprake van een toename van het aantal kinderen (jeugdgezondheidszorg). Bij Belastingen is sprake van een taakuitbreiding door een wijziging van de wet WOZ en bij het Groengebied moest het budget voor de beheerkosten extra worden verhoogd om het noodzakelijke beheer volgens het afgesproken scenario te kunnen uitvoeren. De mutatie bij de Veiligheidsregio is minimaal op de totale bijdrage.

2.4.4. Overige autonome ontwikkelingen

Naast de actualisering van de inkomstenramingen en de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen resteren nog drie overige autonome ontwikkelingen:

- De gemeenteraad heeft op 10 mei 2017 besloten tot overdracht van beheer, onderhoud en exploitatie van Tennispark Startbaan aan de vereniging LTC Startbaan. In de ontwikkeling van de algemene reserve is rekening gehouden een eenmalige bijdrage vanuit de gemeente van 0,65 miljoen euro (paragraaf 3.5.). Daarnaast is na de overdracht per saldo sprake van een structureel nadeel voor de gemeentebegroting van circa 75.000 euro.
- In het begrotingskader wordt jaarlijks een nieuwe structurele stelpost voor onvoorziene uitgaven opgenomen van 75.000 euro. Op basis van de feitelijke inzet tot en met de jaarrekening 2016 kan een bedrag van 75.000 euro vrijvallen.
- De uitwerking van de uitvoering van de Programmabegroting 2017 in de afdelingsplannen is toegelicht in hoofdstuk 5 (Tijdvakrapportage) en bijlage 4. Dat betreft de jaarschijf 2017. In het kader van de administratief-technische uitwerking heeft dit ook nog een kleine correctie van 15.000 euro (voordelig) in de jaarschijf 2018 opgeleverd.

2.4.5. Risico's

De paragraaf Risico's en Weerstandsvermogen in de Programmabegroting en de Programmarekening bevat een analyse van bestuurlijk relevante risico's. Onder verwijzing hiernaar volstaan we bij deze Kadernota met het expliciet noemen van twee fiscale ontwikkelingen:

- Nederland past de sportvrijstelling van de BTW-richtlijn niet op de juiste wijze toe en is gehouden de wetgeving op dit punt te wijzigen. In de huidige situatie heeft dit voor de gemeente en het Sportbedrijf nadelige financiële gevolgen omdat de nu toegepaste belaste verhuur en BTW-aftrek op investeringen niet meer mogelijk zijn voor organisaties zonder winstoogmerk. Het is nog niet bekend wanneer een gewijzigd regime in werking treedt en wat (alsdan) de exacte effecten zullen zijn.
- De invoering van de Vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten met ingang van 2016. Over de implementatie wordt u periodiek geïnformeerd. In 2016 is een aantal fiscale activiteiten door een fiscalist onderzocht op een eventuele VPB plicht. Dit heeft geleid tot een voorlopige aangifte VPB 2016 van afgerond 30.000 euro voor projectenregie en slagboomparkeren. Een structureel effect is moeilijk in te schatten. Dit hangt af van actualisering van de bestaande en nieuw vast te stellen actieve grondexploitaties. De risicogebieden betreffen de activiteiten begraven en bagger- & gronddeppot. Indien op deze activiteiten in de toekomst structurele vermogensoverschotten ontstaan heeft dit gevolgen voor VPB-plicht. We verwachten echter niet dat de omvang van de jaarlijkse VPB-plicht de komende 4 jaar groter is dan 100.000 euro per jaar.

2.5. Technische actualisering (grondslagen areaal en nominaal)

Onder de noemer technische actualisering melden wij de effecten van de aanpassing van de begrotingsgrondslagen voor areaal en nominaal.

Areaal

De jaarlijkse actualisering van de areaalontwikkeling voor de Kadernota betreft met name de effecten van de ontwikkeling van de volumes voor woningen, inwoners, belastingcapaciteit. Aan de uitgavenkant leidt de actualisering dit jaar niet tot noemenswaardige aanpassingen van de bestaande kaders. Aan de inkomstkant werken genoemde volumes door in de raming van de algemene uitkering gemeentefonds. Daarbij spelen de volgende ontwikkelingen:

- Het inwoneraantal Amstelveen is in 2016 sterker gegroeid dan geraamd. Dit heeft een positief effect.
- De waardestijging via de WOZ-hertaxatie woningen die geldt per 1 januari 2017 (peildatum taxatie 1jan16) was in Amstelveen fors hoger dan het landelijk gemiddelde (9% ten opzichte van 3%). Dit heeft een negatief effect op de algemene uitkering gemeentefonds.

Deze ontwikkelingen worden meegenomen in de gedetailleerde cijfermatige uitwerking van de herberekening van de algemene uitkering met direct samenhangende posten na ontvangst van de meicirculaire. Daarin zitten ook de areaal effecten op macroniveau verwerkt (mutatie uitkeringsbasis). Over de uitkomsten van de meicirculaire volgt een aparte rapportage.

Naast deze meer algemene areaaleffecten in relatie tot de algemene uitkering gemeentefonds is tevens sprake van een aantal specifieke areaal gerelateerde autonome ontwikkelingen. Deze zijn hiervoor behandeld in de paragraaf risico's en autonome ontwikkelingen .

Nominaal

De technische actualisering van de begrotingspositie omvat ook de herijking van de uitgangspunten voor loon- en prijsontwikkeling naar de actuele stand van zaken. De conform staand beleid gehanteerde systematiek houdt het volgende in:

1. Voor een duurzaam reëel begrotingsbeeld is het van belang dat zowel de uitgavenbudgetten als de inkomstenbudgetten worden aangepast voor nominale ontwikkelingen (inflatie, c.q. loon- en prijsontwikkelingen). Anders is sprake van een sluipende, impliciete uitholling van de begroting.
2. Uitgangspunt is een onderscheid tussen loongevoelige en prijsgevoelige budgetten in de begroting. De loonontwikkeling wordt verwerkt conform de CAO-maatregelen en de mutatie van de sociale lasten. De prijsontwikkeling wordt verwerkt op basis van de door het CPB periodiek gepubliceerde prijsindex voor de materiële overheidsconsumptie (IMOC), een hiervoor gangbare index. Ook de (output)subsidies vallen onder de prijsgevoelige budgetten. Voor de eigen inkomsten (tarieven) geldt een indexering (inflatiecorrectie) die het (gewogen) gemiddelde is van de loon- en prijsontwikkeling.
3. De loon- en prijsontwikkeling worden jaarlijks voortschrijdend geraamd en bijgesteld, voorcalculatorisch en nacalculatorisch. Dit betekent, dat de toegepaste compensatie rekening houdt met een nacalculatie over het achterliggende jaar, een eventuele bijstelling van het lopende jaar en een nieuwe prognose voor het komende jaar.

Dit is de algemene systematiek die als regel wordt toegepast. Ook de indexeringsafspraken voor de dienstverleningsbijdrage van Aalsmeer sluit aan op deze systematiek. Een beperkt aantal begrotingsonderdelen kent een eigen, afwijkend regime. Dit betreft met name de verhuur van gebouwen/accommodaties door de gemeente. Dit is een eigenstandige, bedrijfsmatige activiteit. De jaarlijkse huuraanpassing is, conform de bepalingen in de huurcontracten, gekoppeld aan de ontwikkeling van het C.B.S.-prijsindexcijfer uit het voorafgaande jaar.

Na enkele jaren van een zeer gematigde loon- en prijsontwikkeling is nu sprake van aantrekkende cijfers. De te verwerken prijsontwikkeling bedraagt 2% conform de actuele CPB-cijfers in het Centraal Economisch Plan zoals uitgebracht afgelopen maart. Dit betreft afgerond 0,5% nacalculatie over 2016/17 en 1,5% nieuwe prijsontwikkeling 2018.

Met betrekking tot de geraamde loonontwikkeling spelen verschillende ontwikkelingen:

1. De stijging van de sociale lasten per 1 januari 2017 komt afgerond 0,8% hoger uit dan geraamd. Dit komt door een forse extra verhoging van de abp-premie.
2. Ingevolge landelijke cao-afspraken worden met ingang van 2017 twee bovenwettelijke verlofdagen omgezet in geld. De facto komt dit neer op een salarismaatregel van 0,8%.
3. De huidige cao loopt af per 1 mei 2017. Voor de rest van 2017 én voor 2018 moet een inschatting worden gedaan van de uitkomsten van de nieuwe cao. Dat geldt ook voor de ontwikkeling van de sociale lasten per 1 januari 2018. Ten opzichte van de bestaande ramingen 2017 houdt deze Kadernota rekening met een stijging per 2018 van 3% (afgerond 0,5% bijstelling raming 2017 en 2,5% nieuw 2018).

Samen betekenen deze drie posten een loonontwikkeling van 4,6%.

De nominale ontwikkeling staat in direct verband met de accressen gemeentefonds, waarin ook een nominale component zit verwerkt. De gedetailleerde cijfermatige uitwerking maakt onderdeel uit van de herberekening van de algemene uitkering met direct samenhangende posten na ontvangst van de meicirculaire. Over de uitkomsten daarvan volgt een aparte rapportage. Wij gaan er vooralsnog van uit, dat de hogere nominale ontwikkeling conform de reguliere systematiek kan worden gedekt via de accressen gemeentefonds en de indexering van de ozb.

Voorstel 6

In de begroting 2018 rekening houden met een prijscompensatie van 2%, een looncompensatie van 4,6% en een tariefindex van 2,75%.

3. Projecten en vermogenspositie

3.1. "Sparen vooraf"

Een rode draad en bestuurlijke hoofdlijn door de achterliggende Kadernota's en Programmabegrotingen is de kaderstelling voor een nieuw toekomstgericht financieel beleid. Dit krijgt stapsgewijs vorm in samenspraak tussen raad en college. Via deze paragraaf schetsen wij de inmiddels bereikte situatie en doen wij voorstellen voor de verdere vormgeving. Daarbij maken wij dankbaar gebruik van de opbrengsten uit een tussentijdse brainstormsessie over dit onderwerp met leden van uw raad. Puntsgewijs komen wij tot de volgende inkadering:

1. Kerngedachte van het toekomstgericht financieel beleid is het duurzaam waarborgen van de instandhouding van het bestaande (hoge) gemeentelijke voorzieningenniveau, betaalbaar en met behoud van financiële slagkracht en gezonde financiële positie.

Daarbij is de term "bestaand gemeentelijk voorzieningenniveau" deels hard te bepalen (bijv. goed en veilig begaanbare wegen). Voor dit deel is de begroting ingericht op structurele budgetten voor duurzame instandhouding. Voor een ander belangrijk deel echter, is sprake van een kwalitatieve duiding van "de Amstelveense maat" voor wonen en werken. De concrete gestalte hiervan wijzigt in de tijd door technische, maatschappelijke en demografische ontwikkelingen, waarbij de concrete invulling van het prijskaartje bestuurlijke afwegingsruimte biedt. Dit betekent ons inziens, dat de sleutel tot succes ligt in een breed gedragen bestuurlijke meerjarenvisie met voldoende stevige contouren, zonder te vervallen in een al te exacte en/of vroegtijdige oormerking;

2. De volgende ontwikkelingen vormen de aanleiding om hieraan prioriteit en aandacht te geven:
 - (a) De bestaande bebouwing van Amstelveen veroudert gaandeweg. In de achterliggende decennia zijn in relatief kort tijdsbestek nieuwe woonwijken gerealiseerd die gaandeweg "op een leeftijd komen" dat rekening moet worden gehouden met oplopende beheerslasten en investeringsopgaven om de leefkwaliteit "bij de tijd te houden". Op dit punt starten we met pilots om een beter beeld te krijgen van de opgaven die hier liggen, de mogelijke oplossingen, de door de gemeente te vervullen rol, alsmede de rol en bijdrage van andere partijen/partners.
 - (b) Naar de toekomst toe is een groei/uitbreiding in het tempo en op de wijze van de achterliggende decennia niet langer aan de orde. De stroom van winstafrachten uit grondexploitaties "droogt op". Dit betekent dat een tot dusver bestaande belangrijke voedingsbron voor grote projectmatige opgaven en overige incidentele beleidsintensivering sterk in omvang afneemt.
 - (c) Tegelijkertijd is sprake van een onverminderd dynamische tijd en regio waarin wij als gemeentebestuur actief willen sturen op ontwikkelopgaven die zich blijven aandienen. Er is dus niet zozeer sprake van een omslag van ontwikkelgemeente naar beheergemeente, maar van een toenemende beheeropgave naast blijvende ontwikkelopgaven.
3. Amstelveen kent tot dus ver een beleid van "sparen vooraf" in plaats van "betalen achteraf". Dit betekent concreet, dat de huidige generatie Amstelveners geniet van de huidige voorzieningen die door voorgaande generaties zijn betaald en zelf geld opzij legt voor de komende generaties om zo het huidige voorzieningenniveau in de toekomst te kunnen continueren. Voortzetting van deze lijn is consistent en de kracht van een solide financiële positie. Overstappen van "sparen vooraf" naar "betalen achteraf" verlegt de lasten van nieuwe investeringen naar de toekomst. Dit maakt de begroting naar de toekomst toe minder flexibel en leidt tot een grotere schuldpositie. En als de stap van "sparen vooraf" naar "betalen achteraf" eenmaal is gezet, dan is de weg terug beduidend moeilijker, zo niet onmogelijk;
4. Om dit beleid te kunnen voorzetten is in de begroting een structurele dotatie opgenomen aan de reserve "sparen vooraf". Via deze reserve wordt voorzien in een stuk incidentele slagkracht ter compensatie van de opdrogende stroom van winstafrachten. In structurele zin biedt de dotatie op langere termijn ook ruimte om oplopende beheerlasten op te vangen.

voortschrijdende gedachtevorming Kadernota 2018

5. Voortschrijdende gedachtevorming, onder meer via een brainstormsessie met leden van de gemeenteraad, heeft helder gemaakt, dat onder meer behoefte bestaat aan een duidelijker afbakening en betere afstemming van de functies van de algemene reserve en de reserve "sparen vooraf". In de uitwerking tot dusver is de functie van de algemene reserve "uitgekleed" tot de minimaal benodigde bufferfunctie. Alle overige incidentele middelen worden verzameld in de reserve sparen vooraf. Die daarmee dan ook meteen de vergaarbak wordt voor alle incidentele wensen en bestedingen. Dit laatste is bij nadere bespreking en doordenking niet de bedoeling.

Dat brengt ons bij een alternatieve invulling, die de reserve "sparen vooraf" nadrukkelijker koppelt aan de lange termijn visie en de borging van de duurzame instandhouding. Tegelijkertijd zou de algemene reserve dan het afwegingskader blijven voor uitbreiding van het bestaande voorzieningenniveau, overige incidentele ontwikkelingen en beleidsintensiveringen. De minimale bufferfunctie kan betrokken worden op beide reserves samen. Deze uitwerking leggen wij als kaderstellend besluit aan u voor.

6. Gelet op de aard van de reserve "sparen vooraf" ligt het in de rede, dat besluitvorming over de inzet van de reserve "sparen vooraf" in ieder geval plaatsvindt via expliciet raadsbesluit, bij voorkeur aan de hand van een meerjarig bestedingsplan, bij voorkeur in het kader van integrale afweging bij de jaarlijkse Kadernota.

Het verder afbakenen van de inzet van de reserve "sparen vooraf" met een bijbehorend meerjarig bestedingsplan ter onderbouwing is een volgende stap waaraan wij werken, uiteraard in samenspraak met uw raad. De reeds genoemde wijkgerichte pilots zien wij daarvoor als bouwstenen. Daarbij komt een breed spectrum van aspecten aan de orde: fysiek, sociaal, economie en duurzaamheid. Meer algemeen staat de noodzaak van "sparen vooraf" wel vast; zonder veel moeite kan een lijst van belangrijke zaken worden gemaakt die de beschikbare armslag (verre) overstijgt. Tegelijkertijd is sprake van keuzes/afwegingen, alsmede van belangen van marktpartijen en onderhandelingsposities. Opgaven bieden ook kansen.

Wij realiseren ons, dat de gedachtevorming hiermee niet is afgerond. Belangrijke elementen zijn de criteria voor dotaties en onttrekkingen en een verdere beleidsinhoudelijke concretisering van de hierboven genoemde relevante thema's, niet alleen fysiek maar ook sociaal. Daarbij is ook de opstelling van een nieuw college akkoord, c.q. Uitvoeringsprogramma na de komende gemeenteraadsverkiezingen een geëigend moment om hier nader richting aan te geven.

In afwachting van de verdere uitwerking stellen wij voor de eerder besloten "overloop" van de algemene reserve naar de reserve "sparen vooraf" in de jaarschijven 2018, 2019 en 2020 terug te draaien. Het bestedingsvoorstel eenmalige middelen komt dan ten laste van de algemene reserve. Paragraaf 3.5.4. geeft een actueel overzicht van de stand en ontwikkeling van de algemene reserve en de reserve sparen met inachtneming van de voorgestelde besluitvorming in deze Kadernota.

voorstel 7

Met betrekking tot de reserve "sparen vooraf" in samenhang met de algemene reserve het volgende beleidskader vast te stellen:

- a) De minimale omvang als bufferfunctie voor het totaal van de algemene reserve en de reserve "sparen vooraf" vast te stellen op 15 miljoen euro;
- b) Aanwending van de reserve "sparen vooraf" is gerelateerd aan de duurzame borging van het bestaande Amstelveense voorzieningenniveau en geschiedt via expliciet raadsbesluit, bij voorkeur bij de Kadernota, bij voorkeur aan de hand van een meerjarig bestedingsplan;
- c) De algemene reserve is het afwegingskader voor uitbreiding van het bestaande Amstelveense voorzieningenniveau, overige incidentele ontwikkelingen en beleidsintensiveringen;
- d) Indien de gezamenlijk omvang van de algemene reserve en de reserve "sparen vooraf" door wijziging van het risicoprofiel en/of noodzakelijke aanspraken daalt onder het vereiste bodembedrag, dan vindt aanvulling tot het vereiste bodembedrag plaats. Toetsing vindt plaats op basis van de jaarrekening en besluitvorming over aanvulling bij de daaropvolgende Kadernota.

3.2. Grote projecten

3.2.0. Algemeen

Amstelveen staat het komende decennium voor forse inspanningen op het gebied van mobiliteit en bereikbaarheid. Deze hangen samen met de ombouw van de Amstelveenlijn (opdrachtgever Stadsregio Amsterdam, uitvoerder Dienst Metro en Tram van de gemeente Amsterdam), de verbreding van de A9 (Rijkswaterstaat) en de vernieuwing van de Amstelbrug (Provincie Noord-Holland). Ook vanuit commerciële partijen zijn enkele grote projecten geïnitieerd die effect hebben op de omgeving en de mobiliteit. Denk hierbij aan de doorontwikkeling van het Stadshart (Unibail, ASR) en de transformatie van De Bovenlanden (CRI). Op dit moment wordt volop gewerkt aan de voorbereiding van de uitvoering. De uitvoering van de diverse projecten zit in de periode 2018-2025.

Elk van de grote projecten kent zijn eigen specifieke bekostiging en gemeentelijke bijdrage. Jaarlijks melden wij u de voortgang en leggen wij u zo nodig voorstellen voor, zo ook dit jaar. Hierbij zij opgemerkt dat wij de geprognosticeerde kosten voor de projectorganisatie en communicatie voor deze collegeperiode, dat wil zeggen tot en met 2018, in het kader van de Kadernota 2017 voor u inzichtelijk hebben gemaakt en aan u hebben voorgelegd. Voor de jaarschijven 2017 en 2018 samen vragen wij u thans om een extra krediet van 0,4 miljoen euro. Wij lichten dit voorstel hierna aan u toe.

De kosten werden tot op heden gedekt uit de Rijksvergoeding voor de gemeentelijke kosten voor leges en planbegeleiding A9 omdat de kosten tot op heden voornamelijk werden gemaakt voor het A9-project. Aangezien de Amstelveenlijn en het Stadshart ook beslag leggen op de middelen zal deze voorziening niet meer toereikend zijn om de kosten van de grote projecten voor de komende jaren te dekken. In het kader van de Kadernota 2019 komen wij hierop terug.

3.2.1. Projectorganisatie

De aansturing van de grote projecten vindt plaats door het programmamanagement Stedelijke Ontwikkeling. De formatie wordt structureel bekostigd uit de Algemene middelen. Hiermee is een bedrag gemoeid van 0,4 miljoen euro. Verdere kosten van de planbegeleiding, die niet bij derden kunnen worden belegd/verhaald maar die nodig zijn om de gemeentelijke inbreng en belangen te waarborgen (toetsing, advies, ontwerp inpassingsplannen, communicatie) zijn niet structureel belegd. Uw raad heeft voor de jaren 2015 tot en met 2018 een budget van 0,3 miljoen per jaar beschikbaar gesteld ter dekking van deze kosten. Voor de jaren 2017 en 2018 samen voorzien wij een tekort van 0,1 miljoen euro. Dit komt voor rekening van de externe inhuur voor het opstellen van de ruimtelijke kaders van het Stadshart en de begeleidingskosten van de door ons ingestelde Adviesgroep Stadshart.

De kosten voor continuering van de projectorganisatie vanaf 2019 zullen wij volgend jaar voor u in beeld brengen.

3.2.2. Communicatie

Uw raad heeft in het kader van de Kadernota 2017 eenmalige middelen beschikbaar gesteld voor de oprichting van een gemeentelijk informatiecentrum voor de grote projecten en de exploitatie ervan tot en met 2018. Wij hebben een communicatieadviseur vrijgemaakt die full time bezig is met de communicatie over de grote projecten en de aansturing van het informatiecentrum. Wij stellen u voor om de kosten daarvan toe te rekenen aan de exploitatiekosten van het informatiecentrum. Hiermee is circa 0,1 miljoen euro per jaar gemoeid. Wij willen een extra inspanning verrichten om de grote projecten op een eigentijdse wijze audiovisueel te presenteren. Hieronder verstaan wij onder meer projecties met 3D-beelden en de toepassing van Virtual Reality. Hiervoor is circa 50.000 euro per jaar benodigd. In totaal verzoeken wij u derhalve een aanvullend krediet beschikbaar te stellen voor de kosten van communicatie voor de periode 2017 tot en met 2018 van 0,3 miljoen euro.

In 2018 zullen wij het functioneren van het informatiecentrum evalueren. Bij een positief oordeel zullen wij u in het kader van de Kadernota 2019 een voorstel doen voor de bekostiging vanaf 2019.

3.2.3. Stand van zaken planvorming en uitvoering

Inpassing ombouw Amstelveenlijn

De gunning aan een aannemer ter voorbereiding en uitvoering van de Amstelveenlijn heeft in maart 2017 plaatsgevonden. Eén van de positieve resultaten van de gunning is, dat de ongelijkvloerse kruising bij de Sportlaan volledig verdiept zal worden aangelegd, zonder dat daarvoor extra financiële middelen beschikbaar hoefden te worden gesteld.

De gemeente heeft voor het project een eigen bijdrage verstrekt van 5,72 miljoen euro. Het restant van de bestemmingsreserve (6 miljoen euro minus 5,72 miljoen euro) blijft gereserveerd voor het project.

De uitvoering van de Amstelveenlijn is gepland in de periode 2018 tot en met 2020. Werkzaamheden die in opdracht van de Vervoerregio Amsterdam of de dienst Metro en Tram worden verricht worden in rekening gebracht bij deze partijen. Daarnaast is inzet nodig om de gemeentelijke belangen te behartigen.

Bezien wordt welke maatregelen zinvol zijn ten behoeve van een goede inpassing in de omgeving, aanvullend op het project van de Vervoerregio Amsterdam. Het gaat om aanvullende zaken als verlichting, groen, toeleidende paden, aankleding onderdoorgangen. Hiervoor verwachten wij in 2018 concrete voorstellen aan uw raad te presenteren.

Uithoornlijn

De betrokken overheden hebben in het najaar van 2016 een besluit genomen over de verlenging van de Amstelveenlijn naar Uithoorn. Amstelveen draagt niet bij aan de aanlegkosten, maar levert wel een bijdrage aan de planstudie, het opstellen van een bestemmingsplan en het begeleiden van de grondaankoop. De kosten voor ambtelijke inzet (ca. 0,2 miljoen euro voor de periode 2017 t/m 2018) worden in principe verhaald op het project.

Inpassing verbreding Rijksweg A9

De voorbereiding van het project ligt op koers. Het Tracébesluit is in maart 2017 genomen. Voor de aanleg van tijdelijke verkeersmaatregelen voorafgaand aan de bouw is een plan opgesteld dat in opdracht van Rijkswaterstaat door de gemeente wordt opgesteld en uitgevoerd. De in 2017 te maken kosten (ca. 2 miljoen euro) worden voorgefinancierd en verrekend met Rijkswaterstaat op basis van een in de loop van dit jaar te sluiten Overeenkomst.

Wij hebben overeenstemming bereikt met Rijkswaterstaat over het mogen toevoegen van twee kwalitatieve aanvullingen aan het project; het 2 meter verdiept aanleggen van de overkapping Oude Dorp en het verbreden van het Bovenlandpad van 17 naar 80 meter. Uiterlijk 1 januari 2018 zullen wij Rijkswaterstaat uitsluitel moeten geven of deze scope uitbreiding wordt geëffectueerd. Wij gaan wij in onderhandeling met de eigenaar van het woningbouwproject Residence Amstelveen voor een substantiële bijdrage in de dekking van kosten van de verbreding van het Bovenlandpad. In deze Kadernota wordt voorgesteld om voor de verdiepte aanleg van de overkapping Oude Dorp en de verbreding van het Bovenlandpad 9 miljoen euro te reserveren. Het daadwerkelijke bestedingsvoorstel, waar het onderhandelingsresultaat met Residence Amstelveen onderdeel van uitmaakt, zal eind 2017 apart aan de raad worden voorgelegd.

De uitvoering van het project A9 zit in de periode 2019-2024. Na afloop van het project heeft de gemeente tot taak de aan de gemeente over te dragen projectonderdelen in te richten en in beheer te nemen. Dit betreft met name de overkapping in het Oude Dorp, de Overkapping en de langzaam verkeersbrug bij het Stadshart (De Traverse), het viaduct bij het Bovenland (het Bovenlandpad) en de groenstroken. Hiervoor worden inpassingsplannen opgesteld, in overleg met omwonenden en belangstellenden. De visie voor het Oude Dorp is in maart 2017 ter kennis gebracht van uw raad en wordt de komende jaren verder uitgewerkt. De visie voor de Traverse wordt eind 2017 aan uw raad voorgelegd.

De overkappingen zelf worden aangelegd en gefinancierd door Rijkswaterstaat. De inrichting van de overkappingen komt ten laste van de gemeente. Wij verwachten op zijn vroegst in 2018 concrete voorstellen aan uw raad te kunnen presenteren voor de inrichting en bekostiging van de inrichting. De uitvoering van de maatregelen ligt na de aanleg van de A9; vanaf 2024.

Verbreiding viaduct Ouderkerkerlaan ter hoogte van Beneluxbaan

Bij de planvorming voor de capaciteitsvergroting voor het autoverkeer tijdens de verbreding van de A9 is gebleken dat het noodzakelijk is om het viaduct te verbreden ten behoeve van twee busbanen, extra opstelstroken en betere haltetoegangen. De kosten zijn voornamelijk geraamd op maximaal 10 miljoen euro. De gemeentelijke bijdrage is geraamd op 5% van 10 miljoen euro, dat is 0,5 miljoen eurp. Uw raad heeft op voorhand dit bedrag gereserveerd in het kader van de Kadernota 2017. Ook Rijkswaterstaat is bereid een bedrag van 0,5 miljoen euro te financieren. Inmiddels hebben wij met de Vervoersregio Amsterdam kunnen afspreken dat zij de overige kosten betalen. Het project zal als een regulier verkeersproject door de gemeente worden uitgewerkt en aangelegd.

Stadshart

In november 2012 heeft de raad de visie Stadshart 2025 vastgesteld. Daarin is een opwaardering en beperkte uitbreiding van het Stadshart voorzien teneinde de regionale positie te behouden. In juni 2017 leggen wij de ruimtelijke kaders behorende bij de uitwerking van de visie Stadshart 2025 aan uw raad voor. De kaders fungeren als toetsingskader voor de beoordeling van plannen van externe partijen zoals Unibail Rodamco en ASR. Voor het opstellen van de kaders en het toetsen van plannen van externen hebben wij een adviescommissie ingesteld onder leiding van de Stadsbouwmeester. De vergoeding van de externe leden hebben wij meegenomen bij de kosten voor de projectorganisatie. Voor de doorontwikkeling van het Stadshart volgen wij de insteek dat de plannen van de commerciële partijen voor de gemeente ten minste budgettair neutraal moeten zijn. Maar voor het niet commerciële deel gaat dit niet op (Stadsplein, culturele functies). Concrete voorstellen verwachten wij op zijn vroegst in 2018 aan uw raad te kunnen presenteren.

In 2012 heeft de raad een bedrag van 0,8 miljoen euro beschikbaar gesteld voor verlevendiging van het Stadsplein. Er is een plan opgesteld in goed overleg met Unibail Rodamco, ondernemers, bewoners en belanghebbenden. De uitvoering zit in de afrondende fase. Unibail Rodamco heeft ook een aandeel genomen in de uitvoering in de vorm van herstructurering van de terrassen.

Verbinding N201-A9

In 2008 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Provincie over het project N201. Onderdeel van de overeenkomst was de afspraak dat de Provincie Noord-Holland studie doet naar verbetering van de verkeersafwikkeling in het plangebied Amstelland en Meerlanden. Uit deze studie bleek destijds dat aanvullende maatregelen na realisatie van de N201 gewenst zijn om te komen tot een toekomst-vaste oplossing voor afwikkeling van het regionale verkeer tussen Uithoorn en Amstelveen en omgeving. De voorkeursoplossing voor een oostelijke randweg (in combinatie met verbreding van de Zijdelweg-Bovenkerkerweg) is afgewezen door zowel Gemeente als Provincie. Gemeentes en Provincie hebben onderzocht welke alternatieven er kunnen worden geboden. Daaruit is gebleken dat het niet nodig is om de Zijdelweg te verbreden. Volstaan kan worden met het vergroten van de capaciteit van het kruispunt Bovenkerkerweg/Wiegelweg en het wegvak Bovenkerkerweg/Wiegelweg – Bovenkerkerweg/Zagerij. Amstelveen is erbij gebaat om het doorgaand verkeer zo snel mogelijk af te leiden naar de A9 via de Bosrandweg en via de Beneluxbaan. Uw raad heeft voor de verdere studie eind 2016 een voorbereidingskrediet verstrekt van 50.000 euro. Andere overheidspartijen dragen ook bij aan de financiering. Concrete uitvoeringsplannen zullen niet eerder dan in 2018 aan uw raad worden voorgelegd.

3.2.4. Financiële recapitulatie 2017/18**specificatie middelen grote projecten:**

bedragen x duizend euro							totaal
Omschrijving	structu- reel	eenmalig					eenmalig
		2016	2017	2018	2019	2020	
Reeds toegekend/besloten:							
Programmamanagement Stedelijke Ontwikkeling	400				(*)	(*)	
Overige kosten projectorganisatie		300	300	300	300	300	1.500
# dekking via Rijksbijdrage planbegeleiding A9		-300	-300	-300	-300	-300	-1.500
Infocentrum A9 (stichting en exploitatie)		350	200	200			750
Bijdr. viaduct Ouderkerkerlaan/Beneluxlaan			500				500
Totaal reeds verwerkt in begroting	400	350	700	200	0	0	1.250
Aanmelding Kadernota 2018:							
Ruimtelijke kaders Stadshart en Adviesgroep Stadsh.			75	25			100
Communicatie							
# communicatie advies			100	100			200
# 3D visualisaties			50	50			100
Overkapping Oude Dorp en Bovenlandpad			9.000				9.000
Totaal nieuwe aanvragen Kadern.'18	0	0	9.225	175	0	0	9.400

(*) dekking projectorg. tlv Rijksbijdr. planbegeleiding A9 is t/m 2018 reeds eerder verwerkt, tranches '19/'20 via deze Kadernota.

Voorstel 8

De aanvragen grote projecten conform het overzicht in paragraaf 3.2.4. op te nemen in het bestedingsvoorstel eenmalige middelen van deze Kadernota 2018.

3.3. Uitvoeringsprogramma infra-werken 2017-2020

In de raadsvergadering van 4 juni 2014 is het uitvoeringsprogramma infra-werken ingevoerd als nieuw instrument voor programmering en verantwoording op de onderdelen wegen, verkeer en riolen. Dit om een andere, levensduur verlengende en kostenbesparende werkwijze te faciliteren. Kern hiervan is een optimale inzet van middelen door ontschotting van budgetten, afstemming van projecten, alsmede een integrale en kritische beheerplanning.

Daarbij is ook aandacht gegeven aan een consistente inbedding van dit instrument in de reguliere Planning & Control cyclus. Dit betekent concreet, dat op basis van de rekeningcijfers jaarlijks een geactualiseerd meerjarenprogramma wordt voorgelegd bij de daaropvolgende Kadernota.

In totaliteit omvat het nu voorgelegde uitvoeringsprogramma een omzetvolume van afgerond 33 miljoen euro in de periode 2017-2020, waarvan een kleine 8 miljoen euro in 2017. Meerjarig is in 2018 een piek te zien in de geraamde omzet. Dat jaar staan meer reconstructies gepland dan gebruikelijk, alsmede extra onderhoud ter voorbereiding op de projecten A9 en Amstelveenlijn. De begrote bedragen voor 2019 en 2020 zijn relatief laag ten opzichte van 2017 en 2018, doordat voor deze jaren nog niet alle projecten bekend en gecalculiseerd zijn.

Een samenvattende specificatie met toelichting treft u aan in [bijlage 2](#). Het gedetailleerde uitvoeringsprogramma infra-werken 2017-2020 op projectniveau ligt vertrouwelijk ter inzage. Dit geeft ons verder geen aanleiding tot nadere beschouwingen of specifieke voorstellen.

Op basis van instemming met het geactualiseerde uitvoeringsprogramma voorziet de voorgestelde besluitvorming tevens in de formeel/administratieve aspecten die nodig zijn om dit "BBV-proof", c.q. conform de geldende regelgeving te verwerken.

voorstel 9

(a) In te stemmen met het uitvoeringsprogramma infra-werken 2017-2020 als kader voor de uitvoering en verantwoording conform het vertrouwelijk ter inzage gelegde overzicht, [bijlage 2](#) en onderstaande recapitulatie:

RECAPITULATIE UITVOERINGSPROGRAMMA INFRA-WERKEN 2017-2020					
bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving onderdeel uitvoeringsprogramma	Totaal	2017	2018	2019	2020
-riolering	7.794	1.289	4.165	1.890	450
-wegen	16.748	5.760	7.175	2.153	1.660
-verkeer	5.205	415	3.130	1.030	630
-verkeersregelininstallaties	2.895	415	1.180	350	950
Totaal	32.642	7.879	15.650	5.423	3.690

(b) De jaarschijf 2017 van het onder (a) bedoelde uitvoeringsprogramma te verwerken als begrotingswijziging, inclusief het wijzigen van het programma, (aanpassing) kredietvotering, (aanpassing) mutaties (investerings)reserves en het meerjarig dekken van kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten".

(c) De jaarschijven 2018 en verder van het onder (a) bedoelde uitvoeringsprogramma op te nemen in de (meerjaren)begroting 2018-2021.

3.4. Bestedingsvoorstel eenmalige middelen

3.4.1. Totaaloverzicht en voorstel

Via onderstaand voorstel bestedingsvoorstel eenmalige middelen leggen wij een pakket aan beleidsintensivering met een incidenteel karakter aan u voor. In totaal gaat het om afgerond 34 miljoen euro, waarvan 7 miljoen euro specifiek wordt gedekt⁸ en de resterende 27 miljoen euro ten laste komt van de algemene reserve⁹. Na dit overzicht volgt een postgewijze toelichting. In een aantal gevallen is sprake van een relatie met voorstellen voor structureel nieuw beleid. Dit komt aan de orde in paragraaf 2.3 en wordt dan ook in die paragraaf toegelicht.

Bestedingsvoorstel eenmalige middelen Kadernota 2018

		bedragen x 1.000 euro					toelichting paragraaf
Omschrijving	port. houder	2017	2018	2019	2020	2021	
<u>Sociaal domein</u>							
Noorddammercentrum	Br	60	640				par. 2.2.
Formatie Jeugdhulpverlening (incl. adm.onderst.)	Br		140	140			par. 2.2.
Integratie statushouders	Br	40	30				par. 2.2.
Toename uitkeringenbestand, uitvoeringscap.	Ve	294	294				par. 2.2.
Toename schuldhulpverlening, uitvoeringscap.	Ve	66	66				par. 2.2.
Toename schuldhulpverlening, coörd. Humanitas	Ve	20	40				par. 2.2.
Gratis OV voor ouderen met minimuminkomen	Br/Ve		125	125			par. 2.2.
Uitvoering motie gerichte werkstages jongeren	Ve	50	50				par. 2.2.
# dekking binnen sociaal domein		-530	-1.385	-265			par. 2.2.
<u>Grote projecten</u>							
overkapping A9 Oude Dorp	Ra	9.000					par. 3.2.
ruimtelijk kader Stadshart	Ra	75	25				par. 3.2.
communicatie	Ra	150	150				par. 3.2.
projectcapaciteit tlv Rijksbijdrage A9 '19/'20	Ra			300	300		par. 3.2.
# dekking uit Rijksbijdrage planbegeleiding A9				-300	-300		par. 3.2.
<u>Overig</u>							
Omgevingswet	Bo	150	600				par. 3.4.2.
Onderw.huisv.; HWC aanv.kred. & sportvoor.	Bo/Ve	1.000	3.000	3.000			par. 3.4.3. (*)
Amity/Internationaal onderwijs	Ve	5.250					par. 3.4.4.
# dekking uit bijdragen Rijk/gemeente A'dam		-3.750					
Uitbreiding ondersteuning leerplichtambtenaren	Ve		37	37			par. 2.3.2.
DU Voorschoolse Voorziening	Ve	-80	60				par. 2.3.2.
RTV Amstelveen	Ve	25					par. 3.4.5.
Schiphol	Ve/Br	35	35				par. 3.4.6.
Smart City Amstelveen	Ve/Br	150	250	250			par. 3.4.7.
Evenementen, gastvrij Amstelveen	Ve	84					par. 2.3.3.
Citymarketing (innovatie ondernemerschap)	Ve		50				par. 3.4.8.
Duurzaamheid	Bo	30					par. 2.3.4.
Gladheidbestrijding	Bo	30					par. 2.3.5.
Sportpark Noorderlegmeerpolder	Bo	50	50				par. 3.4.9.
Verdiepingsonderzoek woonwensen metropool	Ra		30				par. 3.4.10.
Woonfraude	Ra	30	380	380			par. 3.4.10.
Radicalisering	v'tV	35	18				par. 3.4.11.
Mensen maken Amstelveen	v'tV	150	65	65			par. 3.4.12.
Gemeenteraadsverkiezingen	v'tV	20	98				par. 3.4.13.
BTAZ & Grondbank	Bo	70	20				par. 3.4.14.
# via kostendekkende grondexploitatie		-70	-20				
Taakstellingen, frictiekosten Sportbedrijf/Cultuur	Bo/Ve	1.350					par. 2.3.8.
ICT, Digitaal Werken, fasering structurele kosten	BR	109					par. 2.3.9.
ICT, Digitaal Werken, investering	Br	4.021	1.754				par. 2.3.9.
# dekking via bijdr. Ameer en bestaand budget		-1.055	-438				
TOTAAL, per jaarschijf		16.859	6.164	3.732	0	0	
TOTAAL nieuwe voorstellen 2017 t/m 2020						26.755	

(*) in algemene reserve is minimale opbrengst van 8 miljoen euro opgenomen uit herontwikkeling van vrijkomende locatie Emergohal.

⁸ De specifieke dekking betreft met name sociaal domein, Amity, Rijksbijdrage A9, ICT

⁹ De hier opgenomen reeks komt terug in het overzicht van de algemene reserve in par. 3.5.

Voorstel 10

In te stemmen met het bestedingsvoorstel eenmalige middelen conform het overzicht in paragraaf 3.4.1 en dit:

- a) voor de jaarschijf 2017 te verwerken als begrotingswijziging, inclusief het wijzigen van het programma, het aanpassen van (investerings)reserves en het meerjarig dekken van de kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten";
- b) voor de jaarschijven 2018 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2018-2021.

Voorstel 11

In samenhang het bestedingsvoorstel eenmalige middelen, in het bijzonder de daarin opgenomen bedragen voor een vervangende sportvoorziening Emergohal als uitgangspunt voor de herontwikkeling van de Emergohal te kiezen voor "Opbrengstmaximalisatie op korte termijn binnen de Amstelveense maat"

3.4.2. Omgevingswet

De invoering en de implementatie van de Omgevingswet betreft een omvangrijk en complex proces dat vele jaren in beslag zal nemen. Onderdelen van de wet, AmvB's en invoeringswetgeving zijn nog in ontwerp. Gedurende komende jaren zal dit zich verder uitkristalliseren. De ontwikkelingsrichting van de regelgeving en het gedachtegoed zoals de Omgevingswet die voorstaat is wel helder. Het streven naar meer samenhang, integraliteit, transparantie, duurzaamheid, snellere procedures en meer betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor de initiatiefnemers, burgers en bedrijven, wordt door iedereen onderschreven en uitgedragen. Daar ligt dan ook de uitdaging voor gemeentebestuur en organisatie, bij alle onzekerheden omtrent de feitelijke regelgeving en de oplevering door het Rijk van de digitale ruggengraat van het Omgevingswetstelsel.

Afwachten en niets doen is geen optie. Een realistisch en pragmatisch programma met als doel het succesvol invoeren van en werken met de Omgevingswet kan zowel voor de lange termijn als de korte termijn houvast bieden op activiteiten, producten, kosten en resultaten. Door het programma en de activiteiten te sturen (en te plannen) op het bereiken van de gewenste effecten, kan de implementatie van de Omgevingswet de komende jaren een beheersbaar en uitvoerbaar onderdeel zijn van het bestuurlijke en ambtelijke werkpakket.

Met betrekking tot de (forse) financiële consequenties verbonden aan de komst van de Omgevingswet hebben Rijk en VNG mei 2016 een financieel akkoord gesloten dat een eerste duiding geeft:

1. Het Rijk betaalt de eenmalige investeringskosten in de bouw van het (landelijke) digitale stelsel;
2. Gemeenten betalen mee in de structurele uitvoeringskosten van het digitale stelsel;
3. Iedere partij behoudt de eigen te realiseren besparingen (geen afoming via gemeentefonds);
4. Iedere partij is zelf verantwoordelijk voor de eigen invoeringskosten (transitiekosten) en uitvoeringskosten;
5. Er komt onderzoek naar de wijze waarop het fysiek domein in de toekomst kan worden gefinancierd. Dit met het oog op de beweging naar minder vergunningverlening en meer toezicht en handhaving;
6. Gemeenten krijgen voldoende mogelijkheden om kosten van publieke voorzieningen te verhalen bij plankostenprocedures.

In dit bestedingsvoorstel hebben wij 150.000 euro in 2017 en 600.000 euro in 2018 opgenomen voor de noodzakelijke extra uitgaven in deze jaren. Hieronder vindt u een specificatie van deze bedragen. Bijlage 5 bevat een nadere uitwerking van het traject invoering Omgevingswet, zoals wij dat nu voor ons zien.

specificatie middelen Omgevingswet	bedragen x duizend euro		
	eenmalig		
Omschrijving	2017	2018	totaal
Inzet vanuit/binnen bestaande formatie	490	590	1.080
Aanmelding aanvullend budget Kadern.'18			
Inhoudelijke implementatie, pilots, lerende org.	110	360	470
Organisatie aanpassing VVH/SO	10	125	135
Daily Urban System AA	50		50
ICT		100	100
Communicatie/Participatie		70	70
Ondersteuning HRM/JZ/Financiën	20	100	120
Overig	10	45	55
Totaal netto extra uitgaven	200	800	0
aandeel Aveen (75%)	150	600	750
aandeel Ameer (25%)	50	200	250
totaal	200	800	1.000

3.4.3. Onderwijshuisvesting; HWC en Emergohal

Via de Kadernota 2017 heb u vorig jaar een krediet van 21 miljoen euro gevoteerd voor nieuwbouw voor het Hermann Wesselink College (HWC). Op dat moment was voor enkele p.m.-posten nog geen kostenraming beschikbaar. Daarnaast hebben wij toen gewezen op een lopend onderzoek naar de optie om in combinatie met de nieuwbouw HWC een vervangende sportvoorziening te realiseren voor de Emergohal. De kosten hiervan kunnen (ruimschoots) worden gedekt uit de opbrengsten die kunnen worden gegenereerd via herontwikkeling van de vrijkomende locatie Emergohal. In de meerjarige ontwikkeling van de algemene reserve (zie paragraaf 3.5.) hebben wij (taakstellend) een minimale opbrengst opgenomen in de jaarschijf 2019 van 8 miljoen euro. De eerste stap om hiertoe te komen is de oplevering van een startnotitie met grondexploitatieopzet, die wij nog in 2017 procedure willen brengen.

Concreet leggen wij u drie besluiten voor om tot een definitieve koers te komen. Dat is noodzakelijk met het oog op de voortgang van de nieuwbouw HWC:

- aanvullend krediet nieuwbouw HWC: De nadere voorbereiding van de nieuwbouw geeft duidelijkheid over een aantal onzekerheden (p.m.-post
-) op basis waarvan wij een aanvullend krediet vragen van 1 miljoen euro. Belangrijkste onderdeel van de p.m.-post betreft de gebleken noodzaak om een waterpartij te verleggen, hetgeen gepaard gaat met het (moeten) realiseren van een damwand. Hiermee is een bedrag van 0,75 miljoen euro gemoeid. Het resterende bedrag betreft nog niet begrote kosten van een voetgangersbrug en sportinrichting, alsmede plankosten.
- vervangende sportvoorziening Emergohal: Wij stellen thans voor om te kiezen voor het realiseren van een vervangende sportvoorziening voor de Emergohal in combinatie met de nieuwbouw HWC. Wij achten op dit moment voldoende duidelijk, dat dit een aantrekkelijk optie is voor onze gemeente, zowel inhoudelijk als financieel. Op basis van eerste, indicatieve ramingen stellen wij u voor om een bedrag van 6 miljoen euro te reserveren voor de realisatie van deze nieuwe sportvoorziening. Daarnaast is vanuit het reeds gevoteerde HWC-krediet een bedrag van 2 miljoen euro beschikbaar, dat anders zou hebben gediend voor de bouw van vier gymzalen. De daadwerkelijke beschikbaarstelling van deze middelen zullen wij nog apart aan u voorleggen.
- herontwikkeling locatie Emergohal: Via deze vervangende sportvoorziening, maar ook anderszins investeren we forse bedragen in de kwaliteit van Amstelveen. Dit vraagt tegelijkertijd dat wij, waar mogelijk en opportuun, alert zijn op het genereren van middelen om dit te kunnen (blijven) betalen. De vrijkomende locatie Emergohal heeft een goede ontwikkelpotentie en wij stellen voor het financiële rendement zwaar te laten wegen bij het "in de markt zetten van dit pareltje" (opbrengstmaximalisatie op korte termijn binnen de Amstelveense maat). Zoals vermeld staat tegenover de bouw van de sport minimaal eenzelfde bedrag aan opbrengsten via herontwikkeling van de locatie Emergohal. Op die manier komt de waarde van deze locatie het meest ten gunste van de gehele Amstelveense samenleving.

3.4.4. Amity/Internationaal onderwijs

De Metropool Regio Amsterdam (MRA) heeft een sterke aantrekkingskracht op het internationale bedrijfsleven en internationaal talent, wat ook essentieel is voor het behouden en versterken van het vestigingsklimaat voor bedrijven en de internationale concurrentiepositie van de MRA. Eén van de aspecten voor een goed vestigingsklimaat is de aanwezigheid van voldoende en kwalitatief hoogwaardig internationaal onderwijs. Vrijwel alle instellingen binnen de MRA kampen echter met een tekort aan plaatsen en groeiende wachtlijsten.

Tegen die achtergrond zijn gesprekken gestart met non-profit organisatie Amity over de opzet van internationaal onderwijs in de MRA. Het Rijk is bereid om 2,5 miljoen euro beschikbaar te stellen onder de voorwaarde dat de gemeenten Amstelveen en Amsterdam gezamenlijk ook 2,5 miljoen euro beschikbaar stellen (beide steden 1,25 miljoen euro). Amsterdam heeft haar bijdrage voor Amity al begroot.

Via het bestedingsvoorstel eenmalige middelen in deze Kadernota stellen wij u voor om 5 miljoen euro beschikbaar te stellen voor een bijdrage aan Amity, waarvan 3,75 miljoen euro te dekken uit een bijdrage van de gemeente Amsterdam¹⁰, zodat een netto Amstelveense bijdrage resteert van 1,25 miljoen euro. Daarnaast hebben wij rekening gehouden met een bedrag van 0,25 miljoen euro voor bijkomende gemeentelijke plan- en advieskosten, zodat de totale kosten 5,25 miljoen euro bedragen, waarvan 1,5 miljoen euro ten laste van Amstelveen.

3.4.5. RTV Amstelveen

Ter uitvoering van de door uw raad op 10 mei 2017 unaniem aanvaarde motie RTV Amstelveen, hebben wij in het bestedingsvoorstel eenmalige middelen in 2017 een éénmalig bedrag opgenomen om voor de korte termijn het behoud van de stageplekken van de huidige stagiairs bij RTV Amstelveen veilig te stellen. Dit onder verwijzing naar een breder te voeren discussie over de toekomst van RTV Amstelveen in het najaar van 2017.

3.4.6. Schiphol

Naar aanleiding van de adviesvragen van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de Omgevingsraad Schiphol (ORS) over de toekomstbestendigheid van het Nieuwe Normen en Handhavingstelsel (NNHS) en over wonen en vliegen is onder leiding van de procesregie van dhr. Alders tussen de partijen een plan van aanpak overeengekomen voor de advisering dat tevens voorziet in een nieuw akkoord op hoofdlijnen over de ontwikkeling van Schiphol op de middellange termijn (tot 2030). Om de Amstelveense belangen te kunnen behartigen is extra budget nodig op het totale pakket Schiphol. Vanwege de onvoorspelbaarheid van het verloop van de onderhandelingen in de ORS en vanwege de diversiteit aan vraagstukken en gewenste expertise wordt het budget flexibel ingezet voor formatie c.q. externe advies- dan wel onderzoeksopdrachten.

3.4.7. Smart City

Op 13 juli 2016 heeft uw raad de motie "Smart City" aanvaard. Kernelementen uit de motie zijn:

- (1) stel een kwartiermaker aan, wordt lid van Amsterdam Smart City;
- (2) illustreer medio 2017 met voorbeelden (pilots) wat 'smart city' o.a. behelst;
- (3) start met kennisontwikkeling in de gemeente;
- (4) maak een 'roadmap' voor de voortzetting van de ontwikkeling van 'smart city'.

Wereldwijd wordt er hard gewerkt aan de ontwikkeling van een aantrekkelijke smart city omgeving. Het wordt steeds meer een voorwaarde voor vestiging van hoogopgeleide mensen en bedrijven. Daarmee is meteen het belang aangegeven voor Amstelveen om op deze ontwikkeling aangesloten te zijn. In regioperspectief kan daarbij kennis worden gedeeld, o.a. via Amsterdam Smart City.

¹⁰ De Amsterdamse bijdrage ad. 3,75 miljoen euro is inclusief de Rijksbijdrage van 2,5 miljoen euro.

Ontwikkelingen waaraan gedacht kan worden zijn bijvoorbeeld:

- meer zeggenschap en directe invloed van bewoners en ondernemers EN meer comfort. Bijvoorbeeld als het gaat om op afstand' inkopen van goederen (eten, drinken), diensten (transport, verblijf); het aanvragen en monitoren van de behandeling van vergunningen, identiteitsbewijzen e.d.
- kwaliteit van leven verbeterd kan worden, bijvoorbeeld voor kwetsbare ouderen, mensen met een handicap.
- onderwijs interactief en 'op afstand' ingericht kan worden (vb Harvard) waardoor wordt aangesloten bij internationale ontwikkelingen.
- het stadsmanagement meer efficiënt ingericht met grotere effectiviteit, bijv ophalen afval, waterzuivering, geluidsoverlast.

Om uitvoering te geven aan deze motie hebben wij in het bestedingsvoorstel eenmalige middelen een bedrag van 150.000 euro opgenomen in 2017, alsmede 250.000 per jaar in 2018 en 2019 (totaal 650.000 euro).

Met de door u aanvaarde motie gaf u als Raad het startschot voor structurele aandacht voor de ontwikkeling van Smart City Amstelveen. De afgelopen periode bent u periodiek geïnformeerd over de aanpak en de activiteiten, en is gebruik gemaakt van uw input over wat er leeft in Amstelveen. Het voornemen is deze interactie voort te zetten. Sowieso wordt uw Raad na het reces geïnformeerd over de invulling die gegeven wordt aan het traject kennisontwikkeling en een voorstel voor de 'roadmap' (als gevraagd in de motie uit 2016). Daarnaast worden specifieke projecten indien aan de orde voorgelegd. Concrete aandachtspunten voor de 2^e helft 2017 zijn: aanpak kennisontwikkeling en start uitvoering (management en bestuur gemeente), voorstel 'roadmap', de lopende pilots met (planning) resultaten en de businesscases voor het gebruik van nieuwe technologie.

3.4.8. Citymarketing (innovatie ondernemerschap)

Amstelveen zet actief in op behoud van haar goede concurrentiepositie als aantrekkelijke woon-, verblijf- en vestigingsplaats. Binnen een breed economisch beleid is het opzetten van citymarketing één van de speerpunten. Via de vorige Kadernota is al een eerste aanzet gedaan en zijn middelen beschikbaar gesteld om tot een eigen beleid en een korte termijnagenda te komen. Aanvullend hierop hebben wij een bedrag van 50.000 euro opgenomen om samen met het bedrijfsleven via cofinanciering innovatieve initiatieven te ondersteunen die "Amstelveen in de etalage zetten" en het lokale ondernemerschap versterken.

3.4.9. Noorderlegmeerpolder

In de deelstructuurvisie voor de Noorderlegmeerpolder wordt een toekomst- en deels transformatieperspectief geschetst voor dit gebied. Een deel van het glastuinbouwgebied wordt aangewezen als transformatiegebied. Sport is hier een kans, enerzijds vanwege de autonome groei vanuit de stad en de huidige krapte aan capaciteit op onze sportvoorzieningen, anderzijds vanwege de behoefte aan flexibiliteit om ontwikkelingen elders mogelijk te maken. Er is behoefte aan sport, zeker in deze omgeving. Met de afronding van Westwijk en de realisatie van de Scheg is de Noorderlegmeerpolder een logische plaats geworden voor sportvoorzieningen. Tevens wordt hiermee een kwaliteitsimpuls gegeven aan een verouderd glastuinbouwgebied. Om dit project ambtelijk voor te bereiden is een voorbereidingskrediet noodzakelijk. Hiervoor hebben wij een bedrag van 100.000 euro opgenomen in dit bestedingsvoorstel, verdeeld over 2017 en 2018.

3.4.10. Verdiepingsonderzoek woonwensen metropoolniveau & woonfraude

Op het taakveld "wonen" hebben wij in de eerste plaats 30.000 euro in 2017 opgenomen voor een verdiepingsslag op het metropoolregio onderzoek naar de woonwensen op metropoolniveau. Dit is noodzakelijk om ruimtelijke besluiten over toekomstige woonontwikkelingen goed te onderbouwen met een behoefteraming die regionaal is afgestemd (tevens een wettelijke verplichting).

In de tweede plaats komen wij in deze Kadernota met een voorstel om het tijdelijk gebruik, c.q. de tijdelijke verhuur van (reguliere) woonruimte goed te regelen in Amstelveen. Zoals bekend neemt dit een grote vlucht (denk daarbij onder meer aan Airbnb), hetgeen vraagt om adequaat beleid en handhaving. Dit is belangrijk om de beschikbare woningvoorraad voor de reguliere woonfunctie te beschermen tegen uitholling door woonfraude in de sfeer van "oneigenlijk tijdelijk gebruik". Aanpak van woonfraude voorkomt ook overlast veroorzakende excessen. Ter aanvulling op de uitgangspunten van de Woonagenda wordt een beleidslijn uitgewerkt met daarbij behorende uitvoeringsregels zoals onder meer een aanpassing van de Huisvestingsverordening en de Bouwverordening. Ook zal een aanpassing van de bestemmingsplannen als het gaat om de bestemming 'Wonen' worden uitgewerkt. Aan de hand van de eerste ervaringen met de voorgestelde beleidslijn en de ontwikkeling van de woningmarkt zal het huisvestingsbeleid en de handhaving daarvan verder worden verfijnd/aangescherpt

Op andere aspecten van woonfraude zijn wij succesvol actief en het is niet meer dan consistent om daarop voort te bouwen nu de urgentie daartoe zich aandient. Voor de beleidsmatige opzet hebben wij 30.000 euro opgenomen in 2017. Om dit voortvarend te kunnen oppakken (handhaving) hebben wij in 2018 en 2019 een bedrag van 380.000 euro per jaar opgenomen. Intensieve handhaving is succesvol gebleken, maar vraagt wel capaciteit. Bij de verdere uitwerking zullen wij ook de mogelijkheden van inkomsten uit leges en toeristenbelasting betrekken, alsmede een perspectief na 2019.

3.4.11. Radicalisering

De afgelopen jaren is een aantal Nederlanders gevoelig gebleken voor het radicaal Jihadisme. Een deel heeft zich aangesloten bij groeperingen als IS. De verwachting is dat een deel van deze strijders de komende jaren terugkeert naar West-Europa. Zij vormen in potentie een groot veiligheidsrisico. Met het oog hierop hebben de Amstellandgemeenten afspraken gemaakt met het Actiecentrum Veiligheid en Zorg (AcVZ) over de tijdelijke aanstelling van een casusregisseur Radicalisering. Hiermee is voor Amstelveen een incidenteel bedrag gemoeid van 35.000 euro in 2017 en 18.000 euro in 2018. Het hogere bedrag in 2017 wordt verklaard door kosten van (intensieve) training en opleiding.

3.4.12. Mensen maken Amstelveen

Mensen Maken Amstelveen is een verbindingscampagne. Het gaat om een beweging die we op gang willen brengen. Met de website mensenmakenamstelveen.nl lanceert de gemeente een platform waarmee de dialoog in de stad wordt aangezwengeld. Die dialoog vindt plaats tussen inwoners onderling, binnen verenigingen, in de wijken, tussen inwoners en bedrijven/instellingen tussen inwoners en de gemeente en tussen de ambtenaren onderling. Mensen maken Amstelveen is van iedereen, want mensen maken Amstelveen.

Binnen Mensen maken Amstelveen stellen we de vraag hoe mensen met elkaar om willen gaan in Amstelveen. In deze tijden van verharding, waarbij helaas nog steeds sprake is van terreur en geweld in de wereld, is omkijken naar elkaar, elkaar op een positieve manier stimuleren en het geven van vertrouwen een groot goed. We hopen hiermee ook onze gemeente en inwoners dichter bij elkaar te brengen.

Alle inzichten bundelen we. Samen met inwoners willen we toewerken naar een manifest/akkoord. We zoeken naar antwoorden op de vraag hoe Amstelveners mee willen doen met de gemeente en in de gemeente; hoe we het onderlinge vertrouwen kunnen vergroten? Hoe Amstelveners met ons mee willen praten en denken? Hiermee geven we ook concreet invulling aan de in 2016 door de gemeenteraad goedgekeurde visie op participatie. Om van deze verbindingscampagne een succes te maken hebben wij in deze Kadernota eenmalige bedragen opgenomen van 150.000 euro in 2017 (inclusief opstarten) en 65.000 euro in 2018 en 2019.

3.4.13. Gemeenteraadsverkiezingen

21 maart 2018 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. De begroting bevat een structureel budget voor reguliere uitvoeringskosten voor het organiseren van één verkiezing per jaar. Additioneel stellen wij u voor om 60.000 euro vrij te maken voor een eigen opkomst bevorderende campagne. Daarnaast is een eenmalig bedrag benodigd van 58.000 euro voor opstartkosten voor de nieuwe gemeenteraad. Van de campagnekosten wordt 20.000 euro besteed in 2017, de rest van de bedragen komt in 2018.

3.4.14. Grondbank en bedrijventerrein Amstelveen Zuid (BTAZ)

Bedrijventerrein Amstelveen-Zuid is op dit moment opgenomen als zachte planvoorraad. Gezien de aantrekkende economie, het langzamerhand gevuld raken van bedrijventerrein De Loeten en de op dit moment in onderzoek zijnde transformatiemogelijkheden op bedrijventerrein Legmeer is het verstandig de voorbereiding van Bedrijventerrein Amstelveen-Zuid (BTAZ) weer ter hand te nemen, zodat Amstelveen de mogelijkheid kan blijven bieden voor bedrijven zich te vestigen. Bovendien biedt BTAZ een logische plek voor de grondbank die voor verplaatsing in aanmerking komt.

Om deze ontwikkeling op te pakken hebben wij een bedrag opgenomen als voorbereidingskrediet (70.000 euro in 2017 en 20.000 euro in 2018). Dekking vindt uiteindelijk plaats door middel van kostenverhaal in de op te stellen grondexploitatie. Hierbij gaan we uit van een kostendekkende exploitatie. Dat geldt ook voor de grondbank.

3.5. Algemene reserve

3.5.1. Cijfermatige actualisering Kadernota

Vertrekpositie voor de algemene reserve is een omvang van 58,1 miljoen euro per 1jan17 conform de jaarrekening 2016. Dit is afgerond 8 miljoen euro meer dan geraamd in de begroting 2017, hetgeen wordt verklaard door het rekeningresultaat 2016 zoals toegelicht in de Programmarekening 2016. Naast overige voor- en nadelen betreft dit met name (incidentele) voordelen op gebouwenbeheer en sociaal domein, alsmede een hogere opbrengst bouwleges.

Voor 2017 en verder spelen de volgende ontwikkelingen:

1. Op basis van de jaarrekening 2016 hebt u in de raadsvergadering van 10 mei 2017 geactualiseerde grondexploitaties, c.a. vastgesteld naar de stand ultimo 2016. In het verlengde hiervan hebben wij een geactualiseerde prognose van de toekomstige winstafrachten ten gunste van de algemene reserve verwerkt in deze Kadernota. Dit gaat om ruim 12 miljoen euro in de jaren 2017 tot en met 2019. Deze prognose is hoger dan vorig jaar doordat nu winstafrachten uit de projecten Hortensialaan en Zonnestein 64-66 konden worden toegevoegd. Daarmee is de lijst van nog "openstaande", c.q. nog niet ingeboekte ("zachte") winstafrachten navenant afgenomen (zie ook hierna paragraaf 3.5.2.).
2. Zoals toegelicht in paragraaf 3.4.3. hebben wij ook een opbrengst opgenomen uit herontwikkeling van de locatie Emergohal in samenhang met het realiseren van een vervangende sportvoorziening bij de nieuwbouw HWC. Uitgaande van een voortvarende ontwikkeling, gericht op een hoog financieel rendement hebben we een (minimaal te realiseren) opbrengst van 8 miljoen euro opgenomen in de jaarschijf 2019.
3. Doorwerking van de besluitvorming over de jaarrekening 2016. Dit betreft dit jaar alleen enkele neutrale faseringen (met name budgetoverhevelingen). Ook de fasering van de geplande uitgaven onderwijshuisvesting is aangepast aan de actuele inzichten.
4. Via aparte besluiten zijn ook tussentijds aanspraken op de algemene reserve gedaan. Concreet gaat dit in de jaarschijf 2017 bedragen voor vervolgstudie N201-A9 (50.000 euro), Mensen maken Amstelveen (1) (142.000 euro) en Tennispark Startbaan (650.000 euro).
5. Paragraaf 3.4.1. van deze Kadernota bevat een bestedingsvoorstel eenmalige middelen. Dit voorstel is verwerkt in de actuele prognose van de stand en ontwikkeling van de algemene reserve.

Met de beschreven bijstellingen komt de algemene reserve ultimo 2021 uit op ruim 20 miljoen euro. De minimale bufferfunctie van 15 miljoen euro is in alle jaren gewaarborgd.¹¹

3.5.2. P.M.-posten

Ter completering van de beeldvorming bevat het overzicht drie p.m.-posten:

- Uit het oogpunt van prudent financieel beheer houdt de gemeentebegroting bij het begroten van winstafrachten uit *locatie-ontwikkelingen* alleen rekening met projecten waarbij sprake is van als "hard" te kwalificeren opbrengsten¹². Daarnaast kan op een aantal locaties nog sprake zijn van potentiële opbrengsten die nu nog niet in de cijfers zitten. Zo zijn in de jaarrekeningen 2011 en 2012 ten laste van de algemene reserve boekwaarden afgeboekt voor bedrijventerrein De Loeten. Nu de economie aantrekt en de ontwikkeling in volle gang is zal alsnog kostenverhaal plaatsvinden, dat ten gunste komt van de algemene reserve.
- De *meicirculaire* algemene uitkering gemeentefonds heeft zowel structurele effecten voor 2018 en verder als incidentele effecten voor 2017 (inclusief verrekeningen over "oude jaren"). Hierover volgt een aparte notitie zodra de uitkomsten van de circulaire zijn doorgerekend.
- De ervaring leert dat de kans op een *positief rekeningresultaat* groter is dan de kans op een rekeningtekort. In de achterliggende twee jaren vormden overschotten op het sociale domein een belangrijk bestanddeel van relatief grote rekeningoverschotten. Paragraaf 2.2 van deze Kadernota laat zien dat dit overschot verdwijnt. Of en in welke mate zich rekeningoverschotten blijven voordoen zal moeten blijken.

¹¹ Par. 3.5.4. geeft een overzicht van de stand en ontwikkeling van de algemene reserve en de reserve sparen vooraf.

¹² Bij (grottere) projectontwikkeling gaat dit om juridisch afdwingbare afspraken, bij gemeentelijke kaveluitgifte gaat het om dusdanig vergevorderde planvorming en uitvoering dat de opbrengsten goed te bepalen en redelijkerwijs verzekerd zijn.

- Naast deze positieve onzekerheden bevat deze Kadernota ook p.m.-posten voor de volgende risico's:
 - # mobiliteit/grote projecten (diverse ontwikkelingen na 2018, zie paragraaf 3.2.)
 - # organisatie (c.q. ICT en Omgevingswet)
 - # fiscaliteit (BTW/Sport, VpB)

3.5.3. Beleidsuitgangspunten

In paragraaf 3.1. van deze Kadernota gaan wij uitvoerig in op de voortschrijdende gedachtevorming, in samenspraak met uw raad, over het toekomstgericht financieel beleid en de optimale afbakening en kaderstelling voor de algemene reserve en de reserve "sparen vooraf".

De algemene reserve is allereerst samen met de reserve "sparen vooraf" belangrijk als risicobuffer om tegenvallers op te vangen. Het door de raad vastgestelde minimumniveau voor de bufferfunctie is 15 miljoen euro. Dit benodigde minimumbedrag wordt regelmatig getoetst op basis van een actuele risico-analyse in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de programmabegroting en – rekening.

Uitgangspunt van beleid is verder, dat er niet voor verschillende begrotingsonderdelen afzonderlijke buffers (bestemmingsreserves) worden gevormd. Dat vormt ook het uitgangspunt voor de risico-analyse ter onderbouwing van de gewenste minimum-omvang van de gemeentebreed benodigde buffer.¹³

Nauw hieraan verbonden is, dat de algemene reserve tevens voldoende handelingsmarge biedt voor frictie- en transitiekosten en eenmalige beleidsintensiveringen, c.q. bestuurlijke prioriteiten in brede zin.

Uiteindelijk is het bij uitstek een politiek-bestuurlijke integrale afweging om in onderlinge balans en samenhang de kaders te stellen voor de noodzakelijke en gewenste voeding en aanwending van zowel de algemene reserve als de reserve sparen vooraf.

¹³ Dit is uitvoeriger uitgewerkt in de nota Risicobeleid & reservebeleid Amstelveen 2012, vastgesteld in de raadsvergadering van 9 mei 2012.

3.5.4. Totaaloverzicht stand en ontwikkeling algemene reserve & reserve sparen vooraf

Navolgend overzicht zet de stand en ontwikkeling van de algemene reserve op een rij.

Algemene reserve**Kademota 2018**

bedragen x duizend euro

	2017	2018	2019	2020	2021	
Geraamde stand per 1jan	58.069	34.621	17.030	20.698	20.648	(a)
<u>Mutaties bestaand beleid/genomen besluiten</u>						
Begrotingssaldo	0					
Winstafdrachten grondexploitaties	1.264	7.388	11.500	0	0	(b)
Besluitv. eenm middelen tot aan Kadem.'18	-4.108	-690	0	0	0	(c)
Onderwijshuisvesting (cf. Kadem.'17)	-4.000	-19.000	-5.000	-1.000		(d)
Besluitv. jaarrekening 2016	-595					
Rentevoordeel vervroegde afdracht bijdr. A9	850	875	900	950	0	(e)
Overige besluitvorming						
<u>Kademota 2018</u>						
Bestedingsvoorstel eenmalige middelen	-16.859	-6.164	-3.732	0	0	
Incidenteel effect meicirculaire 2017	p.m.					
Locatie-ontwikkelingen, c.a.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Rekeningresultaten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Mobiliteit/grote projecten			p.m.	p.m.	p.m.	
Dotatie aan reserve "sparen vooraf"	0	0	0	0	0	
stand algemene reserve 31dec	34.621	17.030	20.698	20.648	20.648	

(a) beginstand 1jan17 cf. jaarrekening 2016.

(b): obv actualisering grondexploitaties ultimo 2016 (cf. rbs. 10mei17) & aanvullende info, incl. herontwikk. locatie Emergohal.

(c): cf. specificatie bijlage 1C Kademota 2018.

(d): in Kademota 2017 totaal 31,9mln. euro, waarvan 2,9mln. euro in jaarschijf 2016; grootste post is nieuw bouw HWC 21mln.

(e): in 2016 is bedrag aan alg.res. onttrokken, hier staan dotaties in 2017-2020 tegenover (cf. rbs. 9nov16, bgr.raad)

Navolgend overzicht zet de stand en ontwikkeling van de reserve sparen vooraf op een rij.

RESERVE "SPAREN VOORAF"

bedragen x duizend euro

	2017	2018	2019	2020	2021
Geraamde stand per 1jan	0	1.628	5.628	9.628	13.628
<u>Structurele dotaties</u>					
# dotatie begrotingsboek 2017 (vertrekpositie)	800	4.000	4.000	4.000	4.000
<u>Eenmalige dotaties</u>					
# dotatie uit algemene reserve	0	0	0	0	0
# restantsaldo opheffing reserve verv. activa	828				
# vastgoed /locatie ontwikkelingen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
# rekeningsaldo	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
stand per 31dec	1.628	5.628	9.628	13.628	17.628

4. Tarievenbeleid

Ons college staat voor een terughoudend beleid ten aanzien van tariefsverhoging van lokale lasten. Hierdoor kent Amstelveen, in vergelijking met de ons omliggende gemeenten¹⁴, in 2017 de laagste lokale lasten¹⁵. Dit beleid willen we in combinatie met een kwalitatief hoogwaardig voorzieningenaanbod onverminderd, dus ook in deze Kadernota, voortzetten.

De belangrijkste algemene uitgangspunten van het gemeentelijk tarievenbeleid zijn:

- het toepassen van een jaarlijkse indexering voor loon- en prijsontwikkeling (2018: 2,75%¹⁶);
- het hanteren van kostendekkende tarieven;
- terughoudendheid ten aanzien van lokale lastendruk burgers en bedrijfsleven.

Langs deze lijnen worden in de tarievennota de diverse tariefvoorstellen verder uitgewerkt. Verder noemen wij de volgende aandachtspunten richting de komende begroting en tarievennota.

Bouwleges/fysiek domein

Het structurele begrotingskader gaat uit van kostendekkende bouwleges. Er is geen sprake meer van openstaande taakstellingen. Naar de toekomst toe gaat het beeld ingrijpend veranderen onder invloed van de komende Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouwen. Voor de tariefstelling bouwleges 2018 heeft dit geen gevolgen. Het bestedingsvoorstel eenmalige middelen (paragraaf 3.5.) bevat bedrag voor dit en volgend jaar om ons voor te bereiden op de invoering van de Omgevingswet.

Parkeerexploitatie

De achterliggende jaren is het Amstelveense parkeerbeleid beleidsinhoudelijk doorgelicht en opnieuw vormgegeven. Diverse tarieven zijn verlaagd. Betaald parkeren wordt beperkt tot die gebieden waar schaarste en behoefte aan regulering is aangetoond, zoals het Stadshart en de omliggende vergunningsgebieden. In de rest van de gemeente is het gratis parkeren (primair) of blauwe zones (uitzonderingen).

In de nu bereikte situatie zijn de onderdelen vergunningen en naheffingsaanslagen kostendekkend. Op parkeergelden (overig betaald parkeren) is sprake van een structureel overschot van afgerond 0,3 miljoen euro. Dit structurele overschot is op zichzelf geen beoogd resultaat, maar de resultante van uitgekristalliseerd en vastgesteld beleid met bijbehorende tarifiering, in directe samenhang met de aangetoonde behoefte aan regulering. In paragraaf 2.4. is onder autonome ontwikkelingen een voordeel van 0,3 miljoen euro opgenomen, uitgaande van het conformeren van het financiële kader voor de parkeerexploitatie aan de huidige realiteit.

Zorgvlied

Er is sprake van een stijging van het aantal uitvaarten op Zorgvlied. Dit vraagt een aantal extra investeringen om in lijn met het geldende bedrijfsplan als begraafplaats Zorgvlied hoogwaardige dienstverlening te kunnen blijven aanbieden. Deze investeringen kunnen ten laste van de egalisatievoorziening Zorgvlied worden gebracht en worden langs die weg binnen een kostendekkende bedrijfsvoering gerealiseerd. Concreet gaat om een totaalbedrag van 261.000 euro, te specificeren als volgt:

1. Aanleggen terras en wandelpaden. Het terras dient te worden afgeschermd van de graven en voorzien te worden van een beweegbaar luifel tegen zon en regen (100.000 euro).
2. Plaatsen van een mortuarium met koelruimte voor 12 overledenen (70.000 euro).
3. Aanschaf toiletten voor bij de algemene wachtruimte (70.000 euro).
4. Het plaatsen van een elektronisch toegangshek op de Aulalaan, welke op afstand geopend kan worden (21.000 euro).

¹⁴ Aalsmeer, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn

¹⁵ Bron: Rijksuniversiteit Groningen, Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden; Atlas van de lokale lasten 2017

¹⁶ 2,75% is de in hiervoor bij de nominale grondslagen toegelichte algemene tariefindex.

In de jaarrekening 2016 bedraagt de stand van de egalisatievoorziening ultimo het jaar afgerond 1,3 miljoen euro. Dit is boven de maximumstand van 0,8 miljoen euro, zijnde 25% van de totale exploitatie. Als de stand op rekeningbasis ultimo het jaar boven deze grens zit dan besluit de gemeenteraad bij daaropvolgende Kadernota hoe hier mee om te gaan.

In dat kader leggen wij het volgende aan u voor. In 2016 zijn via de Kadernota ten laste van de egalisatievoorzieningen bedragen toegekend voor meubilair en vergroening. Deze posten moeten nog tot besteding komen. Daarnaast is via deze Kadernota sprake van enkele aanvullende voorstellen. Hiemee rekening houdend zit de buffer onder het maximum. Dit geeft dus geen aanleiding tot nadere besluitvorming.

Navolgend overzicht zet dit op een rij.

stand en ontwikkeling egalisatievoorziening Zorgvlied

Stand egalisatievoorziening Zorgvlied per 31dec16	1,3 mln. euro
fasering/nog uit te voeren maatr. Kadernota 2017	-0,3
kwalitatieve investeringen Kadernota 2018	-0,3
resteert als buffer (=20% van exploitatie ad. 3,6mln.)	<u>0,7</u>

Huishoudelijk afval

Voor de kaderstelling ten aanzien van de tarieven afvalstoffenheffing zijn de volgende aspecten van belang:

1. In de raadsvergadering van 22 maart 2017 is het "Grondstoffenplan 2017-2021" vastgesteld, dat zich richt op het stimuleren van afvalscheiding. Dit vraagt enerzijds nieuwe investeringen waarvoor een krediet beschikbaar is gesteld, met de verwachting dat door lagere verwerkingskosten per saldo sprake kan zijn van een kostenneutrale realisatie van het grondstoffenplan.
2. De door uw raad op 9 november 2016 (Programmabegroting 2017) aanvaarde motie om nader onderzoek te doen naar de mogelijkheden van tariefdifferentiatie.
3. Een positieve ontwikkeling van de structurele exploitatie huishoudelijk afval door vrijval van kapitaallasten oude investeringen in de aanleg van ondergrondse containers inclusief bijbehorende infrastructuur.
4. De nominale ontwikkeling (met name loonkosten) en samenhangende tariefindexering.
5. De in uw raad uitgesproken wens om zo mogelijk per 1 januari 2018 te komen tot een verlaging van de tarieven afvalstoffenheffing.

Met inachtneming van deze aspecten leggen wij u bij de begrotingsbehandeling een afgewogen tariefvoorstel voor via het jaarlijkse raadsvoorstel "Tarievennota".

Rioolrecht

Voor de kaderstelling ten aanzien van de tarieven afvalstoffenheffing zijn de volgende aspecten van belang:

1. Voortgaande uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan.
2. Actualisering van de meerjarige exploitatie riolering, waarbinnen de herberekening van het verloop van de kapitaallasten een zwaarwegende factor is. In de eerste plaats speelt daarbij de jaarlijkse actualisering op basis van de feitelijke voortgang van de werkzaamheden (doorwerking jaarrekening en nieuw Uitvoeringsprogramma infra). In de tweede plaats is dit jaar sprake van extra mutaties die voortvloeien uit aparte besluitvorming in de raadsvergadering van 8 februari 2017 naar aanleiding van de nieuwe regelgeving BBV. Dit betreft met name de wijziging van afschrijvingsmethodiek.
3. De nominale ontwikkeling van de bestaande uitgaven (met name loonontwikkeling) en samenhangende tariefindexering.

Met inachtneming van deze aspecten leggen wij u bij de begrotingsbehandeling een afgewogen tariefvoorstel voor via het jaarlijkse raadsvoorstel "Tarievennota".

voorstel 12

Ten laste van de egalisatievoorziening Zorgvlied kredieten beschikbaar te stellen voor:

- a) het aanleggen van een terras c.a., (100.000 euro),
 - b) het plaatsen van een mortuarium (70.000 euro),
 - c) een toiletvoorziening bij de algemene wachtruimte (70.000 euro),
 - d) een elektronisch toegangshek op de Aulalaan (21.000 euro),
- inclusief het wijzigen van het programma, het aanpassen van de investeringsreserve en het meerjarig dekken van de kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten.

5. Tijdvakrapportage 2017

In bijlage 3 treft u aan de Eerste Tijdvakrapportage over 2017. Deze rapportage richt zich met name op begrotingsrechtmatigheid van de lopende begroting, inclusief de actualisering van kredietvotingen en mutaties van reserves en voorzieningen. Vanwege de voorschriften inzake begrotingsrechtmatigheid heeft een groot deel van de besluitvorming die wij u via de Tijdvakrapportage voorleggen een hoog formeel en administratief-technisch karakter.

Incidentele en structurele afwijkingen op het budgettaire kader 2017 zijn integraal in deze Kadernota verwerkt op de desbetreffende onderdelen (incidentele en structurele bestedingsvoorstellen en autonome ontwikkelingen). Twee grotere onderwerpen komen in aparte paragrafen aan de orde. Dit betreft:

- par. 2.2. Sociaal domein
- par. 3.3. Uitvoeringsprogramma Infra-Werken (openbare ruimte)

Een onderdeel dat op verschillende plaatsen leidt tot wijziging van de begroting is de opstelling van de afdelingsplannen tot uitvoering van de begroting. Een samenhangend beleidsmatig verslag van deze operatie hebben wij opgenomen in bijlage 4. Inhoudelijk is geen sprake van aanpassing van bestuurlijke kaders, de wijzigingen vloeien voort uit het nader uitwerking geven aan de gestelde opgaven binnen deze kaders.

Ten slotte rapporteert de Tijdvakrapportage over de kosten van externe inhuur, de schuldpositie/balans, risico bij Zorgvlied en aanpassing doel en naam van de reserve "startkoop Amstelveen":

- De inhuur is ingedeeld in een prognose voor a) inhuur van personeel om het reguliere werk doorgang te laten vinden ad. 9,6 miljoen euro (rekening 2016: 11,4 miljoen euro) en b) extern advies waarbij de verantwoordelijkheid voor het advies (of ondersteuning) berust bij de adviseur/het adviesbureau ad. 0,9 miljoen euro (rekening 2016: 0,8 miljoen euro). In de Politieke Agenda is een bovengrens van 100 euro gesteld aan het uurloon voor inhuur van externen. Alleen in uitzonderingsgevallen kan -na toestemming van de wethouder Financiën- een afwijking hiervan worden toegestaan.
- De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft een houdbaarheidstest gemeentefinanciën ontwikkeld. De gehanteerde indicatoren staan voor Amstelveen op "groen".
- Zorgvlied is gedagvaard voor een rechtszaak op 11 mei 2017 vanwege het onterecht ruimen en heruitgeven van 2 graven. Er wordt een bedrag van 92.000 euro geclaimd;
- Voorgesteld wordt het doel van de reserve "Startkoop Amstelveen" uit te breiden met de mogelijkheid om het saldo in te zetten voor startersleningen en dit tot uiting te laten komen in de naam van de reserve door deze te wijzigen in "Startkoop Amstelveen en Startersleningen".

Voorstel 13

Naar aanleiding van de Eerste Tijdvakrapportage 2017:

- (a) De begroting 2017 wijzigen voor de in paragraaf 1.2 "Begrotingsrechtmatigheid programma's" vermelde budgettaire-neutrale wijzigingen;
- (b) De begroting 2017 wijzigen door de in paragraaf 3.2 "Overige kredieten" vermelde uitgaven te verlagen met 14.561.000 euro;
- (d) De begroting 2017 wijzigen door de in paragraaf 4 "Begrotingsrechtmatigheid reserves/voorzieningen + kredieten" vermelde uitgaven te verlagen met 12.559.000 euro en de inkomsten te verhogen met 15.350.000 euro;
- (e) Het doel van de reserve "Startkoop Amstelveen en Startersleningen" uitbreiden met de mogelijkheid om het saldo in te zetten voor startersleningen en de naam van de reserve "Startkoop Amstelveen" wijzigen in "Startkoop Amstelveen en Startersleningen";
- (f) Instemmen met de geactualiseerde begroting waarbij het uitgavenniveau van alle programma's 270.995.500 euro en het inkomstenniveau van alle programma's 247.308.400 euro bedraagt

6. Gevraagde besluiten

Samenvattend bevat deze Kadernota de volgende voorgestelde besluitvorming.

1. Ten aanzien van het financieel kader sociaal domein:
 - a) In te stemmen met aanpassing van het structureel begrotingskader 2018 op taakveldniveau conform het overzicht in paragraaf 2.2.2.
 - b) De aanmeldingen sociaal domein met bijbehorend dekkingsvoorstel conform het overzicht in paragraaf 2.2.3. op te nemen in de bestedingsvoorstellen eenmalige middelen en structureel nieuw beleid van deze Kadernota 2018.
2. In te stemmen met het bestedingsvoorstel structurele middelen conform het overzicht in paragraaf 2.3.1 en dit op te nemen in de (meerjaren)begroting 2018-2021 en de structurele effecten te dekken ten laste van de stelposten areaal en nominaal.
3. In te stemmen met verwerking in de begroting 2018 van de effectuering van de taakstellingen welzijn, cultuur, sport, vastgoed en inkoop conform het overzicht in paragraaf 2.3.8.
4. Het financieel kader voor de parkeerexploitatie op basis van het huidige beleid vast te stellen op een batig saldo van 0,3 miljoen euro.
5. De autonome ontwikkelingen conform het overzicht in paragraaf 2.4.1
 - a) voor de jaarschijf 2017 te verwerken als begrotingswijziging inclusief het wijzigen van het programma;
 - b) voor de jaarschijven 2018 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2018-2021 en de structurele effecten te dekken ten laste van de stelposten areaal en nominaal.
6. In de begroting 2018 rekening houden met een prijscompensatie van 2%, een looncompensatie van 4,6% en een tariefindex van 2,75%.
7. Met betrekking tot de reserve "sparen vooraf" in samenhang met de algemene reserve het volgende beleidskader vast te stellen:
 - a) De minimale omvang als bufferfunctie voor het totaal van de algemene reserve en de reserve "sparen vooraf" vast te stellen op 15 miljoen euro;
 - b) Aanwending van de reserve "sparen vooraf" is gerelateerd aan de duurzame borging van het bestaande Amstelveense voorzieningenniveau en geschiedt via expliciet raadsbesluit, bij voorkeur bij de Kadernota, bij voorkeur aan de hand van een meerjarig bestedingsplan;
 - c) De algemene reserve is het afwegingskader voor uitbreiding van het bestaande Amstelveense voorzieningenniveau, overige incidentele ontwikkelingen en beleidsintensiveringen;
 - d) Indien de gezamenlijk omvang van de algemene reserve en de reserve "sparen vooraf" door wijziging van het risicoprofiel en/of noodzakelijke aanspraken daalt onder het vereiste bodembedrag, dan vindt aanvulling tot het vereiste bodembedrag plaats. Toetsing vindt plaats op basis van de jaarrekening en besluitvorming over aanvulling bij de daaropvolgende Kadernota.
8. De aanmeldingen grote projecten conform het overzicht in paragraaf 3.2.4. op te nemen in het bestedingsvoorstel eenmalige middelen van deze Kadernota 2018.

9. Ten aanzien van het uitvoeringsprogramma infra-werken 2017-2020:
- a) In te stemmen met het uitvoeringsprogramma infra-werken 2017-2020 als kader voor de uitvoering en verantwoording conform het vertrouwelijk ter inzage gelegde overzicht, bijlage 2 en onderstaande recapitulatie:

RECAPITULATIE UITVOERINGSPROGRAMMA INFRA-WERKEN 2017-2020					
bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving onderdeel uitvoeringsprogramma	Totaal	2017	2018	2019	2020
-riolering	7.794	1.289	4.165	1.890	450
-wegen	16.748	5.760	7.175	2.153	1.660
-verkeer	5.205	415	3.130	1.030	630
-verkeersregelininstallaties	2.895	415	1.180	350	950
Totaal	32.642	7.879	15.650	5.423	3.690

- b) De jaarschijf 2017 van het onder (a) bedoelde uitvoeringsprogramma te verwerken als begrotingswijziging, inclusief het wijzigen van het programma, (aanpassing) kredietvotering, (aanpassing) mutaties (investerings)reserves en het meerjarig dekken van kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten".
- c) De jaarschijven 2018 en verder van het onder (a) bedoelde uitvoeringsprogramma op te nemen in de (meerjaren)begroting 2018-2021.
10. In te stemmen met het bestedingsvoorstel eenmalige middelen conform het overzicht in paragraaf 3.4.1 en dit:
- a) voor de jaarschijf 2017 te verwerken als begrotingswijziging, inclusief het wijzigen van het programma, het aanpassen van investeringsreserves en het meerjarig dekken van de kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten";
- b) voor de jaarschijven 2018 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2018-2021.
11. In samenhang het bestedingsvoorstel eenmalige middelen, in het bijzonder de daarin opgenomen bedragen voor een vervangende sportvoorziening Emergohal, als uitgangspunt voor de herontwikkeling van de Emergohal te kiezen voor "Opbrengstmaximalisatie op korte termijn binnen de Amstelveense maat".
12. Ten laste van de egalisatievoorziening Zorgvlied kredieten beschikbaar te stellen voor:
- a) het aanleggen van een terras c.a., (100.000 euro),
- b) het plaatsen van een mortuarium (70.000 euro),
- c) een toiletvoorziening bij de algemene wachtruimte (70.000 euro),
- d) een elektronisch toegangshek op de Aulalaan (21.000 euro),
- inclusief het wijzigen van het programma, het aanpassen van de investeringsreserve en het meerjarig dekken van de kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten".
13. Naar aanleiding van de Eerste Tijdvakrapportage 2017:
- (a) De begroting 2017 wijzigen voor de in paragraaf 1.2 "Begrotingsrechtmatigheid programma's" vermelde budgettaire-neutrale wijzigingen;
- (b) De begroting 2017 wijzigen door de in paragraaf 3.2 "Overige kredieten" vermelde uitgaven te verlagen met 14.561.000 euro;
- (d) De begroting 2017 wijzigen door de in paragraaf 4 "Begrotingsrechtmatigheid reserves/voorzieningen + kredieten" vermelde uitgaven te verlagen met 12.559.000 euro en de inkomsten te verhogen met 15.350.000 euro;
- (e) Het doel van de reserve "Startkoop Amstelveen en Startersleningen" uitbreiden met de mogelijkheid om het saldo in te zetten voor startersleningen en de naam van de reserve "Startkoop Amstelveen" wijzigen in "Startkoop Amstelveen en Startersleningen";
- (f) Instemmen met de geactualiseerde begroting waarbij het uitgavenniveau van alle programma's 270.995.500 euro en het inkomstenniveau van alle programma's 247.308.400 euro bedraagt.

Bijlage 1: Nieuw beleid en ombuigingen voorgaande jaren van deze collegeperiode**Bijlage 1A Structureel nieuw**

Omschrijving	bedragen x 1.000 euro				
	structureel				
	2015	2016	2017	2018	
# vernieuwing onderwijs	250	375	500	500	CUP nov.'14
# andere vorm van onkruidbestrijding		300	300	300	CUP nov.'14
# reservering / buffer sociaal domein / 3D		250	500	500	CUP nov.'14
# voedselbank	15	15	15	15	CUP nov.'14
# mobiel cameratoezicht	50	50	50	50	CUP nov.'14
# info uitwisseling met politie verbeteren	10	10	10	10	CUP nov.'14
# woonfraude, voortzetting Schijnwerper	62	62	62	62	CUP nov.'14
# samenwerkingsverbanden	75	75	75	75	CUP nov.'14
# kunstuitleen (schrappen ombuiging)	26	26	26	26	CUP nov.'14
# maatschappelijke stages	40	40	40	40	CUP nov.'14
# zoogdierenopvang De Toevlucht	12	12	12	12	CUP nov.'14
# risico en aansprakelijkheid bomen	65	65	65	65	CUP nov.'14
# cursus alcohol in het verkeer	10	10	10	10	CUP nov.'14
# Stadsstrand (cf. raadsbesluit 29apr14)		90	90	90	Kadern.'16
# internationaal beleid		60	60	60	Kadern.'16
# economie, citymarketing		50	50	50	Kadern.'16
# economie, regionaal (Greenport & PRES/Expo)		90	90	90	Kadern.'16
# communicatie		100	100	100	Kadern.'16
# vernieuwing participatievormen		30	30	30	Kadern.'16
# handhaving A'damse Bos		90	90	90	Kadern.'16
# dierenbescherming		64	64	64	Kadern.'16
# economische Agenda			200	200	Kadern.'17
# "Control in control"			150	150	Kadern.'17
# duurzaamheid			100	100	Kadern.'17
# sportbedrijf, tweejaarlijkse audit/benchmark			25	25	Kadern.'17
# omgevingsmanager			94	94	Kadern.'17
# inbraakpreventie			25	25	Kadern.'17
# onderwijshuisvesting			102	102	Kadern.'17
Totaal inzet structureel nieuw beleid 2015-2018	615	1.864	2.935	2.935	

Bijlage 1B Ombuigingen 2015-2018**Ombuigingen 2015-2018**

Omschrijving		bedragen x 1.000 euro negatief bedrag is tekortverlaging				
		structureel				
		2015	2016	2017	2018	
Taakstelling harde sector		-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	Rbs.6nov13
Taakstelling ondersteunende functies		-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	Kadern.'15
Prijscompensatie / Inkoop			-400	-900	-1.800	Kadern.'16
BTW kde's (binnen bestaande tariefniveau)			-300	-300	-300	Kadern.'16
Openbare ruimte			-500	-900	-900	Kadern.'16
Welzijn			-185	-310	-500	Kadern.'16
Cultuur				-300	-600	Kadern.'16
Sport					-400	Kadern.'16
Maatschappelijk Vastgoed					-500	Kadern.'16
Amend. 1jul15, "De raad geeft het goede voorbeeld"				-30	-50	Raad 1jul15
Totaal		-4.000	-5.385	-6.740	-9.050	

Bijlage 1C Eenmalig nieuw beleid**Incidentele beleidsintensiveringen (bestedingsvoorstellen eenmalige middelen) 2015-2018**

Omschrijving	bedrag totaal	bedrag x 1.000 euro fasering				
		2015	2016	2017	2018	
Digitaal Werken (cf. raadsbesluit 29apr14)	1.700	1.700				Kadern.'16
Stadsstrand (cf. raadsbesluit 29apr14)	750	750				Kadern.'16
Piet Hein	1.000	1.000				Kadern.'16
Grote projecten (plankosten)	2.450	300	650	1.000	500	Kadern.'16/'17
# dekking uit rijksbijdrage A9 planbegeleiding	-900	(*)	-300	-300	-300	Kadern.'16
Vervolgstudie N201-A9	50			50		Rbs. 14dec16
Bedrijventerrein Legmeer	100			100		Kadern.'17
Upgrade Kronenburg	50	50				CUP nov.'14
Verbetering uitstraling groene entrees	40	40				CUP nov.'14
Broersepark (clubgebouw)	50	50				Kadern.'16
Groen op daken (subs.regeling 5jr à 40.000)	200		200			Kadern.'16
Duurzaamheid	515		15	500		Kadern.'17
Onderwijshuisvesting	562		225	217	120	Kadern.'17
Sport, exploitatie Sportbedrijf Amstelveen	760	360	200	200		Kadern.'16
Sport, vierde sporthal	1.650	1.650				Kadern.'16
Garantstelling KNLTB	1.000		1.000			Rbs. 15jun16
Tennispark Startbaan	650			650		Rbs. 10mei17
Verbouwing De Bolder	765	765				Kadern.'16
Museum vd Togt ("vliegwielsubsidie")	70			70		Kadern.'17
Cultuurinvesteringen, cultuurstrip	750			750		Kadern.'17
Mensen maken Amstelveen (1)	142			142		Rbs. 22mrt17
Schuilkamer Wolfert van Borsseleweg	150			150		Kadern.'17
P60	50		50			Bgr'16 Amend.
Ogen en oren in sport, kunst en cultuur	25			25		Kadern.'17
Digitaal ongehinderd	10			10		Kadern.'17
Communicatie	70		70			Kadern.'16
Internationaal beleid	35		35			Kadern.'16
Economie, Schiphol	150	100	50			Kadern.'16
Economie, kantorenloods	286	186	100			CUP nov.'14/Kadern.'16
Ontwikkeling City Marketing	150			75	75	Kadern.'17
BIZ	74			74		Kadern.'17
Glasvezel / Verglazing	150			75	75	Kadern.'17
Smart City	75			75		Kadern.'17
Implementatie Woonagenda	150		50	50	50	Kadern.'16
Woonfraude	550	125	125	150	150	CUP nov.'14/Kadern.'16
Initiatieven burgers	30	30				CUP nov.'14
Opstellen wijkanalyse	40		40			Kadern.'16
Bestuurlijke adhesie maatschappelijke activiteiten	60		20	20	20	Kadern.'16
Deregulering	50	50				CUP nov.'14
Pilot verruiming openingstijden horeca	50		25	25		Kadern.'17
Inkoopfunctie (cf. rbs. 1okt14)	230	230				CUP nov.'14
Verbeterplan aanbesteden/inkoop c.a.	250	250				Kadern.'16
"Huiskamer van de stad"	400		400			Kadern.'17
Totaal incidentele beleidsintensiveringen 2015-2018	15.389	7.636	2.955	4.108	690	

(*): in 2015 was er ook een vrijvallende rijksbijdrage. Die is in dat jaar nog apart verwerkt via de Tijdvakrapportage 2015.

n.b.: Bovenstaand overzicht is exclusief:

- nieuwbouw onderwijshuisvesting (in Kadernota 2017 o.a. 21 miljoen euro nieuwbouw HWC en reservering van 10,9 miljoen euro voor div. ontwikkelingen BO/VO en De Wending).
- div ontwikkelingen binnen totaal kader sociaal domein (o.a. bijdrage multifunctioneel centrum Randwijck 0,6 miljoen euro).

Bijlage 2 Uitvoeringsprogramma Infra-Werken 2017-2020**Inhoudelijk**

Het onderhoud aan infra-werken is een dynamisch proces en vereist regelmatig bijstelling naar aanleiding van nieuwe inzichten. Het Uitvoeringsprogramma Infra-Werken 2017-2020 (UVP) is een momentopname, gekoppeld aan de huidige begroting en inzichten op het gebied van weg-, riool-, en verkeerswerken. De projectenlijst omvat werken die veelal een langere doorlooptijd hebben dan één jaarschijf. Daarnaast staan er projecten op die te maken hebben met het gereedmaken van het Amstelveense wegennet voor de verbouwingen aan de A9 en de Amstelveenlijn.

Mei 2017 is de Nota Wegen geactualiseerd. In de Nota Wegen worden de toegepaste grondslagen voor dagelijks beheer en reconstructies (vervanging einde levensduur) toegelicht en onderbouwd voor de komende 5 jaar.

Inhoudelijk kan de hoofdlijn van dit programma voor het komende jaar als volgt worden samengevat:

Groot onderhoud asfalt- en elementenverhardingen

- Diverse asfaltwerken op de locaties: Bovenkerkerweg, Beneluxbaan en hoofd fietsroutes;
- Diverse herstraat werkzaamheden op locaties in de wijken Groenelaan, Middenhoven en Waardhuizen;
- Diverse vervangingen van, en onderhoud aan, houten fiets- en voetgangersbruggen verspreid over de gemeente.

Reconstructies

- Reconstructies (vervanging riolering in combinatie met wegen) vinden in de periode 2017-2020 voornamelijk plaats in de wijken Elsrijk, Randwijck, Kostverloren en Vliegeniersbuurt;

Verkeer

- Verbetering verkeersveiligheid en diverse (hoofd)fietsroutes;
- Aanleg diverse rotondes;
- Vernieuwing van diverse verkeerslichtinstallaties (VRI's).

Financieel

Het integrale uitvoeringsprogramma op projectniveau ligt vertrouwelijk ter inzage (bijlage) en de inhoudelijke hoofdlijnen zijn hiervoor beschreven. Onder verwijzing hiernaar volgt hierna een samenvattende financiële uitwerking.

In totaliteit omvat het uitvoeringsprogramma een omzetvolume van afgerond 33 miljoen euro in de periode 2017-2020, waarvan een kleine 8 miljoen euro in 2017. Meerjarig is in 2018 een piek te zien in de geraamde omzet. Dat jaar staan meer reconstructies gepland dan gebruikelijk, alsmede extra onderhoud ter voorbereiding op de projecten A9 en Amstelveenlijn. De begrote bedragen voor 2019 en 2020 zijn relatief laag ten opzichte van 2017 en 2018, doordat voor deze jaren nog niet alle projecten bekend en gecalculeerd zijn.

RECAPITULATIE UITVOERINGSPROGRAMMA INFRA-WERKEN 2017-2020					
bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving onderdeel uitvoeringsprogramma	Totaal	2017	2018	2019	2020
-riolering	7.794	1.289	4.165	1.890	450
-wegen	16.748	5.760	7.175	2.153	1.660
-verkeer	5.205	415	3.130	1.030	630
-verkeersregelininstallaties	2.895	415	1.180	350	950
Totaal	32.642	7.879	15.650	5.423	3.690

Het uitvoeringsprogramma kent verschillende financieringsbronnen. De begroting bevat structurele exploitatiebudgetten voor de onderdelen wegen, verkeer en verkeersregelininstallaties. Voor rioolwerken worden deels kredieten gevoteerd en komen de kosten van voorbereiding en toezicht en kleinere projecten direct ten laste van de exploitatie. Subsidies/bijdragen van derden komen op de uitgaven in mindering en kunnen zo de netto-gemeentelijke kosten beperken. Financieel sluitstuk is een egaliseriereserve per onderdeel om schommelingen en faseringen in de loop van de jaren te egaliseren.

Riolen¹⁷

Actueel beleidskader voor de rioolwerken is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2015-2020¹⁸. Daarnaast worden in de jaarschijven van dit uitvoeringsprogramma ook de laatste projecten uit het voorafgaande GRP 2010-2014 uitgevoerd. Dit laatste betreft een bedrag van 2,9 miljoen euro en past (met een verwaarloosbare afronding) binnen de nog openstaande kredietruimte.

Het GRP 2015-2020 kent een geraamde investeringsbehoefte van 8,4 miljoen euro. Hiervan wordt met dit uitvoeringsprogramma 3,9 miljoen euro concreet ingevuld. Het resterende bedrag ad. 4,5 miljoen euro schuift door naar latere jaren, c.q. het volgende uitvoeringsprogramma.

bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving	Totaal	2017	2018	2019	2020
Uitvoeringsprogramma riolering:					
* via exploitatie	939	97	413	384	45 (*)
* via kredietvotering	6.855	1.192	3.752	1.506	405
Totaal	7.794	1.289	4.165	1.890	450 (a=a1+a2)
<i><u>budgettair kader GRP 2010-2014</u></i>					
* restant kredieten per 31-12-2016	2.892				
* te besteden cf uitvoeringsprogramma	2.938	690	1.310	938	0 (a1)
saldo	-46				
<i><u>budgettair kader GRP 2015-2020</u></i>					
* resterende krediet-/bestedingsruimte 2017-2020	8.431				
* te besteden cf uitvoeringsprogramma	4.856	599	2.855	952	450 (a2)
saldo	3.575				

(*) met ingang van 2017 komt een deel van de uitvoering GRP direct t.l.v. de exploitatie. Dit cf. de geldende regels voor activering en kostentoerekening in lijn met nieuwe BBV en Financiële Verordening. Inhoudelijk, c.q. beleidsmatig heeft dit geen effect.

Wegen

De geplande uitgaven op wegen voor 2017-2020 bedragen afgerond 16,7 miljoen euro en blijven daarmee ruim 1 miljoen euro binnen het voor deze jaren beschikbare budget. Dit beeld wordt echter geflatteerd door de nu nog lage uitgaven in de twee laatste jaarschijven. Voor deze jaren is dit nog niet het complete plaatje. In 2017/18 liggen de uitgaven juist fors hoger dan het jaarlijks budget. In deze jaren is sprake van een geraamde onttrekking aan de egalisatiereserve van samen afgerond 4 miljoen euro, een bedrag dat past binnen de marges van de egalisatiereserve¹⁹.

¹⁷ De uitgaven in gemalen en drukriolering vallen buiten het uitvoeringsprogramma en zitten niet in deze ramingen.

¹⁸ vastgesteld door de gemeenteraad op 17 december 2014.

¹⁹ Dit houdt ook verband met elkaar. Het programma omvat doorgeschoven projecten uit voorgaande jaren waarvoor de middelen nu in de egalisatiereserve zitten.

bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving	Totaal	2017	2018	2019	2020
Uitvoeringsprogramma wegen:					
* via exploitatie	11.049	4.844	3.612	1.405	1.187 (*)
* via kredietvoting	5.699	916	3.563	748	473
Totaal geraamde uitgaven	16.748	5.760	7.175	2.153	1.660
Budget wegen	17.875	4.581	4.431	4.431	4.431 (**)
saldo (= verrekening met egalisereserve)	1.127	-1.179	-2.744	2.278	2.771
<u>stand en ontwikkeling egalisereserve</u>					
* stand per 1-1-2017	4.282				
* mutatie	1.127				
* stand per 31-12-2018	5.409				

(*) netto-uitgaven na aftrek van jaarlijkse inkomst van 160.000 euro (vergoeding nutsbedrijven).

(**) de budgetverlaging per 2018 betreft de invulling van een deel van de taakstelling inkoop.

Verkeer

De geplande uitgaven op wegen voor 2017-2020 bedragen afgerond 5,2 miljoen euro. Dit is 2,8 miljoen euro meer dan de in deze jaren beschikbare budgetten. Rekening houdend met de middelen in de egalisereserve dient nog een bedrag van circa 1,0 miljoen euro te worden behaald voor een sluitende realisatie van de uitvoeringsprogramma. De ervaringen met deze werk- en financieringswijze zijn tot dusver positief. Het daadwerkelijk netto beschikbare budget op het moment van uitvoering blijft taakstellend.

bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving	Totaal	2017	2018	2019	2020
Uitvoeringsprogramma verkeer:					
* via exploitatie	2.069	120	790	555	605 (*)
* via kredietvoting	3.136	295	2.340	475	25
Totaal geraamde uitgaven	5.205	415	3.130	1.030	630
Budget verkeer	2.376	594	594	594	594
saldo (= verrekening met egalisereserve)	-2.829	179	-2.536	-436	-36
<u>stand en ontwikkeling egalisereserve</u>					
* stand per 1-1-2017	1.837				
* mutatie egalisatie uitvoeringsprogramma	-2.829				
* bijdrage Vervolgstudie N201-A9	50				(**)
* nog te behalen subsidies	942				(***)
* stand per 31-12-2018	0				

(*) saldo van lasten en baten (subsidies) cf. gedetailleerde specificatie.

(**) bij raadsbesluit van 14dec16 is eenmalig bedrag beschikbaar gesteld. Verwerking loopt via deze reserve.

(***) sluitregel (taakstellend minimum).

Verkeersregelininstallaties

Vervanging van verkeersregelininstallaties kent een ongelijkmatig verloop met egalisatie via de reserve. Het voorliggende uitvoeringsprogramma past meerjarig goed binnen het budgettaire kader inclusief egalisatiereserve en geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving	Totaal	2017	2018	2019	2020
Uitvoeringsprogramma verkeersregelininstallaties:					
* via exploitatie	424	-5	369	0	59 (*)
* via kredietvotering	2.471	420	811	350	891
Totaal geraamde uitgaven	2.895	415	1.180	350	950
Budget verkeer	1.662	416	416	416	416
saldo (= verrekening met egalisatiereserve)	-1.233	1	-765	66	-535
<u>stand en ontwikkeling egalisatiereserve</u>					
* stand per 1-1-2017	1.905				
* mutatie egalisatie uitvoeringsprogramma	-1.233				
* stand per 31-12-2018	672				

(*) in 2017 negatief bedrag (= opbrengst) via exploitatie vanwege ontvangen subsidie op reeds afgerond project.

Bijlage 3: Eerste Tijdvakrapportage 2017**Algemeen**

Deze tijdvakrapportage gaat in op financiële afwijkingen ten opzichte van de in november vastgestelde begroting 2017.

De opgenomen informatie geeft de situatie weer zoals die eind april bekend was. De gemelde financiële afwijkingen zijn geëxtrapoleerd naar een volledig begrotingsjaar en geven daarmee de verwachte afwijkingen aan het eind van dit jaar weer.

Over de inhoudelijke voortgang van de bestuurlijke actiepunten wordt uw raad separaat geïnformeerd via de monitoringslijst bestuurlijke actiepunten (dashboard).

Verder treft u in de rapportage de volgende toegezegde onderwerpen aan:

- een overzicht van de kosten van externe inhuur;
- schuldpositie/balans;
- risico Zorgvlied;
- aanpassing doel en naam van bestemmingsreserve "Startkoop Amstelveen"
- overzicht van mutaties tussen oorspronkelijke begrotingsraming en verwacht rekeningresultaat.

1. Financiële afwijkingen

De incidentele financiële afwijkingen worden hieronder per programma weergegeven. Waar sprake is van overschrijdingen voorzien wij die, waar mogelijk, van compensatie binnen het budgettaire kader, dan wel hebben we beoordeeld of deze door middel van beleidsaanpassingen opgevangen kunnen worden. Voor structurele financiële afwijkingen wordt verwezen naar de kadernota.

1.1 Financiële afwijkingen per programma

Afwijkingen	bedrag * 1.000 euro
05 Ruimtelijke ontwikkeling	
<i>Beheer overige gebouwen</i> In de begrote huuropbrengst is voor € 200.000 rekening gehouden met de reguliere huuropbrengsten van de momenteel (gedeeltelijk) leegstaande gebouwen Catharina van Clevepark 10, Schweitzerlaan 2-6, Stadsplein102/103 (bibliotheek) en Westwijkstraat 6. Naar verwachting zal een deel van deze leegstand in 2017 worden verhuurd.	P.M.
Algemene dekkingsmiddelen	
<i>Wachtgeld</i> In de jaarrekening 2016 is de voorziening wachtgeld door met name een lagere rekenrente aangevuld met € 350.000. De pensioenadviseur hanteert als vuistregel dat 1%-punt verschil in rekenrente leidt tot een mutatie van 30% van de voorziening. Net voor het opmaken van de jaarrekening 2017 wordt beoordeeld hoeveel de voorziening moet zijn voor (ex-)wethouders.	P.M.
<i>OZB opbrengst en aftrekpost OZB in de algemene uitkering</i> Een belangrijke voorwaarde om de opbrengst te bepalen is het afhandelen van bezwaarschriften. Zeker bij niet-woningen kan dit leiden tot substantiële wijzigingen in de opbrengst. De verwachting bestaat dat bij de tweede tijdvakrapportage meer duidelijkheid bestaat over de opbrengst 2017.	P.M.
Saldo	P.M.

1.2 Begrotingsrechtmatigheid programma's

Voor de volgende begrotingspost geldt dat zowel het niveau van uitgaven als inkomsten toeneemt. Per saldo heeft het geen invloed op het verwachte rekeningresultaat. Om de uitgaven rechtmatig te besteden moet de raad instemmen met het wijzigen van de begroting:

Afwijkingen	bedrag * 1.000 euro
Bedrijfsvoering IKB/vakantiegeld In de jaarrekening 2016 is een verplichting opgenomen vanwege het individueel keuzebudget (IKB) waarbij werknemers zelf mogen bepalen op welk moment zij hun gerealiseerde vakantiegeld en vergelijkbare vergoedingen uitgekeerd krijgen. De opgenomen verplichting over de periode juni t/m december 2016 komt dit jaar tot uitbetaling via de salariskosten binnen de bedrijfsvoering. Dit leidt tot een per saldo neutrale uitgaaf (salaris) en inkomst (vrijval reservering), die nog niet is verwerkt in de begroting 2017.	U 1.960 I 1.960
Groenbegroting (structureel) Jaarlijks wordt de zogenoemde groenbegroting meerjarig budgettair neutraal herschikt.	U 0 I 0
Huishoudelijk afval (structureel) De kwijscheldingen van de afvalstoffenheffing staan verantwoord als negatieve inkomsten. Conform regelgeving dienen deze als uitgaven te worden verantwoord. Per saldo heeft dit geen effect op de exploitatie.	U 300 I 300
Parkeerexploitatie In 2017 zullen de uitgaven op de parkeerexploitatie incidenteel met € 40.000 overschreden worden, na inzet van de stelpost op handhaving buitenruimte. De tariefsverlaging parkeerbelasting-vergunningen (via raadsvoorstel voorgelegd) wordt gecompenseerd door verwachte hogere inkomsten op naheffingsaanslagen en parkeergelden. Per saldo nemen de inkomsten met € 40.000 toe.	U 40 I 40
Finetuning nieuwe begroting (structureel) - Bij de omzetting van de budgetten van producten naar taakvelden is de bijdrage voor de aanpassing van het viaduct aan de Ouderkerkerlaan ten onrechte terecht gekomen op taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening (programma 5). Dit moet zijn 2.1 Verkeer en vervoer (programma 4). - De begrote dotatie aan de voorziening bedrijfsafval is na BBV-correcties niet meer van toepassing, dit budget wordt omgezet in een uitgavenbudget. - In de Notitie facturatie Aalsmeer & Amstelveen is voorgesteld om een aantal structurele bijdragen in de dienstverleningsbijdrage op nemen. Hierdoor vindt een geringe verschuiving van inkomsten plaats van Programma 1, 2 en 6, naar Programma 7. - Het budget voor media analyses staat per abuis bij het college in plaats van bij ondersteuning organisatie. Voorgesteld wordt om dit te corrigeren door het budget over te hevelen van Programma 6 naar Programma 7.	U 500 U -500 U 11 I 11 I 193 I -193 U 10 U -10
Buitenruimte scholen Door de gewijzigde regelgeving vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording moeten investeringen in de buitenruimte geactiveerd worden. Tot heden werden deze investeringen verantwoord op de reguliere onderhoudsbudgetten. Dit zorgt voor een budgetneutrale wijziging voor de buitenruimte van de Roelof Venemaschool van € 157.200 en voor de buitenruimte van de Piet Hein school van € 365.300.	U 0 I 0
Subsidie energie VNG In 2014 is door de VNG voor 3 jaar een subsidie toegekend voor het ondersteuningsprogramma Energie voor de regio. Deze ondersteuning betreft het opschalen en versnellen van initiatieven voor lokale en regionale energiebesparing en duurzame energieopwekking in de gebouwde omgeving (gericht op de particuliere woningeigenaar). Het budget voor regionale ondersteuning dient te worden ingezet voor de vorming en/of doorontwikkeling van regionale allianties die zich richten op het	U 94 I 94

Afwijkingen	bedrag * 1.000 euro
bovengenoemde doel en die bestaan uit gemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijven. In 2017 wordt nog een extra bedrag ontvangen vanuit een overgangsregeling. De besteding loopt nog door in 2017 en 2018.	
<i>Subsidie ISV</i>	U 265
De verwachte bestedingen ten laste van de ISV-subsidie van de Provincie zijn het bodemprogramma (€ 30.000), energiebesparende maatregelen aan woningen (€ 175.000) en een vervangend speelterrein aan de Appellaan/Notenlaan (€ 60.000).	I 265
<i>Sanering woningen</i>	U 80
De verwachte besteding van de in 2016 ontvangen subsidie voor sanering van woningen bedraagt € 80.000 in 2017. Dit betreft 5 projecten met een saneringsprogramma en gevelisolatieonderzoeken.	I 80
<i>Energiebeleidsplan</i>	U 80
In 2017 wordt € 80.000 besteed aan opvolging energietransitieplan en aardgasvrijbouwen, versnelling zonne-energie en monitoring en uitvoering motie Parijsverklaring.	I 80
<i>Motie zonnepanelen</i>	P.M.
Bij de kadernota 2017 is door de gemeenteraad eenmalig € 500.000 beschikbaar gesteld voor uitvoering van de motie zonnepanelen. Dit budget wordt in 2017 en 2018 besteed aan een aanjaagplan, beheerkosten, subsidies en leningen. De verwachte kosten zijn € 300.000 in 2017 en € 200.000 in 2018. Middels het raadsvoorstel "Budgetoverheveling" in december 2017 zal daarom € 200.000 overgeheveld worden naar 2018.	
<i>Huiselijk geweld (structureel)</i>	U 100
De gemeente ontving tot 2016 vanuit de DUVO (decentralisatie uitkering vrouwen opvang) middelen voor de aanpak van huiselijk geweld, welke via het regiobudget Z&W werden ontvangen en besteed. Met ingang van 2016 krijgt de gemeente deze middelen direct uitgekeerd en zorgt de gemeente zelf voor de besteding via subsidieverlening. Voor de uitvoering van de taken in het kader van de hulpverlening huiselijk is een subsidie verleend aan VITA. Per 2017 worden de taken uitgevoerd door de gemeente zelf. Het budget voor subsidieverlening zal hiertoe omgezet moeten worden naar formatie, de ontvangen gelden moeten worden opgenomen als inkomst en de betalingen die we hiervoor doen als besteedbaar budget.	I 100
<i>Vluchtelingenwerk (structureel)</i>	U 190
De Stichting Vluchtelingenwerk Amstelland (SVA) begeleidt statushouders zodra zij binnen de gemeente komen wonen. Het aantal inplaatsingen betekent dat het aantal vrijwilligers fors is gestegen en ook de professionele begeleiding een grotere inzet vraagt. Stichting Vluchtelingenwerk Amstelland vraagt meer subsidie aan om deze taakstelling, samen met de gemeente, te realiseren. Daar staat tegenover dat er per volwassen statushouder een vergoeding van € 2.370,- aan de gemeente verstrekt wordt via het COA. Uitgangspunt is dat deze vergoeding de hogere subsidie dekt.	I 190
<i>Aanschaf software VG</i>	U 109
Sinds 2004 wordt de meerjarenonderhoudsplanung (MOP) van de gebouwen vastgelegd in een systeem van Kraan Consulting bv. Dit systeem wordt vanaf 1 september 2017 niet meer onderhouden. Het Rekenkameronderzoek naar het vastgoedbeleid leverde een voorkeur op voor een systematiek die voldoet aan de NEN 2767 (op dit moment de standaard). Hiertoe wordt een nieuw systeem aangeschaft wat gedekt zal worden uit het bedrijfsvoeringfonds van de afdeling.	I 109
<i>Fasering (onderwijs)huisvesting</i>	U -
Dit betreft een neutraal faseringsverschil van de investering in de nieuwbouw van (onderwijs)gebouwen. Op basis van een recente prognose worden de uitgaven gefaseerd over de komende jaren.	15.461
	I -
	15.461

Afwijkingen	bedrag * 1.000 euro
<i>Armoedebestrijding(deels structureel)</i> Zoals aangekondigd in de septembercirculaire 2016 stelt het kabinet vanaf 2017 structureel 100 miljoen euro beschikbaar voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Hiervan wordt € 85 miljoen aan gemeenten toegekend. Verdeling vindt plaats via door het CBS ontwikkelde gegevens over kinderen met kans op armoede. Daarnaast wordt in 2017 en 2018 jaarlijks € 3,75 miljoen beschikbaar gesteld voor armoedebestrijding onder ouderen met een bijstandsuitkering. Voor Amstelveen gaat het om € 282.000 structureel vanaf 2017 én € 15.000 incidenteel in 2017/18. De bedragen worden conform de bestaande gedragslijn toegevoegd aan het budget armoedebeleid (zie notitie Z-2016/067582 d.d. 22 december 2017: "effecten decembercirculaire 2016 uitkering gemeentefonds). Nadere uitwerking van de inzet van deze middelen wordt betrokken bij de reeds toegezegde rapportage evaluatie herijking minimabeleid.	U +297 I +297
<i>WLZ indiceerbaren (structureel)</i> Vanwege het aflopen van het overgangsrecht Wlz-indiceerbaren komt een groep cliënten met ingang van 1 juli 2017 weer onder de gemeentelijke zorg via WMO/Jeugd te vallen. In de decembercirculaire wordt daarvoor een bedrag van € 171.000 toegevoegd aan de Amstelveense integratie uitkering Sociaal Domein (zie notitie Z-2016/067582 d.d. 22 december 2017: "effecten decembercirculaire 2016 uitkering gemeentefonds). Dit bedrag is op halfjaarbasis. In 2018 kan een verdere verhoging van de uitkering naar jaarbasis tegemoet worden gezien. Dat geldt uiteraard ook voor de samenhangende uitgaven.	U +171 I +171
<i>Geluidsmeting bij festivals in het Amsterdamse Bos</i> Met het gebruik van nieuwe technologie is het mogelijk om geluidsniveaus zichtbaar te maken voor de festivaldirectie opdat deze proactief kan ingrijpen waar de afgesproken normen overschreden worden. De eenmalige kosten worden gedekt uit de stelpost onvoorziene uitgaven.	U +30 U -30
<i>Sporthal Startbaan</i> In het beschikbare HWC-krediet is € 2.947.000 beschikbaar voor de bouw van 4 gymzalen. De keuze voor een hal met de capaciteit van de Emergohal vraagt om aanvullende dekking. Voorgesteld wordt de reeds beschikbare dekking van € 2.947.000 voor het HWC voor € 900.000 aan te spreken voor een voorbereidingskrediet voor een sporthal aan de Startbaan, ter vervanging van de Emergohal. Een definitieve kredietaanvraag voor de sporthal zal op basis van nadere uitwerking worden gedaan.	U 900 I 900
<i>Bestemmingsplan woningvoorraad</i> Gelet op het grote tekort in de bestaande woningvoorraad voor starters en jongeren is in Aalsmeer op korte termijn een bestemmingsplan gewenst om voor deze doelgroep circa 80 woningen op het VVA terrein, langs de Zwarteweg tussen het hoofdveld en de N196, te ontwikkelen. De hiermee gemoeide kosten bedragen € 17.300 en worden gedekt door een bijdrage uit Aalsmeer.	U 17 I 17

Beslispunt:

1. De begroting 2017 wijzigen voor de in paragraaf 1.2 "Begrotingsrechtmatigheid programma's" vermelde budgettaire-neutrale wijzigingen;

2. Sociaal domein

Voor het beeld van het sociaal domein wordt verwezen naar het hoofdstuk "Kadernota".

3. Kredieten

3.1 Uitvoeringsprogramma infrawerken 2017-2020 / Actualisering grondexploitaties

Tegelijk met de behandeling van de Kadernota 2018/Eerste tijdvakrapportage 2017 in de juliraad wordt ter besluitvorming de actualisering grondexploitaties evenals het uitvoeringsprogramma Infrawerken 2017-2020 voorgelegd. Korte tijdshalve wordt hiernaar verwezen.

3.2 Overige kredieten

De in het navolgende overzicht opgenomen bedragen zijn een mutatie op het bestaande kader. Een positief bedrag (x € 1.000) betekent dat de nu in de begroting opgenomen onttrekking/dotatie verhoogd moet worden.

Omschrijving	Uitgaven	Inkomsten
Piet Hein School fasering	3.075	
HWC fasering	-10.936	
Wending fasering	-600	
Toekomstige huisvesting raming	-7.000	
Vorbereidingskrediet sporthal Startbaan	900	
Buitenruimte Piet Hein	365	
Buitenruimte R. Venema	157	
Totaal	-14.039	

Beslispunt:

2. De begroting 2017 wijzigen door de in paragraaf 3.2 "Overige kredieten" vermelde uitgaven te verlagen met € 14.039.000.

4. Begrotingsrechtmatigheid reserves/voorzieningen + kredieten

In paragraaf 1 staan onder begrotingsrechtmatigheid enkele mutaties vermeld die betrekking hebben op reserves/voorzieningen/kredieten. Naast invloed op het saldo van baten en lasten heeft dit een uitwerking naar de balans. Vanuit rechtmatigheid moet de raad naast het instemmen met de wijzigingen op programmaniveau akkoord gaan met het aanpassen van de balansmutaties voor reserves/voorzieningen/kredieten.

Reserves/voorzieningen

De in het navolgende overzicht opgenomen bedragen zijn een mutatie op het bestaande kader. Een positief bedrag (x 1.000 euro) betekent dat de nu in de begroting opgenomen onttrekking/dotatie verhoogd moet worden.

Omschrijving	Uitgaven	Inkomsten
Ideaalcomplex Wijkbeheer	158	
Energiebeleidsplan	80	
Nieuwbouw Piet Hein School	3.075	
Nieuwbouw HWC	-10.036	
Nieuwbouw Wending	-600	
Dekking kapitaallast onderwijsgebouwen	522	15.661
Toekomstige huisvestingvoorzieningen	-7.000	
Bedrijfsvoeringfonds Vastgoed	109	
<i>Subtotaal reserves</i>	<i>-13.692</i>	<i>15.661</i>
Bedrijfsafval	11	
Onderhoud vastgoed	2.131	-283
Onderhoud onderwijsgebouwen	-312	-28
(huur) Woonwagens	-175	
<i>Subtotaal voorzieningen</i>	<i>1.655</i>	<i>-311</i>
Totaal	-12.037	15.350

Beslispunt:

3. De begroting 2017 wijzigen door de in paragraaf 4 "Begrotingsrechtmatigheid reserves/voorzieningen + kredieten" vermelde uitgaven te verlagen met € 12.037.000 en de inkomsten te verhogen met € 15.350.000.

5. Inhuur Externen

De externe inhuur is als volgt langs twee lijnen ingedeeld:

1. inhuur van personeel om het reguliere werk van de gemeentelijke organisatie doorgang te laten vinden, waarbij de werkzaamheden onder verantwoordelijkheid van het management worden uitgevoerd;
2. extern advies; inhuur op project/ad hoc basis van specialistische kennis/vaardigheden waarbij de verantwoordelijkheid voor het verstrekte advies/ondersteuning berust bij de adviseur/het adviesbureau.

Uitgangspunt van het college is dat de reguliere werkzaamheden zoveel als mogelijk door het eigen personeel worden gedaan. Dit draagt namelijk bij aan een robuuste organisatie die interessant werk heeft, ontplooiingskansen biedt aan het personeel en de diensten en producten levert tegen zo laag mogelijke kosten.

Ingehuurd personeel dat wordt ingezet op reguliere werkzaamheden is over het algemeen niet duurder dan eigen personeel. Op deze categorie richt de aandacht van publiek en media over het "externe adviseurs" vraagstuk zich overigens ook niet. Het vraagstuk externe inhuur richt zich veel meer op de dure adviseurs. Het is niet voor niets, dat bepaald is dat externe inhuur van personeel boven een tarief van € 100,- per uur expliciete goedkeuring van de wethouder financiën behoeft.

Op grond van de Wet Normering Topinkomens mag in 2017 het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector behoudens overgangsrecht maximaal 100% van het ministersalaris zijn. Deze norm geldt ook voor inhuurkrachten. De hoogte bedraagt in 2017 € 181.000.

In de navolgende overzichten is onderscheid aangebracht op basis van tariefstelling; te weten tot en met € 75,- per uur en daarboven. Genoemde € 75,- per uur is gebaseerd op de loonkosten van een gekwalificeerde (HBO/WO) medewerker op schaal 11 niveau.

bedragen x € 1.000

	externe inhuur formatiebudget *	externe inhuur formatiebudget *	externe inhuur flexibele personeelsschil **	externe inhuur flexibele personeelsschil **	externe inhuur flexibele personeelsschil **	
Afdeling	tarief < € 75 per uur	tarief > € 75 per uur	tarief < € 75 per uur	tarief > € 75 per uur	geen uurtarief totaalopdracht	totaal inhuur
V&R	62	118	0	0	0	180
R&B	570	144	0	0	0	713
Directie	50	0	0	0	79	129
Services	41	120	107	85	0	353
Informatiebeheer	401	0	0	47	0	448
Belastingen	48	0	234	3	0	285
Digitaal werken	0	0	0	0	0	0
HRM	174	3	27	88	0	291
Griffie	0	0	0	0	30	30
Jeugd en Samenleving	713	166	155	112	0	1.145
Publiekszaken	41	28	0	0	0	69
Stedelijke Ontwikkeling	0	0	160	1.015	0	1.175
Sociale Voorzieningen	518	0	0	0	0	518
Financien	232	118	0	0	0	350
Vastgoed	0	0	570	0	0	570
VVH	1.864	181	0	0	0	2.044
Werk en Inkomen	264	0	305	0	0	568
Wijkbeheer	381	86	0	0	0	467
Zorgvlied	260	0	0	0	0	260
Totaal	5.615	964	1.558	1.349	109	9.596
<i>Totaal rekening 2016</i>	<i>7.123</i>	<i>1.269</i>	<i>1.703</i>	<i>1.095</i>	<i>240</i>	<i>11.430</i>

*) betreft inhuur van personeelscapaciteit voor werkzaamheden die normaliter door eigen personeel worden verricht;

**) betreft inhuur van personeel voor het verrichten van werkzaamheden die nauw gerelateerd zijn aan regulier werk maar waarvan het werkaanbod door seizoeninvloeden of door de jaren heen fluctueert.

bedragen x € 1.000

	extern advies ***	extern advies ***	extern advies ***		
Afdeling	tarief < € 75 per uur	tarief > € 75 per uur	geen uurtarief totaalopdracht	totaal extern advies	totaal inhuur en extern advies
V&R	0	0	0	0	180
R&B	0	0	0	0	713
Directie	0	0	0	0	129
Services	0	0	0	0	353
Informatiebeheer	0	261	130	391	839
Belastingen	9	0	0	9	294
Digitaal werken	0	0	0	0	0
HRM	1	7	131	138	430
Griffie	0	0	25	25	55
Jeugd en Samenleving	0	0	23	23	1.168
Publiekszaken	0	0	0	0	69
Stedelijke Ontwikkeling	0	0	15	15	1.190
Sociale Voorzieningen	0	0	55	55	573
Financien	0	0	50	50	400
Vastgoed	117	0	0	117	687
VVH	12	0	0	12	2.056
Werk en Inkomen	0	0	75	75	643
WijkBeheer	1	0	0	1	468
Zorgvlied	0	0	0	0	260
Totaal	139	268	504	911	10.507
<i>Totaal rekening 2016</i>	<i>79</i>	<i>93</i>	<i>551</i>	<i>812</i>	<i>12.242</i>

***) extern advies betreft werkzaamheden die op projectbasis worden verricht en waarvan de verantwoordelijkheid van het verstrekte advies/ondersteuning berust bij de opdrachtnemer

6. Schuldpositie/balans

Amstelveen heeft een zeer sterke financiële positie. De solvabiliteit is hiervoor een landelijke vergelijkingsnorm. De laatste landelijke vergelijking is van 2014. Amstelveen had toen een solvabiliteit van 53% en landelijk was het 32%.

Daarnaast heeft Amstelveen weinig schulden. Een landelijke vergelijkingsnorm is de netto schuldquote. Ook hiervoor geldt dat de laatste landelijke vergelijking van 2014 is. Het landelijk gemiddelde was +63% en Amstelveen had -/-1%.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten actualiseert jaarlijks een door haar ontworpen houdbaarheidstest gemeentefinanciën. Onderdeel van deze houdbaarheidstest zijn onder andere de hiervoor genoemde ratio's, welke zijn gebaseerd op de balans per 1 januari 2017.

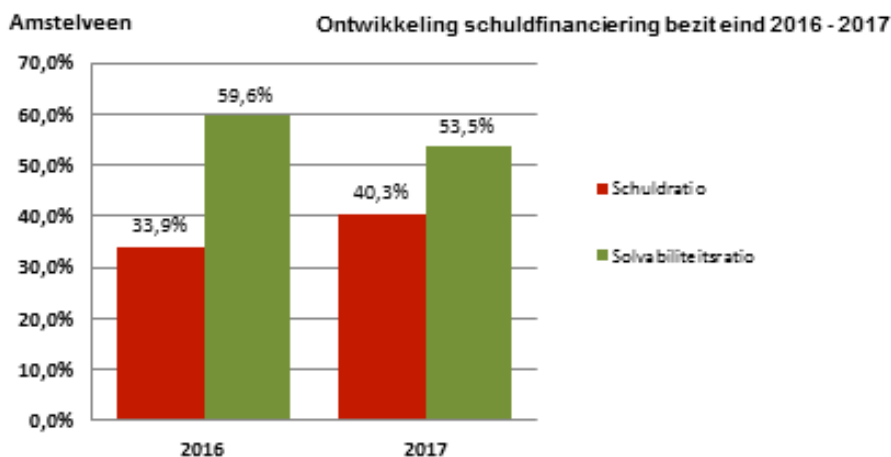
Solvabiliteitsratio/Schuldratio

Met het kengetal solvabiliteitsratio kan een oordeel worden gevormd of bij een onmiddellijke liquidatie van de gemeente genoeg geld overblijft om alle schulden te vereffenen. De VNG noemt als signaalwaarde voor deze ratio een minimumwaarde van 20%. Met een waarde van meer dan 50% zit Amstelveen hier ruim boven.

Met het kengetal schuldratio wordt beoordeeld in hoeverre het bezit op de balans (bijvoorbeeld investeringen in gebouwen of uitstaande leningen) is belast met schulden zoals opgenomen geldleningen of crediteuren. Een schuldratio van 100% betekent dat de gemeente evenveel bezittingen heeft als schulden. De gemeente heeft dan geen eigen vermogen.

Het model beoordeelt een schuldratio tot 70% als goed ("groen"), tussen de 70% en 80% is het opletten ("oranje") en boven de 80% is bijsturing gewenst ("rood"). Met een schuldratio van 40% zit Amstelveen in het "groene gebied".

Het model gaat ervan dat voor alle nieuwe investeringen (€ 30 miljoen) een lening aangetrokken moet worden. Amstelveen betaalt dit uit eigen middelen, waardoor de grafiek 2017 een ondergrens weergeeft. Verwacht wordt dat de waarden 2017 in werkelijkheid niet veel muteren t.o.v. 2016.

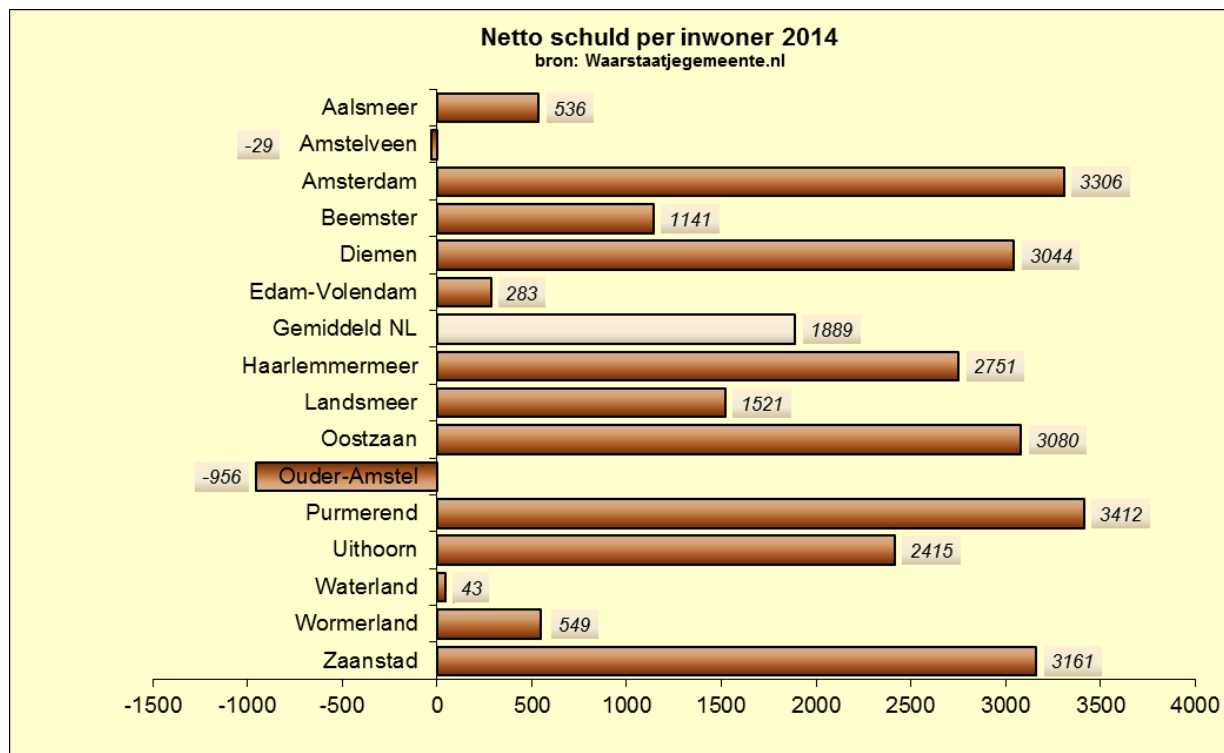
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte gelden

Bij een netto schuldquote hoger dan 130% van de inkomsten is sprake van een hoge schuld. Met een netto schuldquote van 11% eind 2017 zit Amstelveen hier ruim onder. Er wordt niet verwacht dat de gemeente de komende vijf jaar leningen moet aantrekken.

Netto schuld per inwoner

De website [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl)²⁰ geeft aan dat de landelijke netto schuld per inwoner voor Nederland in 2014 € 1.889 bedraagt. Dit is het meest recente vergelijkingscijfer. Via de genoemde website is het mogelijk Amstelveen met andere gemeenten te vergelijken. Dit kan bijvoorbeeld door de deelnemende gemeenten in de gemeenschappelijke regeling "Vervoersregio Amsterdam" naast elkaar te zetten.

De netto-schuld geeft een eerste indicatie. Elke gemeente heeft ongetwijfeld iets "eigens" waardoor de schuldpositie een vertekend beeld geeft. Hierbij kan gedacht worden aan een grondpositie met potentie die tegen agrarische waarde op de balans staat of aan erfpachtwaarde die hoger/lager is dan de reële waarde.

De VNG houdbaarheidstest berekent voor 2017 een *negatieve* netto schuldquote per Amstelveense inwoner van € 260 euro.

Slecht weer scenario

De houdbaarheidstest geeft inzicht of de financiën robuust genoeg zijn om financiële tegenslagen in de toekomst op te vangen. Hierbij wordt gekeken naar de geldstromen van de gemeente en de ontwikkeling van de gemeenteschuld bij een slecht weer scenario ("economische schok"). Het rekenmodel bevat hiervoor een mix van structurele en incidentele tegenvallers

De onbenutte belastingcapaciteit en de inwonergevoeligheid van de algemene uitkering/gemeentefonds zijn twee variabelen die de gemeente zelf moet berekenen en invoeren. Amstelveen heeft een onbenutte belastingcapaciteit van structureel € 14 miljoen, waarvan € 2 miljoen betrekking heeft op onderdekking afvalstoffenheffing en rioolrecht. Het terughoudende beleid ten aanzien van lastenverzwaringen over een langere periode, in goede en slechte tijden, is een belangrijke reden voor deze structurele "onbenutte belastingcapaciteit".

²⁰ <http://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Gemeentelijke%20financi%c3%abn--c34?regionlevel=gemeente®ioncode=289>

Tegenover de optredende economische schok wordt het gemeentelijke ombuigingspotentieel berekend. Dit omvat bezuinigingen op de uitgaven en het inzetten van (een deel van) de onbenutte belastingcapaciteit. Ook dit wordt door het model berekend, waarbij ervan wordt uitgegaan dat gedurende een aantal jaren achtereenvolgende structureel wordt bezuinigd op de begroting. Dit is een modelmatige exercitie, maar uiteindelijk gaat het in werkelijkheid wel over bestuurlijke afwegingen en concrete maatregelen. De crux van het model is vervolgens of de netto schuldquote uiteindelijk, na een aanvankelijke stijging als gevolg van de economische schok, zich herstelt tot een dalend verloop. Dit wordt bepaald door in het model handmatig een bezuinigingspercentage voor de periode 2018-2022 in te vullen die ervoor zorgt dat op termijn de netto-schuldquote daalt naar 0%. Met andere woorden: is er voldoende ombuigingspotentieel om in de toekomst rente en aflossing van de schuld te kunnen betalen? Uit het model blijkt dat Amstelveen dit in de toekomst kan betalen.

Balans per 31 mei 2017

Per 31 mei 2017 is de balans op hoofdlijnen als volgt:

Debet	Eind 2016	31-05-2017	Credit	Eind 2016	31-05-2017
Immateriële vaste activa	629	629	Reserves	194.140	190.322
Materiële vaste activa	200.412	193.515	Voorzieningen	21.076	20.642
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	7.693	7.693			
Langlopende uitgezette leningen	14.038	14.038	Langlopende schuld	80.195	80.205
Onderhanden werk/grondexploitatie	-1.575	-1.582			
Kortlopende vorderingen ¹⁾	5.947	26.808	Crediteuren ²⁾	4.283	-81
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	82.144	56.399			
Liquide middelen	1.727	1.272			
Overlopende activa	13.849	14.186	Overlopende passiva	25.170	21.870
Balanstotaal	324.863	312.958	Balanstotaal	324.863	312.958

¹⁾ De balanspost debiteuren bevat voor een belangrijk deel opgelegde belastingaanslagen die gedurende het jaar worden ontvangen

²⁾ De balanspost crediteuren bevat creditnota's waardoor sprake is van een negatieve stand

7. Risico's

Zorgvlied is gedagvaard voor een rechtszaak op 11 mei 2017 vanwege het onterecht ruimen en heruitgeven van 2 graven. Er wordt een bedrag van € 92.000 geclaimd.

Hoewel Zorgvlied er van uitgaat dat zij rechtmatig heeft gehandeld bestaat er toch een risico dat tot uitbetaling moet worden overgegaan.

8. Overig

Begin april is u via de raadsbrief "Beantwoording Motie Maatregelen woningen voor middeninkomens" voorgesteld de reserve "Startkoop Amstelveen" breder in te zetten om starters meer kansen te bieden op de woningmarkt.

De gemeente Amstelveen biedt de mogelijkheid voor het aangaan van een zogenoemde starterslening. Deze lening vult het verschil op tussen de prijs van het huis en het bedrag dat een starter maximaal kan lenen bij de bank. De starterslening bedraagt maximaal € 40.000 en de totale lening (hypotheek + starterslening) mag niet meer bedragen dan het maximum dat de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) jaarlijks bepaalt.

Per 31 december 2016 zit in de reserve "Startkoop Amstelveen" een bedrag van € 320.000. De grondwaarde onder de woningen die onder de "Startkoopregeling" valt bedraagt ongeveer € 6 miljoen. Dit komt vrij bij verkoop van woningen en/of aflossen van tranches.

Eind 2016 is bijna € 5 miljoen gestort bij Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). Hiervan is € 1,6 miljoen nog beschikbaar om startersleningen te verstrekken. Hiermee kunnen 40 leningen worden verstrekt van de maximale omvang van € 40.000. Daarnaast wordt jaarlijks afgelost op de leningen. Dit bedrag blijft binnen het fonds beschikbaar voor nieuwe leningen.

Op dit moment is het nog niet nodig om het bedrag vanuit de reserve "Startkoop Amstelveen" over te maken naar SVn. Om dit in de toekomst wel (rechtmatig) mogelijk te maken moet het doel en de naam van de reserve worden gewijzigd.

Beslispunt:

4. Het doel van de reserve "Startkoop Amstelveen en Startersleningen" uitbreiden met de mogelijkheid om het saldo in te zetten voor startersleningen;
5. De naam van de reserve "Startkoop Amstelveen" wijzigen in "Startkoop Amstelveen en Startersleningen"

9. Wijzigingen van de begrotingsramingen

Na de goedkeuring van de primitieve begroting is de begroting gewijzigd door raadsbesluiten. Het afdelingsplan is ter informatie naar de raad gestuurd, maar formeel niet bekrachtigd. Vanuit rechtmatigheidsoogpunt wordt in deze paragraaf de begroting na wijziging bij opmaak van deze tijdvak ter goedkeuring aan de raad voorgelegd. Dit bedrag is inclusief besluitvorming t/m eind mei en de in deze tijdvak vermelde mutaties.

Beslispunt:

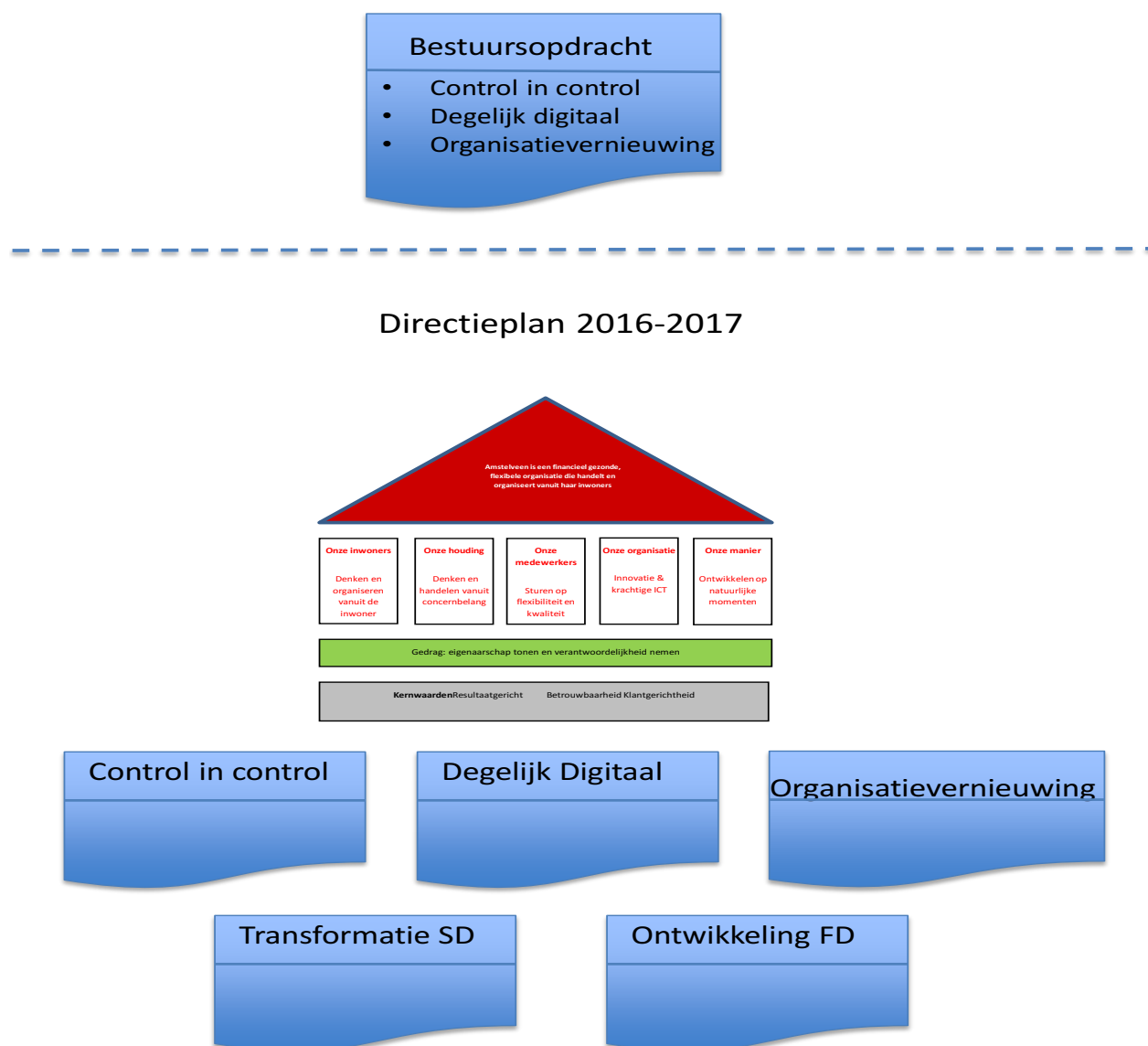
6. Instemmen met de geactualiseerde begroting waarbij het uitgavenniveau van alle programma's € 270.995.500 en het inkomstenniveau van alle programma's € 247.308.400 bedraagt.

Omschr. begr. wijz.	uitgaven	inkomsten	saldo
Primitieve begroting incl finetuning (primitief boekwerk staat in bedrijf 10)	67.147.800	23.121.000	44.026.800
2016: Tweede tijdvakrapportage 2016 (bij bwn 2016.201300)	250.000		250.000
Programmabegroting 2017 (2016.201600)	-997.000	-191.000	-806.000
Budgetoverheveling 2016 naar 2017 (2016.201700)	35.000		35.000
Afdelingsplannen 2017	-1.186.400	-994.400	-192.000
Kadernota 2018 en 1e tijdvak 2017	583.000	115.000	468.000
01 SOCIAAL DOMEIN	65.832.400	22.050.600	43.781.800
Primitieve begroting incl finetuning (primitief boekwerk staat in bedrijf 10)	64.892.700	27.760.200	37.132.500
Budgetoverheveling 2016 naar 2017 (2016.201700)	41.000		41.000
Afdelingsplannen 2017	-523.100	25.000	-548.100
RB15) beschikbaar stellen kredieten huisvesting SOU en KE	730.500	730.500	0
Kadernota 2018 en 1e tijdvak 2017	-15.053.800	-15.069.800	16.000
Vaststellen Programmarekening 2016	3.829.900	3.674.900	155.000
02 ONDERWIJS EN ONTPLOOIING	53.917.200	17.120.800	36.796.400
Primitieve begroting incl finetuning (primitief boekwerk staat in bedrijf 10)	3.066.200	2.046.200	1.020.000
2016: Tweede tijdvakrapportage 2016 (bij bwn 2016.201300)	-59.000		-59.000
Afdelingsplannen 2017	29.700		29.700
Kadernota 2018 en 1e tijdvak 2017	19.100	-6.600	25.700
03 ECONOMIE EN DUURZAAMHEID	3.056.000	2.039.600	1.016.400
Primitieve begroting incl finetuning (primitief boekwerk staat in bedrijf 10)	45.522.900	28.204.600	17.318.300
2016: Tweede tijdvakrapportage 2016 (bij bwn 2016.201300)	143.700	393.700	-250.000
Budgetoverheveling 2016 naar 2017 (2016.201700)	200.000		200.000
Afdelingsplannen 2017	-696.100	-18.800	-677.300
grondstoffenplan 2017-2021	-66.300	-66.300	0
Kadernota 2018 en 1e tijdvak 2017	938.900	438.900	500.000
04 OPENBARE RUIMTE	46.043.100	28.952.100	17.091.000
Primitieve begroting incl finetuning (primitief boekwerk staat in bedrijf 10)	27.869.300	31.294.300	-3.425.000
2016: Tweede tijdvakrapportage 2016 (bij bwn 2016.201300)	-1.740.000	-3.600.000	1.860.000
Budgetoverheveling 2016 naar 2017 (2016.201700)	273.000		273.000
Afdelingsplannen 2017	-687.400	-2.484.200	1.796.800
Kadernota 2018 en 1e tijdvak 2017	-401.200	32.900	-434.100
Vaststellen Programmarekening 2016	1.907.100	1.717.100	190.000
05 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	27.220.800	26.960.100	260.700
Primitieve begroting incl finetuning (primitief boekwerk staat in bedrijf 10)	15.555.900	2.798.000	12.757.900
Budgetoverheveling 2016 naar 2017 (2016.201700)	51.000		51.000
Afdelingsplannen 2017	-384.900	91.500	-476.400
Kadernota 2018 en 1e tijdvak 2017	24.800	-11.700	36.500
06 BESTUUR, BEVOLKING EN VEILIG.	15.246.800	2.877.800	12.369.000
Primitieve begroting incl finetuning (primitief boekwerk staat in bedrijf 10)	46.230.500	22.662.500	23.568.000
Budgetoverheveling 2016 naar 2017 (2016.201700)	300.000	300.000	0
Afdelingsplannen 2017	-1.345.400	-1.656.300	310.900
Historisch besef Amstelveen	142.000		142.000
Kadernota 2018 en 1e tijdvak 2017	1.272.500	473.500	799.000
Vaststellen Programmarekening 2016	2.949.800	2.949.800	0
07 BEDRIJFSVOERING	49.549.400	24.729.500	24.819.900
Primitieve begroting incl finetuning (primitief boekwerk staat in bedrijf 10)	9.663.600	121.263.000	-111.599.400
Programmabegroting 2017 (2016.201600)	771.000	-35.000	806.000
Afdelingsplannen 2017	563.400	807.000	-243.600
Kadernota 2018 en 1e tijdvak 2017	-868.200	542.900	-1.411.100
08 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	10.129.800	122.577.900	-112.448.100
Primitieve begroting incl finetuning (primitief boekwerk staat in bedrijf 10)		20.799.100	-20.799.100
2016: Tweede tijdvakrapportage 2016 (bij bwn 2016.201300)		1.801.000	-1.801.000
Budgetoverheveling 2016 naar 2017 (2016.201700)		600.000	-600.000
Historisch besef Amstelveen		142.000	-142.000
Vaststellen Programmarekening 2016		345.000	-345.000
BEGROTINGSALDO (positief saldo = begrotingsoverschot)		23.687.100	-23.687.100
TOTAAL	270.995.500	270.995.500	0

Bijlage 4: Verslag uitwerking begroting 2017 in afdelingsplannen 2017

De Amstelveense afdelingsplannen geven uitwerking aan de uitvoering van twee programmabegrotingen, die van Amstelveen en die van Aalsmeer. Dit als uitvloeisel van het besluit tot ambtelijke samenwerking met Amstelveen als centrumgemeente. Beide gemeentebesturen hebben via hun eigen programmabegroting 2017 de budgetten 2017 geautoriseerd op programmaniveau. Het beleggen van de uitvoering van deze programmabegrotingen in de ambtelijke organisatie AA is uitgewerkt in de afdelingsplannen. Deze notitie rapporteert over deze uitwerking.

Onder de vlag "Huis van Amstelveen" investeert de ambtelijke organisatie in een ontwikkelingstraject om in een dynamische omgeving te blijven beantwoorden aan veranderende verwachtingen van besturen en samenleving. Onderstaande figuur vat de visie hierop samen en toont tegelijkertijd het overkoepelende Directieplan 2016-2017.

Ik ben verantwoordelijk, wij zijn aangesloten en hebben de boel op orde

Algemeen beeld uitwerking afdelingsplannen

Uitvoering bestuurlijke afspraken

Beleidsinhoudelijk zijn de bestuurlijke afspraken uit beide programmabegrotingen toegedeeld aan afdelingen en is de uitvoering van deze afspraken in de plannen opgenomen. Over de voortgang van de uitvoering, inclusief faseringsverschillen, wordt apart gerapporteerd via de reguliere voortgangrapportages die hiervoor in gebruik zijn.

Dienstverleningsbijdrage Aalsmeer 2017

De dienstverleningsbijdrage is de algemene vergoeding die Aalsmeer betaalt aan Amstelveen voor de inzet van de ambtelijke organisatie. Vertrekpunt zijn de kosten van de ambtelijke organisatie Aalsmeer zoals die bij aanvang van de samenwerking per 1 januari 2013 zijn overgekomen, verminderd met een structurele besparing van 2,8 miljoen euro waarvan 1,4 miljoen euro voor iedere gemeente. Deze bijdrage is vervolgens aangepast voor indexering conform de vastgelegde systematiek in de dienstverleningsovereenkomst, alsmede via een aantal separate besluiten.

Ten opzichte van de stand afdelingsplannen 2016 blijft de dienstverleningsbijdrage Aalsmeer vrijwel ongewijzigd met afgerond 14,3 miljoen euro. Dit is het saldo van verschillende mutaties. Aan de ene kant is sprake van een verlaging van de dienstverleningsbijdrage met 1,1 miljoen euro vanwege de taakstelling(en) fysiek domein/Andere Tijden, c.q. het opvangen wegvallende dekking uit grondexploitaties en bouwleges. De invulling van deze taakstelling komt hierna apart uitvoeriger aan de orde. Anderzijds is sprake van een indexering van 0,3 miljoen euro (loonontwikkeling cao en sociale lasten) en specifieke taakuitbreidingen conform aparte bestuurlijke besluitvorming tot een bedrag van 0,8 miljoen euro. Ruim de helft van dit laatste bedrag betreft uitbreiding formatie uitvoering sociaal domein (0,5 miljoen euro). Deze mutaties berusten op reeds genomen bestuurlijke besluiten.

De afdelingsplannen 2017 zijn de eerste afdelingsplannen waarin de nieuwe BBV-voorschriften zijn geïmplementeerd. Dit samen met een nieuw stelsel van kostentoerekening en een actuele toerekening van ambtelijke capaciteitsinzet naar taakvelden van beide gemeenten. Deze capaciteitsinzet maakt inzichtelijk welke capaciteit de afdelingen verwachten in te gaan zetten voor het realiseren van de producten en diensten aan Aalsmeer en Amstelveen.

Ten opzichte van de dienstverleningsbijdrage 2017 Aalsmeer wordt een verschil geconstateerd wat betreft capaciteitsinzet (15,8 miljoen euro) en dienstverleningsbijdrage (14,3 miljoen euro). Achtergrond van dit verschil vormen onder andere de afspraken gemaakt bij de start van de samenwerking (verdeling besparing 2,8 miljoen euro, BTW, concerncontroller). Daarnaast is de capaciteitsinzet niet met een schaarjtje te knippen. Het is een reële, actuele inschatting van het management als grondslag voor een verantwoorde kostentoerekening.

In lijn met de uitkomsten van de financiële evaluatie draagt dit bij aan heldere afspraken om toekomstgericht verder te gaan. De actuele capaciteitsinzet legt een basis om aan af te meten dat de inzet richting beide gemeenten door de jaren heen binnen een redelijke marge stabiel is. Met daarnaast een apart afsprakenkader over mutaties die effect hebben op de dienstverleningsbijdrage.

Taakstelling(en) fysiek domein/Andere Tijden & organisatiebrede bedrijfsvoering

Conform eerdere bestuurlijke besluitvorming is per 2017 de wegvallende externe dekking door teruglopende omzet binnen het fysiek domein structureel in de budgettaire kaders verwerkt: Grondexploitaties worden belast met de kosten van verrichte werkzaamheden en ook op de bouwleges zijn de uitgaven en inkomsten structureel in evenwicht. Een deel van de taakstelling is specifiek ingevuld op de desbetreffende onderdelen grondexploitaties en bouwleges. Een ander deel van de taakstelling is opgevangen binnen de groei en krimp van de organisatiebrede bedrijfsvoering.

Enkele jaren geleden was de gedachte, dat de te verwachten krimp fysiek domein en uitbreiding sociaal domein elkaar qua volume min of meer zouden compenseren. Inmiddels heeft de nodige besluitvorming plaatsgevonden en hebben zich verschillende ontwikkelingen voorgedaan waardoor per saldo sprake is van een groei van de organisatie.

Samengevat is dit als volgt de duiden:

- de krimp fysiek domein is kleiner dan voorzien;
- de uitbreiding sociaal domein is groter dan eerst voorzien;
- overkomst van de G2;
- uitbreiding van de samenwerking gemeentebelastingen;
- overige besluitvorming nieuw beleid Lentenota/Kadernota.

Bij de verwerking van groei/krimp en schaalvoordelen geldt de volgende systematiek:

- Op het moment dat (budgettaire) besluitvorming aan de orde is over groei of krimp van de organisatie, vindt die besluitvorming plaats op basis van integrale kostprijs. Concreet: Als besluitvorming voorligt over formatie-uitbreiding moet aanvullend op de directe personele kosten rekening worden gehouden met een opslag voor overhead. Dat geldt voor zowel Amstelveen als Aalsmeer. Afweging op basis van integrale kostprijs geeft een zuiver beeld en kan eenvoudig en eenduidig gemeentebreed als algemene regel worden toegepast. Een recent voorbeeld hiervan is de besluitvorming over de uitbreiding sociaal domein. Zonder integrale kostprijs zou de rest van de begroting op oneigenlijke wijze (c.q. "versluiert") het sociaal domein "subsidiëren";
- De effecten van afzonderlijke besluiten over de opslag voor overheadkosten bij groei/krimp worden op een centrale plek in de begroting verwerkt (via een stelpost onder beheer van de directie). In de eerste plaats worden effecten van groei en krimp gesaldeerd. In de tweede plaats wordt via aparte, onderbouwde voorstellen besloten over noodzakelijke aanpassing van budgetten voor overhead bij krimp/uitbreiding, waarna deze aanpassingen worden verrekend met de onderhavige stelpost. Er is dus geen sprake van een automatische "doorsluizing" van extra dekking voor overheadkosten naar bestedende afdelingen. Er is/wordt juist bewust gekeken of en hoeveel extra budget voor overhead nodig is;
- Als zich per saldo een "schaalsprong" voordoet ontstaat een structureel overschot of tekort. Een structureel overschot als gevolg van een schaalvoordeel kan vrijvallen ten gunste van de algemene middelen of kan nader worden bestemd voor het oplossen van knelpunten en noodzakelijke innovatie investeringen in de organisatie AA. Een structureel nadeel vraagt een dekkingsplan. In beide gevallen is dat een zaak van aparte bestuurlijke besluitvorming met betrokkenheid van zowel de gemeente Amstelveen als de gemeente Aalsmeer.

Na invulling van de taakstelling fysiek domein is nog sprake van een stelpost organisatiebrede bedrijfsvoering van 0,8 miljoen euro. Wij hebben ingestemd met de inzet van deze middelen voor knelpunten en noodzakelijke innovatie investeringen binnen de organisatie AA.

Budgettaire kader

De afdelingsplannen geven uitwerking aan de vastgestelde bestuurlijke budgettaire kaders volgens de Programmabegrotingen 2017 inclusief de begrotingswijzigingen tot en met de decemberraad (uitkomsten septembercircularisatie en vastgestelde budgetoverhevelingen). Daarnaast brengen de opgaven waar de organisatie zich voor gesteld ziet, zoals benoemd in het Directieplan, nieuwe vraagstellingen met zich mee. Voor zover relevant worden deze nieuwe vraagstellingen betrokken bij de voorbereiding van de Kadernota.

Dat laat onverlet dat ook de technische uitwerking binnen de bestaande budgettaire kaders heeft geleid tot verschuivingen. Samengevat gaat het om de volgende budgettaire neutrale bijstellingen:

1. Met ingang van 2017 geldt sterk gewijzigde landelijke regelgeving voor de inrichting van de begroting²¹. Belangrijkste elementen zijn een nieuwe indeling van alle budgetten volgens landelijk gestandaardiseerde taakvelden en aparte, centrale verantwoording van overhead. De nieuwe voorschriften zijn toegelicht en toegepast in de Programmabegrotingen 2017, waarbij is aangegeven dat op onderdelen nog nadere fine tuning, c.q. verfijning nodig zou zijn. Dit laatste heeft nog verschuivingen met zich meegebracht op twee onderdelen:
 - a) de toedeling van budgetten aan taakvelden en afdelingen.
 - b) de toedeling van de ambtelijke capaciteitsinzet naar taken (AA)²².

²¹ Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

²² De nieuwe voorschriften hebben ook geleid tot een nieuwe Financiële Verordening 2017, die is vastgesteld in de raadsvergadering van 8 februari 2017. Het begeleidende raadsvoorstel bevat een uitvoeriger toelichting op de doorgevoerde wijzigingen, inclusief de daarmee samenhangende gewijzigde systematiek van kostentoerekening.

2. In het traject afdelingsplannen zijn voor de grote projectmatige onderdelen van de begroting (grondexploitaties/locatie-ontwikkeling, vastgoed en openbare ruimte/infra) actuele ramingen voor de benodigde capaciteitsinzet bepaald op basis van onderliggende werkprogrammeringen. Op grond hiervan zijn bovenop de structureel beschikbare capaciteit bedragen opgenomen voor extra inhuur, voorzover nodig om de werkprogrammering uit te kunnen voeren, waarbij de kosten worden gedekt via deze projecten.
3. Voor wat betreft Amstelveen zijn per 1 januari 2017 diverse huuraanpassingen doorgevoerd²³. Het gaat om de periodieke herberekening van kostendeckende huren, zodat deze in de pas lopen met de werkelijke kosten. De nu doorgevoerde aanpassingen betreffen voor het grootste deel huurverlagingen op eigen gemeentelijke huisvesting (raad, gemeentewerven, Zorgvlied, etc.). Tegenover lagere inkomsten bij Vastgoed staan lagere uitgaven bij andere afdelingen. Daarnaast is ook de huur aan het Sportbedrijf verlaagd in combinatie met een gelijke verlaging van de subsidie.
4. Bij Zorgvlied houdt het afdelingsplan rekening met een organisatiewijziging, mede in samenhang met de zich ontwikkelende bedrijfsvoering na de ingebruikname van het crematorium. De omzetting van 2 bestaande vte's naar teamleiders leidt onder de nieuwe regelgeving BBV tot een verschuiving tussen directe exploitatie en gemeentelijke overhead. Dit is budgettair neutraal verwerkt, het totaal van de inkomsten van Zorgvlied te dekken kosten is gelijk gehouden.

Geactualiseerde ramingen op programmaniveau

Onderstaand overzicht bevat de geraamde lasten, baten en saldo per programma volgens enerzijds de primitieve begroting 2017 (begrotingsboekwerk programmabegroting 2017) zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 9 november 2016 en anderzijds volgens de bijgestelde begroting 2017 na uitwerking van de afdelingsplannen 2017. Het begrotingstekort ("geraamd resultaat") neemt toe met 2,4 miljoen euro van 20,8 miljoen euro naar 23,2 miljoen euro.

Het tekort is geheel van incidentele aard met als grootste post de nieuwbouw HWC. Structureel is en blijft sprake van een sluitende begroting met een klein overschot (afgerond 0,15 miljoen euro). De mutaties tussen begrotingsboek en afdelingsplannen betreffen de nog niet in het begrotingsboek verwerkte raadsbesluiten in de vergaderingen van 15sep16 (2de Tijdvakrapportage 2016), 9nov16 (begrotingsraad) en 14dec16 (raadsvoorstel budgetoverhevelingen en overige begrotingsrechtmatigheid):

1. De besluitvorming in de septemberraad betreft een vervroegde winstneming op grondexploitaties voor afgerond 1,8 miljoen euro ten gunste van het rekeningresultaat 2016. Daarmee vervalt deze winstafracht in 2017;
2. De besluitvorming in de begrotingsraad heeft geen effect op het begrotingssaldo. Een positief effect op de uitkomsten van de septembercirculaire gemeentefonds is toegevoegd aan de dotatie "sparen vooraf" en mutaties op de via het gemeentefonds te ontvangen integratie uitkering Sociaal Domein staan in direct verband met samenhangende uitgavenbudgetten op het programma Sociaal Domein;
3. De besluitvorming in de decemberraad betreft het besluit om een aantal budgetten uit 2016 "door te schuiven" naar 2017. Deze vallen in 2016 vrij ten gunste van het rekeningresultaat en komen in 2017 incidenteel ten laste van het saldo 2017. Dit gaat om 0,6 miljoen euro.

Verder is sprake van budgettair neutrale afwijkingen van technisch-administratieve aard als gevolg van de gedetailleerde uitwerking van de afdelingsplannen. Met inachtneming hiervan zijn de afdelingsplannen binnen de kaders opgesteld. Onder het overzicht volgt een nadere toelichting. Nagenoeg alle tabellen zijn afgerond op duizendtallen. Hierdoor ontstaan afrondingsverschillen.

²³ cf. B&W-besluit dd. 15nov16, ter informatie naar raadscommissie ABM.

Overzicht baten en lasten 2017

AMSTELVEEN bedragen x 1.000 euro	Programmabegroting 2017			Bijgestelde begroting 2017			Verschil		
	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
01 Sociaal domein	67.074	23.121	43.953	65.249	21.936	43.314	-1.825	-1.185	-639
02 Onderwijs en ontplooiing	20.603	2.065	18.538	20.034	1.990	18.044	-569	-75	-494
03 Economie en duurzaamheid	3.066	1.870	1.196	3.037	1.870	1.167	-29	0	-29
04 Openbare ruimte	42.187	23.240	18.947	41.922	23.715	18.207	-265	475	-740
05 Ruimtelijke ontwikkeling	25.016	27.389	-2.373	22.322	20.717	1.606	-2.694	-6.672	3.979
06 Bestuur, bevolking en veiligheid	15.479	2.178	13.301	15.222	2.341	12.882	-257	163	-420
07 Bedrijfsvoering	31.051	6.802	24.249	45.134	20.095	25.039	14.083	13.293	790
08 Algemene dekkingsmiddelen	13.145	125.135	-111.990	9.630	121.226	-111.596	-3.515	-3.909	394
Totale lasten en baten	217.621	211.800	5.821	222.550	213.888	8.662	4.929	2.088	2.841
0.10 Mutaties reserves	53.065	38.089	14.977	54.166	39.628	14.538	1.100	1.539	-439
Geraamd resultaat	270.686	249.889	20.798	276.716	253.515	23.200	6.029	3.627	2.402
Waarvan eenmalige middelen			-20.967			-23.368			-2.401
Structureel begrotingssaldo			-169			-168			1

De fine tuning van de verwerking van de BBV-regels inclusief kostentoerekening werkt door op alle programma's. Dit omvat onder meer neutrale administratieve correcties op de programma's 1, 5, 7 en 8 onder inkomsten en uitgaven in verband met al dan niet gesaldeerde verwerking van posten (bruto/netto-verantwoording). De verwerkte budgetoverhevelingen 2016/17 hebben eveneens betrekking op meerdere programma's. Met inachtneming hiervan daalt het saldo van programma 1 Sociaal domein vanwege een verlaging van de integratie uitkering sociaal domein conform de septembercirculaire gemeentefonds.

Per 2017 doorgevoerde huuraanpassingen komen als nadeel tot uitdrukking op programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling (beheer gebouwen) en als voordeel op de programma's 2 Onderwijs en ontplooiing (Sportbedrijf), 4 Openbare ruimte (gemeentewerven) en 6 Bestuur, bevolking en veiligheid (raadhuis). Het resterende verschil op programma 5 betreft met name de vervroegde winstafracht grondexploitaties.

De mutatie op programma 7 Bedrijfsvoering betreft incidentele extra uitgaven ten laste van de reserve bedrijfsvoering. Daarnaast is op via het programma Algemene dekkingsmiddelen sprake van een extra dotatie aan de reserve "Sparen vooraf" conform de besluitvorming in de begrotingsraad om de positieve uitkomst van de septembercirculaire gemeentefonds aldus in te zetten. Dit laatste is op de regel Algemene Dekkingsmiddelen niet apart zichtbaar omdat de algemene uitkering aan de ene kant daalde voor wat betreft het onderdeel sociaal domein (in samenhang met een aanpassing van programma 1), en aan de andere kant met ongeveer hetzelfde bedrag toenam vanwege algemene mutaties (accres/verdeelsmaatstaven, in samenhang met reservemutatie).

Mutatie begrotingssaldo en mutaties programma's

De mutatie van het begrotingssaldo (zie voorgaand overzicht) is als volgt te specificeren:

bedragen x duizend euro; negatief bedrag is overschot; positief bedrag is tekort

Begrotingssaldo 2017 begrotingsboek	20.799	cf. blz.25 boekwerk programmabegroting 2017
Mutaties:		
a. besluitvorming septemberraad 15sep16		cf. raadsvoorstel Tweede Tijdvakrapportage
* fasering winstafrachten grondexploitaties	1.800	* besluit 5
b. besluitvorming begrotingsraad 9nov16		cf. raadsvoorstel aanbieding progr.begr. 2016.
* effect septembercirculaire	-800	* besluit 11
* dotatie reserve "sparen vooraf"	800	* besluit 11
c. besluitvorming decemberraad 16dec16		cf. raadsvoorstel budgetoverhevelingen, c.a.
* budgetoverhevelingen '16/'17	600	* besluit 1
afronding	1	
Begrotingssaldo 2017 t/m afdelingsplannen	23.200	

Bijlage 5: Nadere uitwerking werkzaamheden Omgevingswet 2017 en 2018

0. Inleiding

De invoering en de implementatie van de Omgevingswet betreft een omvangrijk en complex proces dat vele jaren in beslag zal nemen. Onderdelen van de wet, AmvB's en invoeringswetgeving zijn nog in ontwerp. Gedurende komende jaren zal dit zich verder uitkristalliseren.

De ontwikkelingsrichting van de regelgeving en het gedachtegoed zoals de Omgevingswet die voorstaat is wel helder. Het streven naar meer samenhang, integraliteit, transparantie, duurzaamheid, snellere procedures en meer betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor de initiatiefnemers, burgers en bedrijven, wordt door iedereen onderschreven en uitgedragen. Daar ligt dan ook, met de onzekerheid van de feitelijke regelgeving en ontwikkeling van de digitale ruggengraat van het Omgevingswetstelsel, de uitdaging voor de gemeenten Amstelveen en Aalsmeer en de organisatie AA voor de komende jaren.

Afwachten en niets doen is geen optie. Een realistisch en pragmatisch programma met als doel het succesvol invoeren van en werken met de Omgevingswet kan zowel voor de lange termijn als de korte termijn houvast bieden op activiteiten, producten, kosten en resultaten. Door het programma en de activiteiten te sturen (en te plannen) op het bereiken van de gewenste effecten, kan de implementatie van de Omgevingswet de komende jaren een beheersbaar en uitvoerbaar onderdeel zijn van ons gezamenlijke (besturen en ambtelijke organisatie) werkpakket.

Hieronder hebben we, conform bovenstaande lijn, kort beschreven wat wij voor de jaren 2017 en 2018 als onze activiteiten en producten zien. Doel van deze beknopte omschrijving is (financiële en organisatorische) ruimte creëren zodat de noodzakelijke werkzaamheden in deze periode kunnen worden verricht. Hierdoor kunnen wij bij de start van de nieuwe bestuursperiode (medio 2018), een helder meerjaren werkplan, passend bij de ambities van de nieuwe gemeentebesturen, voor de implementatie van de Omgevingswet voorbereiden en bestuurlijk laten vaststellen.

Deze notitie is als volgt opgebouwd:

- paragraaf 1: Samenvatting processchets en mijlpalen;
- paragraaf 2: De uitgangspunten van de implementatiestrategie en de uitwerking daarvan in de paragrafen 3 tot en met 7.
- Paragraaf 8: Onderdelen van de implementatie van de Omgevingswet in Amstelveen/Aalsmeer gericht op de binnenwereld (organisatie) en de buitenwereld (inwoners, organisatie, stad en dorp);
- Paragraaf 9: Financiën en capaciteit.

1. Samenvatting processchets en mijlpalen

In onderstaand schema zijn het voorbereidingsproces en de mijlpalen daarin samengevat weergegeven:

Termijn oplevering	Omschrijving product
2 ^e kw. 2017	- Een 'Wegwijzer' voor B&W met informatie over het proces dat we ingaan om te komen tot een Omgevingsvisie, een Omgevingsplan en een succesvolle implementatie van de Omgevingswet in de komende jaren; - Een raadsbrief met overeenkomende informatie; - Een financiële claim voor de kader-/lentenota.
2 ^e kw. 2017	Voorstel organisatiewijziging VVH-SO voor DO en B&W Amstelveen (advies OR noodzakelijk)
Eind 2017	Intern communicatie- en participatieplan
maart 2018	Input voor de nieuwe collegeperiode: - Verkennen en in beeld brengen positie Amstelveen/Aalsmeer in relatie tot de omgeving (regio), o.a. via Daily Urban System; - Tussenrapportage over werken in de geest van de Omgevingswet, pilots en experimenten.
Juni 2018	Scenario's aard, kwaliteit dienstverlening en werkprocessen
Zomer 2018*	Kaderstellende notitie met uitgangspunten voorbereidingen voor Omgevingsvisie, Omgevingsplan en implementatie Omgevingswet in organisatie AA: - Was-wordt-lijst beleid en verordeningen naar Omgevingsvisie en Omgevingsplan (afhankelijk van AMvB met dit onderwerp) - Beleidsplan vigerend beleid - Inventarisatie bestemmingsplannen op orde - Aanpak communicatie en participatie - Aard/kwaliteit van de dienstverlening
Medio 2018	Meerjaren werkplan
1 juli 2019*	Omgevingsplan 1.0
Eind 2019*	Omgevingsvisie

*) Planning is afhankelijk van voortgang wetgevingsproces

2. Uitgangspunten implementatiestrategie

Wij kiezen voor een geleidelijke implementatiestrategie: doen wat nodig is, en leren op basis van experimenten en pilots. De uitgangspunten van onze aanpak zijn de volgende:

- We doen al veel in de geest van de Omgevingswet (zie paragraaf 3)
- We starten om de basis vanuit het perspectief van de Omgevingswet op orde te krijgen. Hierbij toetsen we op de vraag: is ons beleid, zijn onze regels en zijn onze bestemmingsplannen 'Omgevingswetproof'? Ook brengen we de functionele relaties van inwoners, bedrijven en bezoekers in Amstelveen/Aalsmeer in beeld, de zgn. 'Daily Urban Systems' (zie paragraaf 4)
We zijn een lerende organisatie (zie paragraaf 5). Daartoe zetten we een aantal stappen:
 - a. We leren in een aantal pilots en experimenten in de geest van de Omgevingswet
 - b. We blijven inspelen op trends en ontwikkelingen die van belang zijn voor de implementatie van de Omgevingswet in de organisatie AA.
- We maken een Omgevingsvisie. We streven er hierbij naar de Omgevingsvisie eind 2019 vast te stellen (zie paragraaf 6).
- We werken toe naar een Omgevingsplan 1.0 per 1 juli 2019 (zie paragraaf 7).

3. Wat doen we al?

De organisatie AA heeft afgelopen jaren voor beide gemeenten al diverse stappen gezet die passen binnen het gedachtegoed van de komende Omgevingswet. De implementatie van de wet is hiermee als onderdeel van het reguliere werkproces feitelijk al enkele jaren geleden gestart. Nieuw is dat voor de komende jaren al deze activiteiten en de producten, die daaruit voortvloeien vanuit de focus op de Omgevingswet, zoveel als mogelijk integraal en in samenhang met de verbeterdoelen van de wet aangepakt dan wel doorontwikkeld worden.

4. Wat gaan we doen en wat leveren we op in 2017 en 2018?

a. De basis op orde in het licht van de Omgevingswet.

Het vigerende lokale beleid en regels en in de afgelopen jaren daarin aangebrachte verbeteringen op basis van de huidige regelgeving en inzichten, gericht op de fysieke leefomgeving analyseren en door ontwikkelen passend bij de systematiek en (voor zover dan bekend) de inhoud en eisen van de Omgevingswet.

Going concern: Nieuwe regels en beleid afstemmen op (gedachtegoed van) de Omgevingswet en expliciet de voorgestelde keuzes in dit verband benoemen.

Producten: Een analyse van het vigerende gemeentelijke beleid voor de fysieke leefomgeving gericht op aansluiting hiervan bij de Omgevingswet. De analyse zal tevens een eerste inzicht geven in de onderlinge samenhang en mogelijk conflicterende belangen.

Een analyse van de vigerende bestemmingsplannen: zijn ze digitaal, actueel en consistent? De analyse zal leiden tot een voorstel om waar dit onvoldoende is, te repareren voor inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Planning: tweede kwartaal 2018.

b. Verkennen en in beeld brengen positie Amstelveen / Aalsmeer in relatie tot de omgeving (regio).

De fysieke leefomgeving en de keuzes voor de inrichting en het gebruik daarvan beperkt zich niet tot het grondgebied van de gemeente. In dat licht is het voor het maken van keuzes ten aanzien van bijvoorbeeld een Omgevingsvisie van belang om vanuit het perspectief van de fysieke leefomgeving de relaties en samenhang van de gemeente, haar inwoners, bedrijven en bezoekers met de omgeving (regio) in beeld te brengen.

Eén van de verkenningen die wij in dit kader in ieder geval willen doen is het in beeld brengen van het Daily Urban System van onze gemeente(n).

Wij stellen voor door een extern onderzoeksbureau in kaart te laten brengen hoe de functionele relaties zijn van onze inwoners, bedrijven en bezoekers in het dagelijkse leven in Amstelveen en Aalsmeer en hun omgeving. Dit geeft een beeld van de regionale samenhang. Waar mogelijk betrekken we hierbij een doorkijk naar de toekomst op basis van te verwachten maatschappelijke trends en ontwikkelingen (zie onder paragraaf 5b).

Uitgangspunt voor het onderzoek is in eerste aanleg de reeds beschikbare informatie binnen onze gemeente. Op basis van het resultaat van deze eerste verkenning vindt indien gewenst/noodzakelijk aanvullend onderzoek plaats.

Going concern: bij regionale samenwerkingszaken expliciet maken welke verbanden mogelijk in relatie tot de Omgevingswet relevant zijn.

Product: Verkenning aan de hand van onder meer kaartbeelden van de functionele relaties van onze inwoners, bedrijven en bezoekers ten opzichte van de omgeving/regio.

Planning: eerste kwartaal 2018.

5. Een lerende organisatie

a. Pilots en experimenten in de geest van de Omgevingswet.

Met hetgeen we nu weten van de Omgevingswet, de geplande ontwikkelingen en daarmee samenhangende veranderingen in regelgeving, werkwijzen/-en processen maar ook in (interne en externe) samenwerkingsverbanden, is het zinvol om als 'lerende organisatie' te experimenteren met het nieuwe gedachtegoed. Door bijvoorbeeld gebiedsgerichte pilots kan op vooraf benoemde thema's en eventueel inhoudelijke aspecten van de wet, geëxperimenteerd worden. De ervaringen en leerpunten van deze experimenten kunnen als input worden gebruikt voor de doorontwikkeling van ons beleid voor de fysieke leefomgeving (Omgevingsvisie en -plan) maar ook voor de inrichting van onze organisatie, werkprocessen en dienstverlening/wijze van communiceren. We willen hierbij samenwerking met buurgemeenten en andere overheden zoeken.

Going concern: met buurgemeenten en andere overheden mogelijkheden voor samenwerking/pilots/experimenten verkennen en periodiek in beeld brengen.

Product: Tussenrapportage pilots en experimenten: over werken in de geest van de Omgevingswet, alsmede in 2017/2018 uit te voeren pilots en experimenten.

Planning: maart 2018 (Uitvoering 2017/2018).

b. Inspelen op trends en ontwikkelingen.

Veranderingen in de buitenwereld volgen elkaar in hoog tempo op. Verandering is bijna een constante geworden. Dat vraagt van ons een scherp oog op deze ontwikkelingen en de relevantie voor onze aanpak van de Omgevingswet. Waar relevant verwerken we deze ontwikkelingen in de implementatiestrategie in de organisatie AA die we voorbereiden in het kader van de Omgevingswet.

6. Voorbereidingen voor een Omgevingsvisie

Doelstelling van de Omgevingsvisie is om beleidsdoelstellingen voor de fysieke leefomgeving integraal raadpleegbaar te hebben in één document, zodat met deze visie voorspelbaar wordt hoe de gemeente zich richting initiatiefnemers en inwoners opstelt. De Omgevingsvisie kent zowel globale beleidsuitgangspunten voor de langere termijn als gebiedsgerichte uitwerkingen. De gebiedsgerichte uitwerkingen kunnen in de loop der jaren worden aangepast aan de maatschappelijke ontwikkelingen. De omgevingsvisie is bindend voor de gemeente.

In de zomer 2018 leggen we de raad een voorstel voor met kaders en uitgangspunten voor de Omgevingsvisie. Daarin zijn de uitkomsten van de verkenningen (Daily Urban Systems, trends en ontwikkelingen en scan vigerend beleid) verwerkt. Vanuit de koers die de nieuwe collegeprogramma's meegeven gaan we vervolgens de Omgevingsvisie voorbereiden. Ambitie is deze Omgevingsvisie eind 2019 vast te stellen.

7. Werken aan een Omgevingsplan

Het Omgevingsplan is het gemeentelijke normenstelsel voor de fysieke leefomgeving en is bindend voor inwoners, gebruikers, eigenaren. Met één druk op de knop is in het Omgevingsplan helder welke regels er op een bepaalde locatie gelden voor de fysieke leefomgeving. In het Omgevingsplan vertalen we de inhoud van de Omgevingsvisie (en de uitwerking daarvan op gebiedsniveau) in een locatie gebonden, juridisch handhaafbaar normenstelsel voor de fysieke leefomgeving.

Op de invoeringsdatum van de Omgevingswet (1 juli 2019) ontstaat via het overgangsrecht het Omgevingsplan 1.0 automatisch (van rechtswege) uit vigerende bestemmingsplannen en diverse soorten regelgeving. Aanvullend is echter een aantal quick wins mogelijk. Welke regels worden toegevoegd volgt uit de was-wordt-lijst medio 2018. Deze sluit aan bij een AMvB die handvatten zal geven met betrekking tot de vraag welke regelgeving in het Omgevingsplan moet landen, en welke in de Omgevingsvisie. Tevens is dan bekend wat nog moet gebeuren om de basis voor onze bestemmingsplannen op orde te hebben: zijn ze actueel, digitaal en voldoende consistent vanuit het perspectief van de Omgevingswet.. Op basis daarvan volgt een voorstel welke stappen nog we moeten zetten om bestemmingsplannen en andere regelgeving klaar te maken voor het Omgevingsplan medio 2019.

Gedurende de overgangstermijn (op dit moment gaat het Rijk uit van een periode van 5 jaar, van 2019 tot 2024) die de Omgevingswet biedt, ontwikkelen we het Omgevingsplan door (versies 2.0, 3.0 ...) naar het digitale instrument zoals de wet dat beoogt. Daarbij zijn we afhankelijk van de ontwikkeling van het landelijke Digitale stelsel Omgevingswet.

8. Onderdelen van de implementatie van de Omgevingswet in Amstelveen/Aalsmeer gericht op de binnenwereld (organisatie) en de buitenwereld (inwoners, stad en dorp)

a. De binnenwereld: organisatorische aanpassingen

De implementatie en het werken met de Omgevingswet zal de nodige gevolgen gaan hebben voor de inrichting van onze organisatie en de werkwijze van bestuurders, ambtenaren en (externe) adviseurs (zoals de Omgevingsdienst) .

Een eerste stap die in dit verband voorbereid wordt, is het toevoegen van het organisatieonderdeel 'Omgevingsvergunningen' aan de afdeling Stedelijke Ontwikkeling.

Deze ontwikkeling biedt mogelijkheden om op efficiënte en effectieve wijze, vooruitlopend op de Omgevingswet, de integrale benadering van (ruimtelijke) producten, onze dienstverlening daarbij aan initiatiefnemers en burgers (1 loket), maar ook de interne samenwerking te verbeteren.

De afdelingen VVH en SO werken op dit moment aan een transitievoorstel gericht op het effectueren van deze organisatorische aanpassing op 1 januari 2018.

Going concern: het gedachtegoed van de Omgevingswet wordt expliciet als leidraad gebruikt bij voorstellen met betrekking tot wijzigingen in de inrichting van de afdelingen in het fysiek domein.

Product: Voorstel voor toevoegen van het organisatieonderdeel Omgevingsvergunningen aan de afdeling Stedelijke Ontwikkeling.

Planning: tweede kwartaal 2017 (voorbereiding 2017/effectueren 1-1-2018)

b. De binnenwereld: werken in de geest van de Omgevingswet, kwaliteit van de dienstverlening en werkprocessen.

In aanvulling, maar ook zeker in samenhang met de voorgaande punten zullen wij in de komende periode werken aan het concretiseren van een aantal rode draden/leidende principes/uitgangspunten voor het (op termijn) succesvol werken met de Omgevingswet en het vorm en inhoud geven aan instrumenten zoals de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

Daarvoor zullen we allereerst een intern communicatieplan opstellen. Bewustwording bij medewerkers van wat er met de Omgevingswet op ze af komt is een eerste stap.

Naast de implementatie van de Omgevingswet spelen andere concernbrede ontwikkelingen, die aanleiding zijn tot de ontwikkeling van een dienstverleningsconcept voor de organisatie AA. We zullen aansluiten op dat concernbrede dienstverleningsconcept en een vertaalslag daarvan maken in enkele scenario's voor de aard en kwaliteit van de dienstverlening bij de uitvoering van de Omgevingswet. De VNG heeft voor een aantal kenmerkende klantvragen, die vanuit de Omgevingswet op ons kunnen afkomen, zgn. 'serviceformules' ontwikkeld, waarmee de werkprocessen die voortkomen uit die klantvragen in beeld gebracht kunnen worden. Uitgaande van de mogelijke scenario's voor de aard en kwaliteit van de dienstverlening kunnen we, al dan niet met behulp van die serviceformules, de consequenties voor de essentiële werkprocessen schetsen. Op die manier bereiden we voor het bestuur uitgewerkte keuzemogelijkheden tussen die scenario's voor. Dit doen we met de medewerkers die werken aan die klantvragen. Hierdoor neemt ook de bewustwording van wat er (in het kader van de Omgevingswet) op medewerkers afkomt toe en zal er vanuit het eigen werk meer draagvlak ontstaan voor die ontwikkeling (lerende organisatie).

Going concern: Ontwikkeling dienstverleningsconcept (i.s.m. stuurgroep van AA naar Beter).

Producten: intern communicatieplan (eind 2017) en uitgewerkte scenario's voor aard en kwaliteit van de dienstverlening en werkprocessen (maart 2018).

Planning: eind 2017 en tweede kwartaal 2018 (vervolgens uitwerking in meerjaren werkplan 2018 e.v.).

c. De binnenwereld (maar ook de buitenwereld): digitalisering

Tot slot maar zeker niet als het minste onderdeel van de veranderingopgave dient het proces van de digitalisering aandacht.

De voorbereidingen voor de implementatie van de Omgevingswet dienen in nauwe afstemming met het programma Digitaal Werken plaats te vinden. Het invoeren van 'het zaakgericht werken' in de organisatie AA is randvoorwaardelijk voor een succesvolle implementatie van de Omgevingswet. Dit geldt met name in relatie tot het werken met het Omgevingsplan.

Zoals al eerder aangegeven dient het landelijke digitale systeem van het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) als de fundering van het gehele systeem van de Omgevingswet.

Vanuit de organisatie AA hebben we hier geen directe invloed op en zijn we afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen. Wel dient ons digitale systeem en de daarmee samenhangende processen te zijner tijd naadloos aan te sluiten op dit DSO.

Going concern: Programma Digitaal Werken (met name introductie zaakgericht werken).

Product: Afstemming programmering programma Digitaal Werken en de implementatie van de Omgevingswet.

Planning: aansluiting op DSO uitwerken in meerjaren werkplan 2018 e.v.

d. De buitenwereld: participatie

De Omgevingswet vraagt een andere wijze van werken door gemeenten en betrokkenheid van bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners. Deze betrokkenheid is ook van belang bij het opstellen van de verschillende onderdelen van de lokale invulling van de Omgevingswet, zoals de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

Binnen de participatie zijn 3 fasen. Fase 1 is de verkenning, die inmiddels in Amstelveen is afgerond. Bij deze verkenning is breed getoetst of er interesse was om mee te denken met de implementatie van de Omgevingswet. Dat bleek het geval. Ook is er een aantal tips vanuit de diverse groepen gekomen. De partijen die meegedacht hebben, hebben een terugkoppeling ontvangen.

In de tweede fase gaan we breder participeren. Hiertoe wordt er eind 2017 een participatie- en communicatieplan opgesteld.

De derde fase betreft de participatie op gebiedsniveau, als de Omgevingswet van kracht is. Dit type participatie heeft meer te maken met het betrekken van de omgeving door de partijen zelf en de begeleiding die zij daarbij nodig hebben vanuit de gemeente.

De belangrijkste strategische vraag binnen de participatie is hoeveel ruimte er is om daadwerkelijk te participeren. Het antwoord op deze vraag wordt in het participatie- en communicatieplan meegenomen en zal ook onderdeel zijn van het kader stellend raadsvoorstel met uitgangspunten voor de voorbereidingen van de Omgevingswet, dat we in de zomer van 2018 aanbieden.

Going concern: Mensen maken Amstelveen en inspiratiebijeenkomsten Aalsmeer vormen input voor de aanpak van de participatie.

Product: Plan voor de aanpak participatie bij voorbereidingen Omgevingswet in Amstelveen en Aalsmeer.

Planning: eind 2017.

Financiën en capaciteit.

Het doel van deze beknopte notitie is een handvat te bieden om in de komende Lente- en Kadernota financiële ruimte te creëren zodat de noodzakelijke werkzaamheden in de periode 2017/2018 kunnen worden verricht. Hiervoor is in bijgaand schema een vertaalslag in capaciteit en (aanvullende) financiële middelen gemaakt van de voorgaande paragrafen. Deze vertaalslag resulteert in onderstaande input voor aanvullend budget bij de Kader- en Lentenota.

Aanvullend budget voor Kader-/lentenota		
	2017	2018
Amstelveen	150	596
Aalsmeer	50	199

Wij stellen voor deze raming, met de onderbouwing daarvan van deze notitie als input te gebruiken voor de in de Kader- en Lentenota te reserveren financiële middelen. Voor de voorbereidingskosten voor de implementatie van de Omgevingswet zullen we een bestemmingsreserve vormen.

Een verdere verfijning/actualisering van deze raming zullen wij, op basis van de dan bekende ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet, begin 2018 opstellen. Deze actualisering kan dienen als input voor de Kadernota 2019 en Lentenota 2018. Actualisatie en verantwoording van de uitgaven zullen wij de komende jaren in de P&C-cyclus opnemen. Rekening houdend met de dan bekende ambities van de nieuwe gemeentebesturen, zullen wij vervolgens in het medio 2018 op te leveren meerjaren werkplan een nader uitgewerkte capaciteit- en kostenraming opnemen.

	2017 2e helft		2018		
	af plan /natura	aanvullend budget *1.000	af plan /natura	aanvullend budget *1.000	transitie onderdelen
V&R	vte		vte		
Transitiemanager	0,2		0,2		management en bestuurlijke afstemming
transitie teamleden	0,2		0,4		team overleg, kaderstellende notitie, werkplan
vakinhoudelijke inzet implementatie Ow	0,8		1,5		Beleidsanalyse en pilots en experimenten
ondersteuning	1			60	team overleg en lerende organisatie
onderzoeker		50			Uitwerken Daily urban system AA
out of pocket budget		10		40	verkenningen en onderzoek
SO					
secretaris Transitieteam	0,2		0,2		team overleg en coördinatie proces, bestuurlijke keten
transitie teamleden	0,4		0,6		team overleg, beleidsanalyse, werkplan
vakinhoudelijk inzet implementatie Ow	1,5		2		Verkenning Daily Urban System AA, pilots en experimenten, Werkprocessen
organisatie aanpassing VVH/SO		10		125	Voorstel organisatie ontwikkeling VVH/SO Dienstverlening/werkprocessen
reservering voor pilots (experimenten/innovatie)		50		150	lerende organisatie, pilots en experimenten
VVH					
transitie teamleden	0,1		0,1		Team overleg, lerende organisatie, organisatie aanpassing
vakinhoudelijke inzet implementatie Ow		60		150	beleidsanalyse, lerende organisatie pilots c.a./dienstverlening werkprocessen
ICT					
transitie teamleden	0,2		0,2		team overleg, Digitalisering / dienstverlening c.a.
vte beheer				100	Invulling aanvullende capaciteit vanaf 2019
vte ontwikkel					na afstemming met het Programma Digitaal Werken
COMMUNICATIE					
comm adviseurs	0,1		0,2		bestuurlijke keten, organisatorische ondersteuning
interne en externe communicatie			0,1	20	lerende organisatie, pilots en experimenten
adviseur Participatie extern				50	lerende organisatie, Pilots c.a. Participatie
STAF					
financien	0,1		0,1	40	ondersteuning organisatie, integraliteit
HRM					
p consultants	0,1		0,1		organisatorische aanpassingen en lerende organisatie
adviseur cultuur ver en opleiden		20		40	Lerende organisatie
JUZA	0		0,1	20	ondersteuning organisatie, beleidsanalyse en pilots c.a.
soc. Domein /J&S					
adviseur	0		0,1		beleidsanalyse en integraliteit
	vte	4,9		5,9	
	€	490		590	
	totaal	690	totaal	1.385	
Aanvullend budget voor Kader-/lentenota					
		2017	2018		
		150	596		
		50	199		

verdeel sleutel o.b.v. 75/25 BEDRAGEN *1.000